

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Ylinen Juha

Kehittämishanke

Näyttötutkintojen järjestämissuunnitelma

Logistiikan perustutkinto, Kuljetuspalveluiden osaamisala,
yhdistelmäajoneuvonkuljettaja

Työn ohjaaja Kaarina Ranne
Tampere 4/2010

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Opettajankoulutuksen kehittämishanke

Ylinen Juha
Näyttötutkintojen järjestämissuunnitelma
42 sivua + 7 liitettä
Huhtikuu 2010
Työnohjaaja Kaarina Ranne

TIIVISTELMÄ

Sain tehtäväkseni laatia edustamalleni Pirkanmaan koulutus konsernin kuntayhtymän aikuisopistolle PAIKO näyttötutkintojen järjestämissuunnitelman kuljetuspalveluiden osaamisalaan kuuluvaan yhdistelmäajoneuvon kuljettajan tutkintoon, että PAIKO voisi toteuttaa missiotaan tuottaa henkilökohtaistettuja työelämän ja yksilön tarpeiden mukaisia palveluita, joilla taataan ammattitaitoinen työntekijä, millä saadaan kilpailukyky turvattua.

Suunnitelman tekeminen lankesi minulle, koska valmistuin näyttötutkintomestariksi Hämeenlinnan ammattikorkeakoulusta maaliskuussa 2010 ja minulla oli näin parhaat mahdollisuudet saada viimeisin tieto ja opastus. Suunnitelmaa tehdessäni käytin apunani opetushallituksen julkaisemaa näyttötutkinto-opasta ja keskusteluja yliopettaja Tapani Ansaharjun kanssa. Sain myös apua koulutus konsernin apulaisrehtori Satu Nevalalta

Käytän suunnitelmaa myös ammatillisen opettajakoulutuksen kehittämishankkeena ja sen vuoksi jouduin perehtymään myös näyttötutkintojen taustalla oleviin kysymyksiin kuten aikuinen oppijana, elinikäisen oppimisen ja avoimen opiskelun periaatteet, ammatissa toimivien, työkäisten ihmisten aktiivinen ammattitaidon kehittäminen sekä tutkintosuoritusten arvioinnin ja henkilökohtaistamisen problematiikkaan ja ihmisen persoonallisuuden kehittämiseen.

Ongelmalliseksi suunnitelman laatimisen teki lisäksi se, että Benchmarking ei onnistunut kahdesta syystä. Ensiksi oppilaitokset joilla näyttötutkintojen järjestämissopimus on olemassa, ovat hyvin omistushaluisia tuotoksilleen. Toisekseen tutkinnon perusteet muuttuivat syyskuussa 2009 ja vaikka olisinkin onnistunut saamaan käsiini jonkun oppilaitoksen järjestämissuunnitelman, olisi se ollut tutkinnon vanhojen perusteiden mukainen.

Olen lähettänyt työni luettavaksi ja tarkastettavaksi apulaisrehtori Satu Nevalaiselle, joka on sen hyväksynyt, tämän jälkeen se annetaan tutkintotoimikunnan arvioitavaksi kun uudet toimikunnat ovat järjestäytyneet. Tämän suunnitelman tekeminen on muodostunut yllättävän suuritöiseksi monivaiheisuutensa vuoksi, koska koulutus konsernilla ei ollut juuri mitään valmista tai käyttökelpoista kaavaketta tai materiaalia vaan kaikki lomakkeet oli suunniteltava alusta asti. Tämä varmaan selittyy sillä että PAIKOssa on ensimmäiset koulutukset yhdistelmäajoneuvon kuljettajille aloitettu vasta vuonna 2008, joten kulttuuri on melko uutta.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
1.1 Yleistä näyttötutkinnoista	4
2 Näyttötutkinnon järjestäjän kokemus alalta	5
2.1 Arvio vuosittaisista suorittajamääristä (2010 - 2013)	6
2.2 Tiedotus, markkinointi ja tutkintotilaisuuksien tarjonta	6
2.3 Yhteistyö elinkeino- ja muun työelämän kanssa.....	8
3 Ohjaus ja tukitoimet näyttötutkinnossa	9
3.1 Ohjauksen resurssit	10
3.2 Perittävät maksut.....	11
4. NÄYTTÖTUTKINNON HENKILÖKOHTAISTAMINEN	12
4.1 Näyttötutkintoon hakeutumisen henkilökohtaistaminen.....	12
4.2 Näyttötutkinnon suorittamisen henkilökohtaistaminen.....	14
5. NÄYTTÖTUTKINTOTILAISUUKSIEN SISÄLTÖ JA NÄYTTÖYMPÄRISTÖ ..	16
5.1 Näyttötutkinnon perusteet tutkintotilaisuuksien suunnittelun lähtökohtana	16
6. TUTKINTOSUORITUSTEN ARVIOINTI	36
6.1 Arvioijien valinta ja arviointiosaamisen ylläpito	36
6.2 Tutkintosuoritusten arviointi	38
6.3 Arviointiesityksen tekeminen ja dokumentointi	39
6.4 Arvioinnista, oikaisumenettelystä, tutkintosuoritusten uusinnasta ja arviointipäätöksestä tiedottaminen.....	40
7 Pohdinta	41
Lähteet.....	43

LIITTEET

- Liite 1 Henkilökohtaistamisasiakirja
- Liite 2 Arviointilomake
- Liite 3 Ammattipätevyyskoulutuksen koekysymykset
- Liite 4 Arvioijaluettelo
- Liite 5 Järjestämissopimukset
- Liite 6 Taustatiedot
- Liite 7 Arvioinnit

1. Johdanto

Pirkanmaan koulutus konsernin kuntayhtymän aikuisopistossa järjestettävä tutkintotavoitteinen koulutus toteutetaan näyttötutkintoina (perustutkinto, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot). Logistiikan perustutkintoa voi suorittaa järjestämisluvan mukaisena omaehtoisena ammatillisena peruskoulutuksena, oppisopimuskoulutuksena, työvoimapolitiittisena koulutuksena tai yksityisopiskeluna.

Logistiikan perustutkinnon, kuljetuspalvelujen koulutusta on Nokian ammattioppilaitoksen toimesta järjestetty vuodesta 1986 lähtien. Aikuiskoulutuksena logistiikan perustutkintoon valmistavaa koulutusta on järjestetty vuodesta 2001 lähtien. Suomessa ammatillinen aikuiskoulutus perustuu vahvasti näyttötutkintojärjestelmään. Näyttötutkintoperustaisessa järjestelmässä ammatillinen perustutkinto suoritetaan osoittamalla hyväksytysti tutkinnon perusteissa vaadittu osaaminen tutkintotilaisuuksissa.

Olen opiskellut Hämeenlinnan ammattikorkeakoulussa näyttötutkintomestariksi ja valmistunut Maaliskuussa 2010, siksi tämä kehittämishanke on hyvänä jatkeena opiskelulle ja oppilaitokselle tärkeä, koska PIRKOlla ei ole tällä hetkellä voimassaolevaa näyttötutkintojen järjestämissopimusta kuljetuspalveluiden osaamisalaan kuuluvan logistiikan perustutkinnon yhdistelmäajoneuvon kuljettajan suuntautumisvaihtoehdolle. Pyrkimyksenä olisi saada näyttötutkinnot tulevaisuudessa oman oppilaitoksen hoidettavaksi, koska nykytilanteessa joudumme ostamaan ne muilta oppilaitoksilta. Tämän suunnitelman tarkoitus on johtaa näyttötutkinnon järjestämissopimuksen syntymiseen tutkintotoimikunnan kanssa.

1.1 Yleistä näyttötutkinnoista

Pirkanmaan koulutus konsernilla on sille lainsäädännön nojalla annettu opetusministeriön lupa ammatillisen aikuiskoulutuksen järjestämiseen, tällöin se saa koulutuksen järjestämiseen valtionosuutta.

Näyttötutkintojen järjestäjiä ja tutkintotoimikuntia säätelee työssään monenlaiset lait, asetukset, määräykset ja ohjeet, joista päällimmäisinä näyttötutkintotoimintaa koskevia ovat laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998) ja asetus ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (821/1998)

Näyttötutkinnon järjestämistä ei saa aloittaa ennen kuin tutkintotoimikunta on allekirjoittanut järjestämissopimuksen ja sitä varten on laadittava järjestämissuunnitelma liitteineen ja sopia ainakin seuraavista asioista: 1.tutkinnoista, joita sopimus koskee, 2.tutkintokielestä, 3.tutkintotilaisuuksien järjestelyistä, 4.tutkintosuoritusten arvioitsijoista, 5.mahdollisuudesta suorittaa näyttötutkinto ilman siihen valmistavaa koulutusta ja 6. näin tutkintoon tulevan maksusta, 7.tutkintojen suorittamista ja tutkintatilaisuuksista osallistujille aiheutuvia kustannuksia koskevan tiedotuksen ja neuvonnan järjestämisestä, 8.menettelystä sopimusta koskevien

erimielisyyksien ratkaisemiseksi ja 9. sopimuksen voimassaolosta sekä purkamisesta ja irtisanomisesta. Tässä työssä käsitellään näitä aiheita ja tämän suunnitelman on tarkoitus johtaa näyttötutkintojen järjestämissopimuksen syntyyn.

Näyttötutkintojärjestelmän keskeisiä arvolähtökohtia ja toteuttamisperiaatteita ovat työelämäkeskeinen ammattitaito ja sen arviointi, aikuisväestön ja elinkeino- ja muun työelämän tarpeiden huomioon ottaminen, käsitys aikuisesta tutkinnon suorittajana, tasa-arvo sekä asiakaslähtöinen toiminta

Näyttötutkintojärjestelmän ylin päätäntävalta on opetusministeriöllä, joka valmistelee ja antaa näyttötutkintotoimintaa koskevia säädöksiä, päättää tutkintorakenteesta ja tutkintomaksuista.

2 Näyttötutkinnon järjestäjän kokemus alalta

Pirkanmaan koulutus konserni-kuntayhtymä aloitti 1.1.2007 maakunnallisena ja monialaisena koulutuksen järjestäjänä yhdistäen aiemmin alueella toimineet oppilaitokset: Kangasalan ammattioppilaitoksen, Nokian ammattioppilaitoksen, Pirkanmaan taitokeskuksen, Pohjois-Pirkanmaan koulutusinstituutin ja Tampereen sosiaali- ja terveystalouden opiston. Koulutus konserni-kuntayhtymän aikuiskoulutuksesta vastaava oppilaitos on Pirkanmaan aikuisopisto. Aikuisopistossa järjestettävä tutkintotavoitteinen koulutus toteutetaan näyttötutkintoina (perustutkinto, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot). Logistiikan perustutkintoa voi suorittaa järjestämisluvan mukaisena omaehtoisena ammatillisena peruskoulutuksena, oppisopimuskoulutuksena, työvoimapolitiittisena koulutuksena tai yksityisopiskeluna.

Pirkanmaan aikuisopisto tarjoaa maakunnallisia ja monialaisia aikuiskoulutuspalveluja ja työelämän osaamisen kehittämisspalveluja. Pirkanmaan aikuisopistolla on näyttötutkinnon järjestämissopimus 38 perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoon (Liite 5.):

Sopimustilanne 25.3.2010				PT*	AT*	EAT*	yht.
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala			4	5	1	10	
Sosiaali- ja terveystalouden ala			1	4	3	8	
Humanistinen ja kasvatusala			1	0	0	1	
Tekniikan ja liikenteen ala, sis. elintarv.alan eat			4	7	3	14	
Luonnonvara-ala			1	2	0	3	
Liiketalous ja hallinto			0	2	0	2	
	Sopimuksia yhteensä		11	20	7	38	

Aiemmistä koulutus konsernin muodostaneista oppilaitoksista Nokian ammattioppilaitos on vastannut logistiikan perustutkintoon valmistavan koulutuksen ja näyttötutkintojen järjestämisestä.

Logistiikan perustutkinnon, kuljetuspalvelujen koulutusta on Nokian ammattioppilaitoksen toimesta järjestetty vuodesta 1986 lähtien. Aikuiskoulutuksena logistiikan perustutkintoon valmistavaa koulutusta on järjestetty vuodesta 2001 lähtien. Koulutuksen järjestäjällä on ollut em. tutkinnon näyttötutkintojen järjestämissopimus vuosina 2003–2007. Ensimmäiset näyttötutkinnot logistiikan alalla suoritettiin vuoden 2004 keväällä. Lisäksi koulutuksen järjestäjä on järjestänyt lisäkoulutuksena mm. kuljettajien ammattipätevyyskoulutusta, eri ajokorttiluokkiin valmistavaa koulutusta ja ADR-koulutusta.

Pirkanmaan aikuisopisto kerää palautetta näyttötutkintojen toteutuksesta työelämäarvioijilta, tutkinnon suorittajilta ja opetusalan arvioijilta tutkintotoimintansa kehittämistä varten. Kerätyt palautteet käsitellään tutkintovastaavien ryhmässä ja työelämäyhteistyöryhmissä. Palautteiden pohjalta suunnitellaan tutkintokohtaiset kehittämistoimenpiteet ja toteutetaan ne. Näyttötutkintotoiminnan kehittämistä toteutetaan systemaattisesti tutkintokohtaiseen suunnitteluun ohjatuilla resursseilla sekä tutkintovastaavatyöskentelyllä.

2.1 Arvio vuosittaisista suorittajamääristä (2010 - 2013)

Pirkanmaan aikuisopistossa järjestetään vuosittain logistiikan perustutkinnon tutkintotilaisuuksia noin 40. Logistiikan perustutkinnon arvioitu suorittajamäärä seuraavana kolmivuotiskautena on noin 120 tutkinnonosakohtaista tutkintotilaisuutta. Koko tutkinnon valmiiksi saavia tutkinnon suorittajia tästä määrästä on noin kolmasosa. Arvioissa on otettu huomioon järjestämisluvan mukainen omaehtoinen ammatillinen peruskoulutus, oppisopimuskoulutus ja työvoimapolitiittinen koulutus. Arvio on tehty vuosittaisen oppilasmäärän perusteella. Arvioissa on otettu huomioon tulevien vuosien ennakoitu alan työvoimatarve sekä alalle hakeutuvien määrän kasvu ja tutkinnon järjestäjän vuonna 2007 saamat lisäpaikat ammatillisen peruskoulutuksen järjestämiseen. Perustutkintoon valmistavissa koulutuksissa opiskelee seuraavalla kolmivuotiskaudella arviolta 24 - 30 opiskelijaa/vuosi. Koulutuksen järjestäjällä on parhaillaan meneillään logistiikan perustutkinnon kehittämishanke, jonka yhtenä keskeisenä tavoitteena on ennakoida alueellista työvoimatarvetta tulevaisuudessa. Tämän hankkeen pohjalta saadut tiedot osaltaan ohjaavat koulutuksen järjestäjän toimia sekä koulutuksen että tutkintojen tarjonnassa ja suuntauksessa (mm. tutkintojen alueellinen markkinointi). Pirkanmaan aikuisopisto maakunnallisena toimijana tarjoaa tutkintoja sekä niihin valmistavaa koulutusta koko Pirkanmaan alueella alueellisen tarpeen mukaisesti ja toimii aikaisempaa huomattavasti laajemmalla toimialueella kuin ennen konsernin syntyä.

2.2 Tiedotus, markkinointi ja tutkintotilaisuuksien tarjonta

Näyttötutkinnoista tiedotetaan osana Pirkanmaan aikuisopiston koulutusmarkkinointia. Järjestetään kohdennettua tiedotusta ja neuvontaa tutkinnoista ja tutkintotilaisuuksista logistiikka-alan yrityksille, koulutusalan yhteistyötahoille ja muille sidosryhmille. Tiedotus tutkinnoista ja tutkintotilaisuuksista toteutetaan sekä suorana markkinointina

työpaikkakäyntien, tiedotustilaisuuksien ja keskustelujen muodossa että välillisesti esittein, ilmoituksin ja sähköisten välineiden ([www.sivut](http://www.sivut.fi) ja tietokannat) tarjoamien palvelujen kautta. Valtakunnallisina tiedotuskanavina toimivat erityisesti KOULUTA – tietokanta ja sen kautta päivittyvä Koulutusnetti sekä erilaiset aikuiskoulutusjulkaisut ja ammattilehdet.

Tutkinnoista tiedotetaan aikuisopiston www-sivuilla (www.paiko.fi), esitteissä ja sanoma- ja ammattilehdissä. Aikuisopiston www-sivuilla on ajantasaiset tiedot koko koulustarjonnasta ja sivut toimivat myös sisäisen tiedottamisen/tiedonhaun apuvälineenä. Sivut tarjoavat sähköisinä palveluina mm. opinto-ohjaajan neuvonnan ja ohjauksen (aikuisopiskelu@pirko.fi) sekä tietoa, materiaalia ja linkkejä tutkintotavoitteiseen koulutukseen hakeutumisen ja tutkinnon suorittamisen tueksi.

Pirkanmaan aikuisopiston yleisesite päivitetään vuosittain ja sitä jaetaan opiskelusta kiinnostuneille, työnantajille, työpaikoille ja työvoimatoimistoihin. Aikuisopiston yleisesite ja tutkintokohtaiset koulutusesitteet on tallennettu yhteiseen verkkokansioon, josta niitä voi jokainen henkilöstöön kuuluva toimittaa eteenpäin sähköisesti tai paperitilusteina sekä ottaa mukaansa esim. työpaikkakäynneilleen.

Lehti-ilmoittelua tehdään näkyvillä aikuisopiston yhteisillä ilmoituksilla muutamia kertoja vuodessa. Näiden lisäksi tutkintoja markkinoidaan tutkinto- ja alakohtaisilla ilmoituksilla tarpeen mukaan. Lehtinä käytetään sekä Aamulehteä että Pirkanmaan paikallisia lehtiä. Myös logistiikka- ja kuljetusalan ammattilehdissä ilmoittelua hyödynnetään osana markkinointia, mm. Logistiikka, Rahtarit ja Konepörssi. Ilmoitusten lisäksi pyritään saamaan palstatilaa aikuisten tutkinnoista kertoville lehtijutuille ja tiedotteille. Radio- ja televisiomainontaa käytetään, mikäli se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi potentiaalisen kohderyhmän tavoittamiseksi.

Pirkanmaan aikuisopisto osallistuu säännöllisesti erilaisiin yleisölle avoimin aikuiskoulutuksen tiedotustapahtumiin sekä tekee tiedotus- ja markkinointiyhteistyötä työvoimatoimistojen ja oppisopimustoimistojen kanssa. Tapahtumia ovat esim. työvoimatoimistojen koulutustreffit, aikuisopiskelijaviikon tapahtumat ja rekrytointimessut. Kuljetus- ja logistiikka-alan koulutuksia markkinoidaan sähköisten medioiden ja sidosryhmäorganisaatioiden kautta tapahtuvan markkinoinnin lisäksi myös suoraan yrityksiin. Oppilaitos järjestää v kaikille avoimia aikuisopiston ja koulutusten/tutkintojen esittelytilaisuuksia Pirkanmaan alueella olevissa toimipisteissään sekä mahdollisuuksien mukaan myös työvoimatoimistoissa. Tilaisuuksista ilmoitetaan lehdissä ja aikuisopiston www-sivuilla sekä suoraan koulutuksesta kiinnostuneille neuvonta- ja asiakastilanteissa. Lisäksi alan yhteistyötahoille järjestetään omia erillisiä tilaisuuksia ja neuvottelupäiviä tarpeen mukaan (esim. vuonna 2008 Pirkanmaan koulutuskonserni-kuntayhtymän oppilaitokset Pirkanmaan ammattiopisto ja Pirkanmaan aikuisopisto järjesti yhdessä muiden paikallisten logistiikka-alan koulutuksen järjestäjien kanssa seminaarin alan yrityksille sekä yhteistyötahoille, jossa käsitellään logistiikan opintoja, tutkintoja ja kuljetusalan ammattipätevyyskoulutusta).

Pirkanmaan aikuisopisto osallistuu aktiivisesti OpinOvi Pirkanmaan hankkeen ohjaus- ja neuvontatoimintaan.

Logistiikan perustutkinnon tiedottajina toimivat opettajien suorat yhteydet näyttöympäristöihin työelämäpäivitysten ja tutkintosuoritusten arviointien yhteydessä sekä erilaisissa työelämäyhteistyötilaisuuksissa. Myös tutkinnon työelämäyhteistyö- ja ohjausryhmien kautta tiedotetaan tutkintotilaisuuksista alan toimijoille ja potentiaalisille tutkinnon suorittajille. Lisäksi työssä oppimisen ohjauskäynneillä, alan työyhteisökoulutuksissa sekä näyttötutkinnon arvioijakoulutuksissa tiedotetaan tutkinnoista ja tutkintojen tarjonnasta.

Tiedottamiseen ja markkinointiin osallistuu koko aikuisopiston henkilöstö omien työtehtäviensä mukaisesti. Keskeisiä toimijoita tiedottamisen osalta ovat opettajat, koulutuspäälliköt, opinto-ohjaajat ja koulutussihteerit sekä opintotoimiston henkilöstö. Markkinoinnin ja tiedottamisen osalta aikuisopistolla on omat edustajat Pirkanmaan koulutus konserni-kuntayhtymän yhteisessä markkinointiryhmässä, jossa aikuisopiston tiedotus- ja markkinointitarpeet otetaan mukaan osaksi koko koulutus konsernin markkinointia ja sisäistä tiedottamista.

Valmistavassa koulutuksessa olevat tutkinnon suorittajat saavat tiedon tutkintotilaisuuksien ajankohdista ja niihin osallistumismahdollisuuksista koulutuksensa yhteydessä. Valmistavan koulutuksen ulkopuolelta tuleville tutkinnon suorittajille asiasta tiedotetaan tutkintoon hakeutumisen yhteydessä.

Tutkintotilaisuuksia tarjotaan ympäri vuoden joustavasti. Tutkintotilaisuuksien tarjonnasta voi tiedustella Auto- ja logistiikka-alan koulutuspäälliköltä sekä logistiikka-alan kouluttajilta. Lisäksi tutkintotilaisuuksien tarjonnan esittelyssä käytetään tarpeen mukaan tutkintokohtaisia esitteitä.

Tutkintoihin liittyvä tiedotus ja markkinointi sisältyvät aikuisopiston vuosittaiseen markkinointisuunnitelmaan, josta laaditaan tarkennettu suunnitelma alan aikuiskoulutuspalvelujen ja työelämän kehittämisspalvelujen markkinointia varten.

Tiedotuksen ja markkinoinnin ydinsanoma on asiakaslähtöisten koulutus- ja työelämäpalvelujen tarjoaminen koko maakunnassa. Toimenpiteinä tavoitteiden saavuttamiseksi panostetaan aktiiviseen markkinointiin ja työelämäyhteistyöhön. Kohderyhmänä ovat aikuiset, ammatillisesta koulutuksesta kiinnostuneet henkilöt, eri alojen yritykset ja työyhteisöt, joilla on tarve osaamisen kehittämiseen ja päivittämiseen.

2.3 Yhteistyö elinkeino- ja muun työelämän kanssa

Vuoden 2007 alusta toteutuneen viiden koulutuksen järjestäjän muodostaman yhteisen koulutus konsernin myötä on uudella koulutuksen järjestäjällä merkittävästi paremmat resurssit laaja-alaiseen yhteistyöhön eri tahojen kanssa. Samalla uusi koulutuksen järjestäjä on kartoittanut sellaiset työelämän yhteistyötahot, joilla on aktiivisuutta ja halua pitkäaikaiseen yhteistyöhön sekä toiminnan järjestelmälliseen kehittämiseen.

Koulutuksessa on jatkuvat työelämäyhteydet kuljetusalan yrityksiin, autoliikenteen työnantaja- sekä työntekijäliittojen kanssa. Edellä mainittujen tahojen kanssa tehdään yhteistyötä valmistavan koulutuksen yhteydessä asiantuntijaluentoja ja – vierailujen muodossa. Lisäksi vastuukouluttaja ja tutkinnon vastuuhenkilö keskustelevat alan

asiantuntijoiden kanssa tutkintotilaisuuksien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointikriteereihin liittyvistä näkökohdista sekä tutkintotehtävien sisällöstä, kattavuudesta ja ammattitaidon osoittamiseksi tarvittavien tehtävien laajuudesta sekä soveltuvuudesta käytännön osaamisvaatimuksiin koko valmistavan koulutuksen ajan.

Kunkin tutkinnon ja koulutuksen tukena toimii ohjaus- tai työelämäyhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmillä on merkittävä rooli sekä aikuisopiston koulutus- ja tutkintotoiminnan kehittämisessä että alueellisten työelämätarpeiden erityispiirteiden huomioimisessa. Muita työelämäyhteistyön muotoja ovat oppilaitosyhteistyö, tutkinnon järjestämiseen liittyvä yhteistyö yritysten ja työpaikkojen kanssa sekä työpaikkakouluttajien ja opiskelijoiden esimiesten sekä arvioinnista vastaavien työelämän edustajien kanssa mm. työssä oppimisen yhteydessä, jolloin keskustellaan myös laajemmin alan kehittymisestä ja ammattitaitovaatimusten ylläpitämisestä. Ennen varsinaisia tutkintotilaisuuksia opiskelijoiden esimiehet ja/tai arvioinnista vastaavat työelämän edustajat osallistuvat sekä näyttösuunnitelmien että tehtävien laadintaan ja arviointikriteerien täsmentämiseen tutkinnon vastuuhenkilön laatiman tehtävärungon pohjalta.

Opettajien erilaiset työelämä- ja koulutusprojektit tutkintotilaisuuksien arvioinnit ja työssä oppimisen ohjaukset sekä tiivis yhteistyö työpaikkojen kanssa ylläpitävät opettajien ammattitaitoa. Pirkanmaan aikuisopistossa tuetaan opettajien osaamista ja osaamisen kehittymistä työelämäjaksoilla sekä valtakunnalliseen kehittämistoimintaan osallistumisella. Lisäksi opettajat osallistuvat kehittämiskumppanuuksiin työelämän palvelu- ja kehittämistoiminnassa. Henkilöstölle laadittaviin kehittämissuunnitelmiin sisältyy myös työelämässä päivitettävä osaaminen.

Monella henkilöstöstämme on myös kokemusta omasta yritys-toiminnasta, jolloin yhteys käytännön yritys-elämään on jatkuvaa. Aikuiskoulutusmaailmassa myös opiskelijoiden kouluttamis- ja konsultointitilanteissa tapahtuva vuorovaikutus yritysten kanssa ylläpitää ammattitaitoa ja tuntumaa työelämän ajankohtaisiin teemoihin.

Pirkanmaan aikuisopistolla on pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevat puitesopimukset työpaikkojen ja yritysten kanssa tutkinnon suorittamistilaisuuksia ja työssä oppimista varten. Näiden lisäksi tehdään tarvittaessa opiskelija/tutkinnon suorittaja – kohtaisia yksittäisiä sopimuksia. Sopimuksissa sovitaan näyttöjen toimeenpanoon liittyvistä järjestelyistä ja näytön arvioijien nimeämisestä sekä ohjaukseen ja arviointiin liittyvistä palkkioista. Myös lakisääteiset vaitiolovelvollisuutta sekä vakuutuksia ja työturvallisuutta koskevat asiat on kirjattu sopimukseen.

3 Ohjaus ja tukitoimet näyttötutkinnossa

Ammatillista koulutusta koskevien säädösten mukaan opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta ja opinto-ohjausta. Annettava opinto-ohjaus on henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opintojen ohjausta. Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että opiskelija osaa toimia oppilaitosyhteisössään ja suunnitella opintonsa ja sitoutua opiskeluun, jolloin hänen on tiedettävä tutkintoon sisältyvät opinnot ja valinnaisuus. Opinto-ohjausta tulee sisältyä tutkintoon vähintään 1,5 opintoviikkoa. Lisäksi jokaisella opiskelijalla on oikeus saada riittävästi henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opintojen

ohjausta opintojensa ohella. Oppilaitoksen tulee huolehtia erityisesti niiden opiskelijoiden ohjauksesta, joilla on opiskeluvaikeuksia (esimerkiksi luki-häiriö), poissaoloja koulutuksesta tai elämänhallintaan liittyviä vaikeuksia.

Ohjausta voidaan pitää opettajan ammattiin ja toimintaan kehkeytyvänä työmuotona, jota ilman näyttötutkintojärjestelmän toiminta on käytännössä mahdotonta. Ohjaus on keskeinen vuorovaikutuksen tuottamisen tapa, auttamisen menetelmä ja prosessia ylläpitävä työväline ja kokonainen työskentelymuoto näyttötutkintojärjestelmässä.

Ohjausta ja neuvontaa toimintoina on vaikea määrittää yksiselitteisesti (ks. esim. Onnismaa 2003,2007), ne ovat usein näkymätöntä toimintaa. Ne voivat tapahtua osana muita toimintoja, kuten osana opetusta ja koulutusta. Lisäksi ohjauksen vaikutukset osana ihmisen elämäntilannetta ja yhteiskuntaelämää sekä koulutus- ja työelämän toimivuutta ovat vaikeasti todennettavissa ja arvioitavissa. Ohjaus ja neuvontatyössä on omat ammatillisensa, mutta niitä toteuttavat myös monet erilaista koulutusta hankkineet ja kokemusta kartuttaneet toimijat. (Suoranta;Kauppila;Rekola;Salo;& Vanhalakka-Ruoho, 2008,115).

Ohjaus on ammatillista toimintaa, jonka tavoitteena on tukea yksilöitä selventämään ja muotoilemaan toimintansa perustaa ja tunnistamaan elämäntoimintoja siten, että he voivat elää elämänsä paremmin. (Suoranta;Kauppila;Rekola;Salo;& Vanhalakka-Ruoho, 2008,114). Ohjaaja on ojausprosessin asiantuntija ja yksilö oman elämäntilanteensa asiantuntija, ja he tuovat yhteiseen käsittelyyn omia näkökulmiaan.

Sinikka Ojanen verkkojulkaisukirjoituksessaan kirjoittaa ohjausprosessiin vaikuttavista tekijöistä seuraavasti (Ojanen s.140–160): ”Ohjauksen, kuten opetuksenkin, lähtökohdaksi on ohjaajan ajattelun syvyys ja kyky ymmärtää (ohjaajan kognitiivinen rakenne) sekä näiden ja ohjaajan työn toteuttamisen välinen suhde. Ohjaajan ajatukset ja uskomukset liittyvät hänen tapaansa toimia ohjausprosessissa. Niin ohjaaja, kuin ohjattavakin muuntavat kokemuksiaan refleктоimalla merkityksensä maailmaansa. Muutos sisältää merkitysten tiedostamisen ja niiden pohjalta toiminnan muuttumisen. Käytännössä se merkitsee huolellista oman työn refleктоimista ja sen kautta saavutettua uutta ymmärtämistä.”

3.1 Ohjauksen resurssit

Pirkanmaan aikuisopisto tarjoaa perustutkinnon suorittajille ohjausta tutkintoon hakeutumisessa, tutkinnon suorittamisessa sekä tarvittavan ammattitaidon hankkimisessa. Ohjausmuotoina käytetään kaikissa vaiheissa yksilö- ja ryhmäohjausta. Ohjausta toteutetaan lähiohjauksen ohella hakeutumisen aikana myös sähköposti- ja puhelinohjauksena. Hakeutumisen ohjauksesta ja neuvonnasta vastaavat opinto-ohjaaja ja tutkinnon suorittamisesta vastaavat opettajat. Ohjausta annetaan puhelimitse, sähköpostitse, ja henkilökohtaisissa tapaamisissa.

Tutkintoon hakeutumisen yhteydessä selvitetään aiemmin hankittu osaaminen. Tutkinnon suorittamiseksi tutkinnon suorittaja saa ohjausta tutkinnon perusteiden ymmärtämisessä ja tutkinnon suorittamisen suunnittelussa sekä tutkintotilaisuuteen

valmistautumisessa. Ohjausta annetaan erityisesti tutkinnon suorittamista koskevan suunnitelman laatimisessa, päivittämisessä ja täydentämisessä.

Koko tutkinnon suorittamisen ohjaus sisältää kaikkien tutkinnon osien ja näyttöympäristöjen valinnan sekä tutkintosuoritusten toteutuksen suunnittelun ohjaamista, josta vastaavat tutkinnon suorittamisen kokonaisuudesta vastaava opettaja. Tutkinnonosakohtainen ohjaaminen sisältää tutkintotilaisuuden suunnittelun ja toteutuksen ohjauksen. Näistä vastaavat opettajat ja näytön opetusalan arvioijat. Tutkinnon suorittamiseen liittyvä ohjausresurssi määrittellään tutkinnon suorittajan henkilökohtaistamissuunnitelman mukaan.

Tutkinnon suorittamiseen hakeutumisen ohjausresurssi vaihtelee tutkinnon suorittajan tarpeiden ja tutkinnonosakohtaisten ammattitaitovaatimusten mukaan. Hakeutuja, tutkinnon tunteva opettaja ja opinto-ohjaaja selvittävät/tunnistavat hakeutujan osaamista ja lähtötilannetta. Hankitun osaamisen tunnistaminen, ammattitaidon osoittamiseen valmistautuminen sekä tutustuminen tutkinnon perusteisiin ja keskustelut työpaikan henkilöstön kanssa ovat tällöin ohjauksen sisältönä.

Kun opettaja aloittaa Pirkanmaan aikuisopistossa uutena työntekijänä, hänen perehdyttämisohjelmaansa sisältyy osallistuminen tutkinnon suorittamisen suunnitteluun ja arviointiin yhdessä näyttötutkintomestariopettajan kanssa sekä osallistuminen arvioijakoulutukseen.

Näyttötutkinnon suorittamista ohjaavilla henkilöillä on kiinteä yhteys alan työpaikkoihin sekä pitkä työhistoria alan työ-, opetus- ja ohjaustehtävästä. Pätevyyttä pidetään yllä myös siten, että aikuisopiston jokaiselle tutkinnolle nimetään tutkintovastaava tai tutkintovastaavapari, joille on resursoitu työaika sekä uusien opettajien että tutkinnon suorittajien ohjaukseen.

Näyttötutkintomestariopettajien koulutuksessa olevat opettajat tekevät kehittämistehtävänsä näyttötutkintojen kehittämistä palvelevista aiheista. Näyttötutkintomestariopettajien koulutuksissa olevien opettajien tai sen hiljattain suorittaneiden opettajien kautta ajankohtaiset tutkintotoimintaan liittyvät asiat tulevat tutkintoja ohjaavien henkilöiden tietoon. Lisäksi osallistutaan myös valtakunnallisiin tutkintotoimintaa koskeviin päivityskoulutuksiin. Pätevyyden päivittämisessä ovat tukena myös Pirkanmaan aikuisopiston muiden alojen näyttötutkintojen parissa toimivat tutkintovastaavat, opettajat ja työelämäyhteistyöryhmät. Opettajien ammattitaidon ylläpitämistä ja ohjausosaamisen lisäämistä tuetaan täydennyskoulutuksilla.

Pirkanmaan aikuisopistossa opiskelijoiden ja tutkinnon suorittajien ohjausta varten on perustettu ohjaus- ja tukitiimi. Tiimiin kuuluvat opinto-ohjaajat ja erityisopettajat tekevät osana omaa perustehtävänsä jatkuvaa opintojen ja tutkinnon suorittamisen ohjausta sekä tarjoavat tarvittavia erityisohjauspalveluita tutkinnon suorittajille. Samalla he vahvistavat ja pitävät yllä tutkinnon suorittamista ohjaavien henkilöiden ohjausosaamista.

3.2 Perittävät maksut

Näyttötutkinto on jokaiselle tutkinnon suorittajalle maksullinen (50,50 euroa 25.3.2010). Tutkinnon suorittajat maksavat tutkintomaksun tutkinnon suorittajaksi ilmoittautumisen yhteydessä ja tutkintomaksu tilitetään Opetushallitukselle. Perittäviä maksuista tiedotetaan tutkinnon suorittajille tutkintoon hakeutumisen yhteydessä.

Pirkanmaan aikuisopiston valmistavissa koulutuksissa oleville tutkinnon suorittajille näyttötutkinnot järjestetään osana valmistavaa koulutusta eri rahoituksin toteutettavien koulutusten periaatteiden ja määräysten mukaisesti

Perustutkintoon osallistuvalla, joka suorittaa tutkinnon ilman valmistavaa koulutusta, ei peritä muita maksuja kuin tutkintomaksu.

Mikäli joku muu koulutuksen järjestäjä ostaa oppilaitokseltamme tutkintotilaisuuksia, laskutamme yhteistyöoppilaitokselta 450 € /tutkinnon osa / tutkinnon suorittaja sekä mahdolliset matkakulut todellisten kustannusten mukaisesti. Ulkopuolisille yksityisille tutkinnon suorittajille ilman valmistavaa koulutusta järjestettävistä tutkintotilaisuuksista peritään tutkintomaksun lisäksi 450 € /tutkinnon osa/tutkinnon suorittaja.

Perittävä tutkinnonosakohtainen maksu sisältää:

Pirkanmaan aikuisopiston tutkintotilaisuuksien järjestämissopimuksenmukaisen ko. tutkinnon osan tutkintotilaisuuksien järjestämissuunnitelmaan perehdyttämisen tutkintotilaisuuden ympäristön soveltuvuuden ja arvioijien pätevyyden tarkistamisen tutkinnon suorittajan jo saavuttaman ja osoittaman ammattitaidon sekä tutkintotilaisuuksien edellytysten arvioinnin tutkinnon suorittajan tutkintotilaisuuden suunnitelman ohjauksen yhteydenpidon ja ohjauksen näytön/tutkintotilaisuuden aikana arviointikeskustelun, arvioinnin yhteenvedon ja arviointiesityksen tutkintotoimikunnalle sekä kolmikantaisen tutkintotilaisuuden arvioinnin järjestely- ja toteutuskustannukset.

Muista oppilaitoksista tuleville logistiikan perustutkinnon koko tutkinnon keskimääräinen hinta vuonna 2010 on 1800 - 2400 € (sisältäen yhden täydentämisen). Tutkinnon osa ensimmäinen osa 600 €, seuraavat osat 450 €.

Yhden tutkinnon osan täydentäminen 450 €.

Kustannuksissa noudatetaan tarjousmenettelyn kautta tehtyjä hankintasopimuksia.

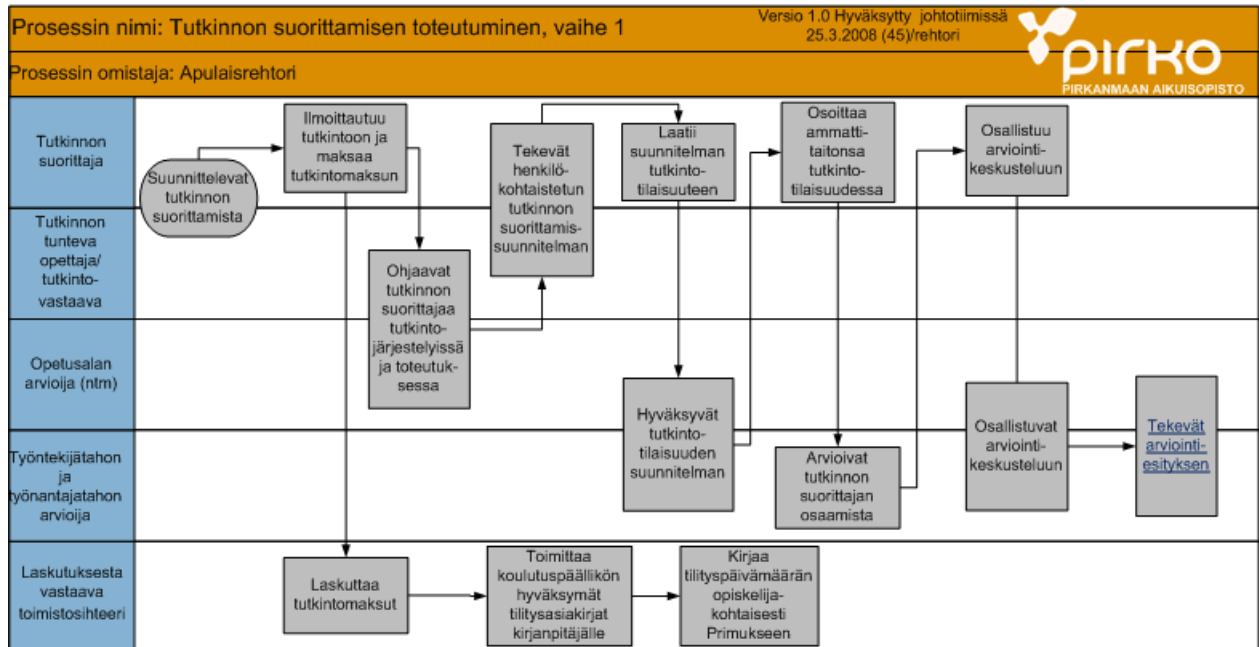
4. NÄYTTÖTUTKINNON HENKILÖKOHTAISTAMINEN

4.1 Näyttötutkintoon hakeutumisen henkilökohtaistaminen

Henkilökohtaistamisasiakirjan laatiminen perustuu tutkinnon perusteiden mukaisiin ammattitaitovaatimuksiin ja arvioinnin kohteisiin ja kriteereihin.

Henkilökohtaistamisasiakirjaan dokumentoidaan seuraavat asiat:

- Hakeutumisvaiheessa arvioijien tunnistama osaaminen (osoitettu ja saavutettu)
- Näyttösuunnitelma näyttötutkinnon suorittamiseksi
- Tarvittavan ammattitaidon hankkimissuunnitelma (hankittava osaaminen)

Kaavio 1. Tutkinnon suorittamisen toteutuminen (PIRKO inta)

Hakeutuminen

Näyttötutkinnon hakeutumisen henkilökohtaistaminen alkaa, kun yksittäinen asiakas on osoittanut kiinnostuksensa koulutuksesta tai tutkinnon suorittamisesta ottamalla yhteyttä aikuisopiston tutkinnosta vastaavaan opettajaan, koulutussuunnittelijaan, koulutuspäällikköön tai opinto-ohjaajaan, jotka ohjaavat ja neuvovat häntä hakeutumisprosessissa eteenpäin. Tutkintoon hakeutuvan osaaminen kartoitetaan, selvitetään aiemmin hankittu alan kokemus, koulutustausta ja muut tutkinnon suorittamisen lähtökohdat. Kartoituksen menetelminä käytetään tutkintoon hakeutuvan haastattelua, osaamisen kartoittamista tutkinnon osien mukaisesti, tutkinto- ja työtodistuksia ja mahdollisesti muita dokumentteja. Samassa yhteydessä arvioidaan ja suunnitellaan hakeutujan tarvitseman ammattitaidon hankkimisen sekä muun ohjauksen ja tukitoimien laatua ja määrää (erityisavustajat, -apuvälineet, jne.). Mikäli kyseinen tutkinto ei ole hakeutujalle soveltuva, opinto-ohjaaja keskustelee hänen kanssaan ja he tekevät yhdessä jatkoa koskevan koulutus-, ura- ja työllistymissuunnitelman ja hänet ohjataan suorittamaan hänelle paremmin soveltuvaa tutkintoa joko PIRKOssa tai muussa tutkintoa tarjoavassa organisaatiossa.

Tutkinnon suorittaja paneutuu valitsemansa tutkinnon perusteisiin. Hän keskustelee ohjaajiensa (opettajan ja opinto-ohjaajan) kanssa ammattitaitovaatimuksista ja siitä, miten voi niiden mukaisesti osoittaa osaamistaan. Tutkintoa ohjaava opettaja suunnittelee, millaisilla ohjausmuodoilla ja – menetelmillä voi parhaiten auttaa tutkinnon suorittajaa ymmärtämään tutkinnon perusteissa kuvatut asiat. Aiemmin hankittu osaaminen sekä www.osaan.fi -verkkotyökalun avulla tehty osaamiskartoitus otetaan tutkinnon suorittamisen suunnittelun pohjaksi.

Tutkintoon hakeutuvan osaamisen tunnistamisessa hyödynnetään henkilön tekemää itsearviointia, työtodistuksia ja työkokemusta, mahdollisesti työpaikan edustajan arvioita, aikaisempaa koulutusta sekä ammattitaitoon vaikuttavia harrastuksia. Tarvittaessa jo hakeutumisen aikana tehdään johtopäätökset osoitetusta (osatutkintotodistus) ja saavutetusta osaamisesta (esim. työssä, kansalaistoiminnassa tai harrastuksissa hankittu). Mikäli tutkintoon hakeutuvalla on tutkinnon tai sen osan suorittamiseen tarvittava ammattitaito hankittu, hänet ohjataan suoraan tutkintotilaisuuteen. Päätöksen tästä tekevät tutkinnon suorittaja ja tutkinnon tunteva opettaja yhdessä. Päätös perusteluineen kirjataan henkilökohtaistamista koskevaan suunnitelmaan. Mikäli tutkintoon hakeutuvalla on dokumentoitua osaamista jostakin näyttötutkinnossa vaadittavasta ammattitaidon alueesta, voidaan hänen niin halutessaan osaamista esittää tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi. Hakeutujalle selvitetään, että päätöksen osaamisen tunnustamisen ehdottamisesta tutkintotoimikunnalle tekee kolmikantainen arviointiryhmä, johon kuuluvat työnantaja- ja työntekijätahon sekä opetusalan edustajat.

Hakeutumisen henkilökohtaistaminen perustuu lähtötason kartoitukseen (aikaisempi koulutus, työkokemus, työtehtävät ja erityisosaaminen) ja näyttötutkinnon suorittamisen lähtökohtien selvittämiseen. Aikaisemman osaamisen tunnistamisen perusteella tehdään karkea suunnitelma tutkinnon suorittamiseen ja tarvittavan ammattitaidon hankintaan (kesto, laajuus, muodot, ohjaustarpeet).

Hakeutumisvaiheen tieto kirjataan henkilökohtaistamista koskevaan suunnitelmaan (=heko). Hakeutumisvaiheen henkilökohtaistamisen dokumentointi sisältää:

- Henkilötietolomakkeen, jonka avulla dokumentoidaan tutkintoon hakeutuvan henkilötiedot, koulutustausta ja työkokemus
- Osaamisen arviointikyselyn, jonka avulla kartoitetaan tutkintoon hakeutuvan osaaminen tutkinnon perusteisiin verraten

Henkilökohtaisissa keskusteluissa opettajan kanssa kartoitetaan myös ohjauksen ja tukitoimien tarvetta. Pirkanmaan aikuisopistossa on tutkinnon suorittajille tarjolla säännöllistä oppipaja – tukea äidinkielessä, suomen kielessä, ruotsin kielessä, matematiikassa ja tietotekniikassa sekä pienryhmä- ja yksilöohjausta tutkintotilaisuuksiin valmistautumisessa. Opinto-ohjaajalla ja erityisopettajalla on viikoittainen päivystysaika yksilöohjausta varten.

4.2 Näyttötutkinnon suorittamisen henkilökohtaistaminen

Tutkinnon suorittamisen henkilökohtaistaminen lähtee tutkinnon perusteiden mukaisista ammattitaitovaatimuksista. Henkilökohtaistamisella pyritään tutkinnon suorittajan kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaiseen tutkinnon osien suorittamiseen. Tutkinnon suorittamisen henkilökohtaistamisen prosessia ohjaa tutkinnon suorittajalle nimetty ohjaava opettaja, jonka kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta henkilökohtaistaminen tehdään. Henkilökohtaistamista koskeva suunnitelma päivitetään tutkinnonosittain käytävissä keskusteluissa ja tehdyt sopimukset kirjataan suunnitelmaan.

Tutkinnon suorittaja perehdytetään informaatiotilaisuuksissa tutkinnon suorittamisen edellytyksiin ja yksittäisten tutkintotilaisuuksien suorittamiseen. Mikäli hän tarvitsee lisäohjausta, ohjataan hänet ohjaus- ja tukitiimin palveluihin. Tutkinnon suorittajan mahdollisuudet vaikuttaa tutkintonsa sisällön suunnitteluun toteutuu tutkintotilaisuuksien ajoituksen, näyttöympäristöjen suunnittelun ja valinnan sekä oman työpaikan/työyhteisön käytön hyödyntämisenä suunnittelussa.

Tutkintotilaisuudet ajoittuvat ajankohtaan, jolloin tutkinnon suorittaja on hankkinut tarvittavan ammattitaidon osaamisensa osoittamiseksi. Tutkintotilaisuuksia tarjotaan ympäri vuoden.

Tutkinnon suorittaja laatii jokaisen tutkinnonosan suorittamiseksi henkilökohtaisen tutkintotilaisuuden suunnitelman näyttötutkinnon järjestäjän käytössä olevalle ammattitaitovaatimusten mukaan laaditulle lomakkeelle. Suunnitelman tekemiseen hän saa ohjausta ohjaavalta opettajaltaan ja vertaistukena muilta tutkinnon suorittajilta. Tutkinnon suorittajan tulee henkilökohtaiseen tutkintotilaisuuden suunnitelmaansa kirjata näkyviin aikaisemmin osoitettu osaaminen. Ennen tutkintotilaisuuden alkamista ohjaava opettaja tarkistaa ohjauskeskustelussa luotettavat dokumentit. Mikäli tutkinnon suorittajalla on luotettavia dokumentteja aikaisemmin osoitetusta osaamisesta, tutkintotilaisuuden arvioijat arvioivat niiden vastaavuuden suhteessa näyttötutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukseen. Arvioijat ehdottavat dokumentin tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi osaksi näyttötutkinnon suoritusta. Tunnustamisesta päättää tutkintotoimikunta. Mikäli tutkinnon suorittajalla ei ole osoitettua osaamista tai saavutettua osaamista, hänet ohjataan tarvittavan ammattitaidon hankkimisen kautta tutkintosuoritukseen.

Näyttötutkinnon suorittamisen järjestelyissä otetaan huomioon tutkinnon suorittajan erilaiset kulttuuri- ja kielitaustat, mahdolliset oppimisvaikeudet sekä muut tukitarpeet. Tutkinnon suorittaja voi tarvittaessa täydentää kirjallista tuotostaan eri tavoin. Kirjallista tuottamista voi täydentää sanalistoilla sekä käyttämällä kuvia ja miellekarttoja. Täydentämistä voi tehdä suullisesti esim. nauhuria ja videointia apuvälineenä käyttäen. Tutkinnon suorittajalla on mahdollisuus aina täydentää tekstiään ja vastata lisäkysymyksiin suullisesti. Tekstin tuottamista ei voida kokonaan korvata, jotta tutkinnon ammattitaitovaatimukset tulee täytettyä.

Lisääajan antaminen ja esim. aisti- tai liiketoimintaan liittyvien esteiden huomiointi tutkintotilaisuuksien järjestelyissä on tärkeää. Tarvittaessa järjestetään mm. suomi toisena kielenä – koulutusta. Tutkinnon suorittamista koskevat henkilökohtaistamisen järjestelyt kirjataan tutkinnon suorittamissuunnitelmaan. Jos tutkinnon suorittajalle on laadittu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), suunnitelman mukaiset tukitoimet, yksilöllinen ohjaus ja järjestelyt toteutetaan myös tutkintotilaisuuden suorittamisen aikana.

Tutkinnon suorittamista tuetaan myös erityisopetuksen järjestelyillä kuten äidinkielen, suomen kielen, ruotsin kielen, matematiikan ja tietotekniikan oppipajoilla. Aikuisopiskelijoille on laadittu tutkinnon suorittamista varten verkkomateriaaleja, esitteitä ja arjen oppaita, jotka omalta osaltaan tukevat tutkinnon suorittamisen henkilökohtaistamista. Tutkintosuoritusten arvioijat saavat tarvittaessa erityisopettajalta

valmennusta oppimisvaikeuksien tunnistamiseen ja huomioimiseen sekä mahdollisten apuvälineiden käyttöön tutkintotilanteessa.

Näyttötutkinnon suorittamisen järjestelyissä otetaan huomioon tutkinnon suorittajan erilaiset kulttuuri- ja kielitaustat sekä muut tukitarpeet. Mahdollisilla tukitoimilla pyritään luomaan tasapuolinen tutkintotilanne henkilön taustoista riippumatta (esim. maahanmuuttajakoulutuksessa).

Tutkinnon suorittamista tuetaan myös erityisopetuksen järjestelyillä. Erityistä tukea tarvitseville logistiikan näyttötutkintoon valmistautuville järjestetään alakohtaista ohjausta. Tutkintosuoritusten arvioijat saavat tarvittaessa erityisopettajalta valmennusta oppimisvaikeuksien tunnistamiseen ja huomioimiseen sekä mahdollisten apuvälineiden käyttöön tutkintotilanteessa.

5. NÄYTTÖTUTKINTOTILAISUUKSIEN SISÄLTÖ JA NÄYTTÖYMPÄRISTÖ

5.1 Näyttötutkinnon perusteet tutkintotilaisuuksien suunnittelun lähtökohtana

Pirkanmaan aikuisopiston tutkintotilaisuudet toteutetaan järjestämissopimuksen perusteella tutkintotoimikunnan hyväksymän järjestämissuunnitelman mukaisesti. Tutkintotilaisuudet järjestetään aidoissa työympäristöissä ja asiakastilanteissa, logistiikan perustutkinnon näyttötutkinnon ammattitaitovaatimusten mukaisissa tehtävissä. Tutkintotilaisuudet toteutetaan tutkinnon suorittajan henkilökohtaistamista koskevan suunnitelman mukaan tutkinnon osa kerrallaan.

Tutkinnon suorittamisprosessi koostuu neljästä sisältökokonaisuudesta: 1. Henkilökohtaistamista koskevasta suunnitelmasta 2. tutkintotilaisuuteen valmistautumisesta 3. ammattitaidon osoittamisesta tutkintotilaisuudessa ja 4 ammattitaidon arvioinnista. Ammattitaidon tunnistaminen sisältyy erityisesti kohtaan 1 ja kolmikantaisen arviointiesityksen tekeminen tutkintotoimikunnalle kohtaan neljä.

Näyttöympäristöt ovat tutkinnon perusteiden määräysten mukaisia toimintaympäristöjä. Tutkinnon osan voi suorittaa omalla työpaikallaan, mikäli työpaikka täyttää näyttöympäristölle asetetut vaatimukset, tutkinnon laaja-alaisuus toteutuu sekä jääviyskysymys on käsitelty. Tutkinnon suorittamisen laaja-alaisuudesta vastaavat logistiikan tutkintovastaava yhdessä opettajatiimin ja työelämäyhteistyöryhmän kanssa.

Pirkanmaan aikuisopiston logistiikan perustutkintoon soveltuvat näyttöympäristöt valitaan tutkinnon suorittamiseen soveltuvuuden, näyttötutkintojen toteutuksesta saatujen palautteiden ja tehtyjen työpaikkakäyntien perusteella. Työntekijä- ja työnantaja-arvioijien kanssa tehty yhteistyön myötä sekä jatkuvalla työssä oppimispaikkojen kanssa tehtävällä yhteistyöllä niin nuorten kuin aikuistenkin tutkinnon suorittajien osalta on voitu varmistaa ympäristöjen soveltuvuus ammattitaitovaatimusten osoittamiseen.

Näyttöympäristöjä kartoitettaessa on pyritty siihen, että tutkinnon suorittajalla olisi mahdollisimman laajat/kattavat mahdollisuudet tutkinnon eri osien suorittamiseen.

Kuljetusalan perustason ammattipätevyys

Ammattitaitovaatimus

Tutkinnon suorittaja tuntee voimansiirron ominaisuudet sen käytön optimoimiseksi. Hän tuntee hallintalaitteiden tekniset ominaisuudet ja toiminnan ajoneuvon hallitsemiseksi, kulumisen minimoimiseksi ja toimintahäiriöiden ennalta ehkäisemiseksi. Tutkinnon suorittaja osaa polttoaineen käytön optimoinnin ja osaa kuormittaa ajoneuvon turvallisuussääntöjen ja tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti. Hän tuntee tieliikenteen sosiaalisen ympäristön ja siihen liittyvän säännösten sekä tuntee joko tavarankuljetusta tai matkustajien kuljetusta koskevan säännösten. Tutkinnon suorittaja tuntee liikenteeseen ja työtapaturmiin liittyvät riskit ja osaa ennaltaehkäistä rikollisuutta ja salamatkustajien mahdollisuutta. Hän osaa ennaltaehkäistä fyysisiä riskejä ja tietää henkisen ja fyysisen suorituskyvyn vaikutuksen. Hän osaa arvioida hätätilanteita. Hän osaa käyttäytyä yrityksen imagon mukaisesti. Tutkinnon suorittaja tuntee joko tavarankuljetusten taloudellisen ympäristön ja markkinajärjestelmän tai matkustajakuljetusten taloudellisen ympäristön ja markkinajärjestelmän.

Tutkintotilaisuus

Tutkinnon suorittajalla on oltava suoritettuna kuljetusalan perustason ammattipätevyys kuorma- ja linja-auton kuljettajia koskevan lain 273 / 2007 ja asetuksen 640 / 2007 vaatimusten mukaisesti.

Esimerkki tutkintotilaisuudesta

Näyttötutkinnon yhteydessä todetaan näyttötutkinnon suorittajan ammattipätevyys joko ajo-oikeuden perusteella tai kuljetusalan perustason ammattipätevyyskoulutuksen tai jatkokoulutuksen suorittamisesta.

Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta

Ammattitaitovaatimus

Tutkinnon suorittaja osaa tehdä perushuoltotoimet kuorma-autolle ja käyttää tarvittavia työvälineitä ja – menetelmiä, hän tunnistaa kuorma-autoon kuuluvia hydraulikan, pneumatiikan ja sähkötekniikan laitteita ja toimintaperiaatteita.

Tutkinnon suorittaja osaa käyttää tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgrafiikkaohjelmia, sekä käyttää sähköpostia ja etsiä tietoa internetistä. Hän osaa toimia osana työtehtävänsä edellyttämää logistista järjestelmää ja käyttää logistiikan telemaattisia järjestelmiä,

Tutkinnon suorittaja osaa määritellä tarvittaessa työtehtävänsä rahduspainon sekä käyttää yleisimpiä kuljetusasiakirjoja. Hän osaa pakata, tulkita ja tehdä yleisimpien pakkausten ja kuljetusyksiköiden merkinnät ja käyttää tavaraterminaalissa olevia apu –

ja kuormankäsittelylaitteita. Hän osaa vastaanottaa ja säilyttää tavaroita sekä kerätä ja lähettää tavaroita.

Tutkinnon suorittaja osaa kuormata, varmistaa ja purkaa erilaisia kappaleita säädösten ja määräysten mukaan kuorma-auton kuormatiloissa. Hän osaa huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä sekä ottaa tehtävissään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat.

Tutkinnon suorittaja osaa noudattaa työssään yrittäjyyden ja sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia. Hän osaa toimia ohjeiden ja määräysten mukaisesti työ- ja asiakaspalvelutilanteissa.

Tutkinnon suorittajalla on ensiapu 1-kurssia vastaavat tiedot ja taidot ja hän osaa tehdä osaltaan työsopimuksen. Hän hallitsee alansa työturvallisuusohjeet.

Tutkintotilaisuus

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan valmiudet noudattaa työsuunnitelmaa, sekä arvioida ja kehittää toimintaansa. Työn kokonaisuuden hallinnasta arvioidaan tutkinnon suorittajan suoriutumista kuljetusalan prosesseista sekä oman toiminnan kehittämisestä ja arvioinnista. Taloudellinen ja laadukas toiminta osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan toimintaa ja pyrkimyksiä kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Terminaalitoiminnoissa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä rahdittaa yleisimpiä kuljetettavia tavaroita sekä käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja. Tavarankäsittelyssä arvioidaan kykyä suoriutua tavarankäsittelystä ja pakkaamisesta kuljetuksen edellyttämällä tavalla, tavarankäsittely ja vastaanottaminen ja sijoitus oikeaan paikkaan ja tavarankeräily sekä valmistelu kuljetusta varten.

Kuormaaminen ja kuorman varmistaminen osioissa arvioidaan kykyä tarkastaa ja käyttää kuormansidonta- ja käsittelylaitteita sekä huomioida olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön, sekä kuormata kuorma-autoon mahdollisimman suuren hyötykuorman oikeassa purkujärjestyksessä sekä soveltaa tarvittavia kuorman varmistuksen keinoja.

Ajoneuvotekniikasta arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa vaihtaa yleisimpiä kulutusosia oikeilla välineillä ja menetelmillä sekä kykyä tarkastaa ja huoltaa hydraulisia, pneumaattisia ja sähköisiä järjestelmiä erilaisissa ajoneuvoissa ja työlaitteissa.

Työympäristö osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa oman työn ohessa syntyvien jätteiden kierrätykseen ja kykyyn toteuttaa työssään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia valintoja.

Tietotekniikka osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa eri toimistosovelluksien hallinnasta ja kykyä käyttää yhtä oman alansa tietotekniikan sovelluksia.

Asiakaspalvelusta arvioidaan kykyä toimia asiakaspalvelutilanteissa, kehittää omia taitojansa saamansa palautteen perusteella sekä käyttäytyä ja pukeutua palvelutilanteen vaatimalla tavalla.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Kuljetusyksiköistä arvioidaan kykyä tunnistaa ja käyttää eri kuljetusyksiköitä erilaisille kappaletavaroille. Laatu ja ympäristö osiossa arvioidaan tietoa yleisimmistä laatu – ja ympäristö järjestelmistä ja niiden merkityksestä yrityksen toimintaan.

Yrittäjyys osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia sisäisen yrittäjyyden periaatteilla taloudellisten ja laadullisten tavoitteiden mukaan. Yrittäjyys osiossa arvioidaan myös työsopimusosapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien tuntemusta työmarkkinajärjestelmän osana.

Riskienhallinnasta arvioidaan tutkinnon suorittajan kuljetusvahinko tapausten vakuuttamis - ja käsittelytaitoja. Samoin arvioidaan kykyä toimia onnettomuustilanteissa sekä ensiaputaitoja.

Logistisista järjestelmistä arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia osana logistista järjestelmää arvioiden ja kehittäen omaa toimintaansa osana sitä. Samoin arvioidaan kykyä valita ja käyttää tehtävään liittyviä telemaattisia sovelluksia.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa ja noudattaa työturvallisuuteen ja työ ergonomian parantamiseen vaikuttavia tekijöitä. Samoin arvioidaan terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoon liittyvien tekijöiden tuntemusta.

Vuorovaikutus ja yhteistyö osiossa arvioidaan taitoa ja ymmärrystä asiakkaan kassa vuorovaikutustilanteessa toimimisesta.

Oppiminen ja ongelman ratkaisu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa, soveltaa hankkimaansa tietoa ja ratkaista erilaisia työssään esille tulevia ongelmia.

Ammattietiikassa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia sovittujen toimintamallien kanssa ja taitoa kehittää oman ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan. Samoin arvioidaan taitoa tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet ja kykyä edistää niitä.

Esimerkki tutkintotilaisuudesta

Näyttötutkinnon suorittaja tekee ajoneuvoyhdistelmälle ajoonlähtötarkastuksen. Mahdollisten vikojen tai puutteiden ilmetessä näyttötutkinnon suorittaja korjaa sähkö-, paineilma-, hydraulikka- ja mekaaniset viat ajoneuvon omilla työkaluilla.

Näyttötutkinnon suorittaja määrittää ajoneuvoyhdistelmän maksimaalisen hyötykuormakapasiteetin, jonka jälkeen lastaa ajoneuvon erilaisista kuljetusyksiköistä koostuvalla kuormalla erilaisia työvälineitä sekä turvallisia työmenetelmiä käyttäen. Näyttötutkinnon suorittaja kiinnittää ja varmistaa lastaamansa kuorman ja tekee kuormasta tarvittavat asiakirjat.

Näyttötutkinnon suorittaja antaa näyttötutkinnon jälkeen palautteen näyttötutkinnosta laatimalla tekstinkäsittelyohjelmalla dokumentin jonka palauttaa sähköpostilla näyttötutkinnon vastaanottajalle.

Yhdistelmäajoneuvokuljetukset

Ammattitaitovaatimus

Tutkinnon suorittaja osaa suorittaa päivittäiset tarkastukset ja tarvittavat huoltotoimet yhdistelmäajoneuvolle ja kytkeä ja irrottaa kuorma-autoon soveltuvan perävaunun. Hän osaa käyttää työtehtävässään tarvittavia asiakirjoja. Hän osaa valita työtehtävän edellyttämän yhdistelmäajoneuvon ja siihen soveltuvan kuormatilan. Hän osaa suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin.

Tutkinnon suorittaja osaa käyttää kappaletavarakuljetuksissa kuormaukseen, purkamiseen ja kuljettamiseen tarvittavia lisälaitteita ja välineitä. Hän osaa kuormata ja purkaa yhdistelmäajoneuvon säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla. Hän osaa kuljettaa yhdistelmäajoneuvoa säädösten ja määräysten mukaan. Hän osaa suorittaa annetun kuljetustehtävän sekä jakelu- että runkoliikenteessä.

Tutkinnon suorittaja osaa käyttää truckia turvallisesti työtehtävässään. Hän osaa huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä. Hän osaa ottaa kuljetustehtävässään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat. Hän osaa noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia sekä toimia asiakaspalvelutilanteissa.

Lisäksi tutkinnon suorittaja suorittaa CE-luokan kuljettajatutkinnon, ADR-peruskurssin ja kokeen sekä kuljetusalan työturvakortin hyväksytysti.

Tutkintotilaisuus

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan valmiudet noudattaa työsuunnitelmaa, sekä arvioida ja kehittää toimintaansa. Työn kokonaisuuden

hallinnasta arvioidaan tutkinnon suorittajan suoriutumista kuljetusalan prosesseista sekä oman toiminnan kehittämisen arvioinnista. Taloudellinen ja laadukas toiminta osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan toimintaa ja pyrkimyksiä kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Päivittäiset tarkastukset ja huoltotoimet osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä suorittaa yhdistelmäajoneuvon liikenneturvallisuuskunnan tarkastus ennen ajoon lähtöä tarvittavineen täydennyksineen. Samoin arvioidaan kykyä valita ja suorittaa kuljetustehtävään sopiva raskaan yhdistelmäajoneuvon perävaunun kytkennän turvallisesti ja säädösten mukaisesti.

Reittisuunnittelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä suunnitella ja valita kuljetustehtävään ja olosuhteisiin soveltuvan taloudellisen ja turvallisen reitin.

Kuljetustehtävässä arvioidaan kykyä kuormata mahdollisimman suuren hyötykuorman turvallisesti ja säädösten mukaisesti oikeassa purkujärjestyksessä kuljetustehtävän edellyttämään yhdistelmäajoneuvoon ja suorittaa kuljetustehtävä turvallisesti taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti. Samoin arvioidaan kuorma-asiakirjojen, laatupoikkeamaraporttien ja kuljetustehtävään liittyvien eri raporttien oikeaa käyttöä ja hyödyntämistä.

Lisälaitteet ja välineet osiossa arvioidaan lämpösäädelyjen kuljetuksien säätölaitteiden käyttöä, sekä kappaletavaran käsittelyssä tarvittavien laitteiden ja työkonien käyttöä. Asiakaspalvelusta arvioidaan kykyä toimia asiakaspalvelutilanteissa, kehittää omia taitojansa saamansa palautteen perusteella sekä käyttäytyä ja pukeutua palvelutilanteen vaatimalla tavalla.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen kuljettaminen osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kuljetuksiin liittyvän lainsäädännön tuntemusta sekä fysiikan lakien vaikutuksen huomioon ottamista kuljetuksen suorittamisessa. Samoin arvioidaan ajo- ja lepoaika-asetuksen tuntemusta ja sen soveltamista omaan työhön. Osiossa arvioidaan myös tutkinnon suorittajan ennakoivan ja taloudellisen ajamisen osaamisen tasoa omassa työtehtävässään.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa ja noudattaa työturvallisuuteen ja työ ergonomian parantamiseen vaikuttavia tekijöitä. Samoin arvioidaan terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoon liittyvien tekijöiden tuntemusta.

Vuorovaikutus ja yhteistyö osiossa arvioidaan taitoa ja ymmärrystä asiakkaan kanssa vuorovaikutustilanteessa toimimisesta.

Oppiminen ja ongelman ratkaisu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä

tunnistaa, soveltaa hankkimaansa tietoa ja ratkaista erilaisia työssään esille tulevia ongelmia.

Ammattietiikassa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia sovittujen toimintamallien kanssa ja taitoa kehittää oman ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan. Samoin arvioidaan taitoa tunnistaa alansa kestävä kehityksen periaatteet ja kykyä edistää niitä.

Esimerkki tutkintotilaisuudesta

Näyttötutkinnon suorittaja muodostaa kuljetusyksiköistä ja ajoneuvoista kuljetustehtävään sopivan ajoneuvoyhdistelmän sekä suorittaa ajoonlähtötarkastuksen. Mahdollisten vikojen tai puutteiden ilmetessä näyttötutkinnon suorittaja korjaa sähkö-, paineilma-, hydraulikka- ja mekaaniset viat ajoneuvon omilla työkaluilla.

Näyttötutkinnon suorittaja määrittää ajoneuvoyhdistelmän maksimaalisen hyötykuormakapasiteetin, jonka jälkeen lastaa ajoneuvoyhdistelmän erilaisista kuljetusyksiköistä koostuvalla kuormalla erilaisia työvälineitä sekä turvallisia työmenetelmiä käyttäen. Näyttötutkinnon suorittaja kiinnittää ja varmistaa lastaamansa kuorman. Hän toimii asiakaspalvelutilanteessa ja osaa hankkia kuorman lähettäjältä tarvittavat ohjeet ja asiakirjat.

Näyttötutkinnon suorittaja suunnittelee ja valitsee taloudellisimman, turvallisimman ja ajankäytöltään optimaalisimman kuljetusreitit. Näyttötutkinnon suorittaja kuljettaa ajoneuvoyhdistelmää jakelu tai runkoliikenteessä tieliikenteen säädökset ja määräykset huomioiden.

Alan yritystoiminta

Ammattitaitovaatimus

Tutkinnon suorittaja tietää vahvuutensa yrityksen perustamiseen ja tietää markkinoinnin ja asiakaspalvelun merkityksen yritykselle. Hän tietää oma-aloitteisuuden, tunnollisuuden ja työkyvyn merkityksen yrityksen menestymiseen. Hän tietää yrityksen taloudellisia tavoitteita. Hän osaa etsiä tietoa oman alan yrityksistä ja hallitsee investoinnin, budjetoinnin, kustannuslaskennan ja hinnoittelun perusteita.

Tutkinnon suorittaja tietää eri yritysmuodot, niiden vastuut ja velvollisuudet sekä osaa täyttää eri yritysmuotojen perustamisasiakirjat ja osaa kirjapidon perusteet.

Tutkintotilaisuus

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan valmiudet noudattaa työsuunnitelmaa, sekä arvioida ja kehittää toimintaansa. Työn kokonaisuuden hallinnasta arvioidaan tutkinnon suorittajan suoriutumista kuljetusalan prosesseista sekä oman toiminnan kehittämisen arvioinnista. Taloudellinen ja laadukas toiminta osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan toimintaa ja pyrkimyksiä kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Yritysmuotojen erot osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa ja tuntee eri yritysmuotojen toimintatapaa ja tietoa miten yritysmuotoa voidaan vaihtaa. Yrittäjän ja palkansaajan erot osiossa arvioidaan kykyä erottaa palkansaajan ja yrittäjän eroavaisuudet verotuksellisesti, vastuiden osalta, ja riskinoton kannalta.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Hinnoittelu, hinnan alennukset tai korotukset osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan osaamista hinnan alennusten ja korotusten tekemiseen sekä tietoa niiden vaikutuksesta yritystoiminnan tulokseen.

Yrityksen taloudelliset tavoitteet osiossa arvioidaan miten tutkinnon suorittaja tietää mitä tarkoitetaan yrityksen kirjanpidolla, käyttöomaisuusinvestoinneilla, budjetoinnilla, kustannuslaskennalla ja hinnoittelulla ja miten hallitsee kirjanpidon perusteet ja tietää myös kustannuslaskennan ja hinnoittelun peruserätykset sekä miten budjetointi suoritetaan ja selvittää hinnoittelun vaikutuksia yrityksen talouteen.

Markkinointi ja asiakaspalvelun merkitys yritykselle osiossa arvioidaan miten tutkinnon suorittaja ja tuntee markkinoinnin ja asiakaspalvelun merkityksen ja niiden vaikutuksen yrityksen toimintaan.

Yrittäjänä toimiminen osiossa arvioidaan miten tutkinnon suorittaja tuntee, osaa etsiä tietoa ja kertoo keskeisiä asioita oman alansa yritystoiminnasta.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa ja noudattaa työturvallisuuteen ja työergonomian parantamiseen vaikuttavia tekijöitä. Samoin arvioidaan terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoon liittyvien tekijöiden tuntemusta.

Vuorovaikutus ja yhteistyö osiossa arvioidaan taitoa ja ymmärrystä asiakkaan kanssa vuorovaikutustilanteissa toimimisesta.

Oppiminen ja ongelman ratkaisu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa, soveltaa hankkimaansa tietoa ja ratkaista erilaisia työssään esille tulevia ongelmia.

Ammattietiikassa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia sovittujen toimintamallien kanssa ja taitoa kehittää oman ammattinsa arvostusta omalla

toiminnallaan. Samoin arvioidaan taitoa tunnistaa alansa kestävä kehityksen periaatteet ja kykyä edistää niitä.

Esimerkki tutkintotilaisuudesta

Näyttötutkinnon suorittaja tekee näytön osan simuloidusti kirjallisin tehtävin.

Työkoneiden käyttö ja huolto

Ammattitaitovaatimus

Tutkinnon suorittaja osaa tarkistaa käyttämänsä työkoneen käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden sekä tehdä tarvittavat toimenpiteet ja suorittaa päivittäiset huoltotoimet ja tehdä koneen ylläpitohuoltotöitä käyttöohjeen mukaisesti sekä huolehtia koneen siisteydestä ja puhtaudesta. Hän osaa valita ja kiinnittää työkoneen varusteet työtehtävän mukaisesti ja tehdä työkoneella perustehtäviä ja ottaa huomioon muuttuvien olosuhteiden asettamat vaatimukset tehtävän aikana.

Hän osaa yleisimpien ajettavien työkoneiden (kaivukoneet, kuormaajat, traktorit ja kuljetusvälineet) käytön perusasiat ja työskennellä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä käyttää henkilökohtaisia suojavälineitä ja noudattaa työturvallisuusohjeita.

Tutkinnon suorittaja osaa suorittaa noston kuormauslaitteella turvallisia menetelmiä käyttäen sekä toimia merkinantajana nostoissa sekä määrittää taakan painon ja ottaa huomioon kuormattavan kohteen kantavuuden. Hän osaa lajitella huollossa syntyvät jätteet ja työtehtävässä esiin tulevat kierrätyskelpoiset materiaalit.

Lisäksi tutkinnon osan suorittajalla oltava vähintään T-luokan ajokortti.

Tutkintotilaisuus

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan valmiudet noudattaa työsuunnitelmaa, sekä arvioida ja kehittää toimintaansa. Työn kokonaisuuden hallinnasta arvioidaan tutkinnon suorittajan suoriutumista kuljetusalan prosesseista sekä oman toiminnan kehittämisen arvioinnista. Taloudellinen ja laadukas toiminta osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan toimintaa ja pyrkimyksiä kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien hallinta

Työkoneen käyttökelpoisuus ja turvallisuustarkastus osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tehdä käyttökelpoisuustarkastus, täydentää nesteet ja huomata viat ja poikkeamat työkoneesta ja lisävarusteista, sekä huolehtia työkoneen puhdistamisesta ja ennakoivasta huollosta.

Työvälineiden valinta, työkoneen varustelu ja työkoneella työskentely osiossa arvioidaan taitoa vaihtaa, käyttää ja säätää työvaiheen mukaan tarvittavia työvälineitä sekä kykyä tehdä koneella yksinkertaisia työtehtäviä pyrkien esteettisesti hyvään lopputulokseen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Ohjekirjojen käyttö osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tulkita ohjekirjaa päivittäisten voitelu- ja huoltokohteiden löytämiseksi sekä tarvittavien aineiden ja materiaalien valitsemiseksi.

Työkoneita ja niiden käyttöä koskeva lainsäädäntö ja määräykset osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan työkoneen kuljettamista koskeva lainsäädännön tuntemusta. Hän suorittaa tarvittaessa työkoneen kuljettamiseen tarvittavan ajo-oikeuden (T-kortti).

Työkoneen varusteet ja lisälaitteet osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä valita ominaisuuksiltaan soveltuvin työkone ja laite tehtävän suorittamista varten

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa ja noudattaa työturvallisuuteen ja työergonomian parantamiseen vaikuttavia tekijöitä. Samoin arvioidaan terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoon liittyvien tekijöiden tuntemusta. Osiossa arvioidaan myös työturvallisuuteen liittyvää ajattelumallia toiminnan kehittämiseksi, vaarojen tunnistamiseksi ja tarvittavien suojainten ja työvälineiden käytön soveltuvuuden osaamista.

Oppiminen ja ongelman ratkaisu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä määrittää taakan paino ja kuormauskohteen kantavuus sekä suurin sallittu kuorma. Itsearviointi osiossa arvioidaan kykyä arvioida omaa työtään

Esimerkki tutkintotilaisuudesta

Näyttötutkinnon suorittaja tekee päivittäistarkastuksen sekä tarvittavat ylläpito- ja huoltotoimenpiteet käyttämälleen työkoneelle kuten esimerkiksi trukille, pyöräkuormaajalle tai kaivinkoneelle.

Näyttötutkinnon suorittaja käyttää valitsemaansa työkoneita lastaus- tai purkutehtävissä taloudellisesti, turvallisesti ja työsuojelusäädökset huomioiden.

Kuljetusalan perustason ammattipätevyden laajennus

Ammattitaitovaatimus

Tavaraliikenteen opiskelijat tutkinnon suorittajat, jotka laajentavat tai muuttavat toimintaansa harjoittaakseen henkilöliikennettä tai päinvastoin ja joilla on ammattitaitoa osoittava todistus (CAP), vapautetaan perustason ammattipätevyyttä koskevien

yhteisten osien suorittamisesta uudelleen ja heidän on suoritettava vain uuden pätevyyden edellyttämät erityiset osat. Tällöin koulutuksen keston on oltava 70 tuntia, joista 5 tuntia on henkilökohtaista ajo-opetusta.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa liikennöidä turvallisesti, jotta voi suorittaa ajo-oikeuden lisäyksen tutkinnon vastaanottajan kriteereiden mukaisesti.

Arviointi

Koe suoritetaan, kun säädetty opetus on saatu. Koe saadaan suorittaa vaiheittain kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetussa koulutuksessa tai ammattiosaamisen näytön tai näyttötutkintosuorituksen yhteydessä, kun kysymys on mainitun lain 15 §:n 1 momentin mukaisesti järjestettävästä kokeesta.

Koe on kirjallinen. Koe saadaan järjestää suullisesti ammattiosaamisen näytön tai näyttötutkinnon yhteydessä tai jos se erityisestä syystä, kuten kokelaan lukihäiriön vuoksi, katsotaan tarpeelliseksi. Kokeen on sisällettävä vähintään yksi kysymys oppiaineiden jokaista tavoitetta kohden. Kokeen kaikista kysymyksistä pitää olla yhteensä vähintään 75 % oikein. Kokeen kielet ovat suomi tai ruotsi, jollei opetusministeriön koulutuksen järjestämisluvasta muuta johdu. Kokeen arvioijalla on oltava tehtävän edellyttämä asiantuntemus ja ammattitaito.

Esimerkki tutkintotilaisuudesta

Näyttötutkintotilaisuudessa todetaan näyttötutkinnon suorittajan hyväksytysti suoritettu koe.

Ulkomaanliikenteenkuljettajan tehtävät

Ammattitaitovaatimus

Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia kaluston kunnosta. Hän osaa käyttää työtehtävässään tarvittavia asiakirjoja ja toimia tullissa säädösten, määräysten ja ohjeiden mukaan.

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin ja toimia meri- tai rautatiekuljetuksissa tai molemmissa säädösten ja operaattorin ohjeiden mukaisesti. Hän osaa suorittaa annetun kuljetustehtävän kuorma-autolla tai yhdistelmäajoneuvolla tai linja-autolla kuljetusreitillä olevien maiden säädösten ja määräysten mukaan sekä käyttää tarvittaessa englannin kieltä.

Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä ja ottaa kuljetustehtävässään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat.

Tutkinnon suorittaja osaa noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia ja toimia asiakaspalvelutilanteissa sekä erilaisissa kulttuuriympäristöissä.

Tutkintotilaisuus

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan valmiudet noudattaa työsuunnitelmaa, sekä arvioida ja kehittää toimintaansa. Työn kokonaisuuden hallinnasta arvioidaan tutkinnon suorittajan suoriutumista kuljetusalan prosesseista sekä oman toiminnan kehittämisen arvioinnista. Taloudellinen ja laadukas toiminta osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan toimintaa ja pyrkimyksiä kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Kaluston huolto osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä huolehtia ja järjestää kalustoon liittyvistä huoltovelvoitteista kuljetustehtävän aikana. Asiakirjat ja tulli osiossa arvioidaan kykyä käyttää, käsitellä ja tarkastaa kuljetustehtävään liittyviä asiakirjoja sekä tullipassitusmenettelyn tuntemusta.

Reittisuunnittelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä löytää määränpään ja suunnitella kuhunkin kuljetustehtävään soveltuja taloudellinen reitti jossa otetaan huomioon mahdollinen rautatie ja merikuljetuksen aiheuttamat aikataulu vaatimukset.

Kuljetustehtävä osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä suorittaa annettu kuljetustehtävä käyttämällään kalustolla ottaen huomioon eri kauttakulkumaiden säännökset ja lait ja taitoa hyödyntää niitä kuljetustehtävässään. Englannin kieli osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa selviytyä työtehtävänsä edellyttämistä keskustelutilanteista ja taitoa ymmärtää englanninkielisten asiakirjojen sisältöä. Asiakaspalvelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia eri kulttuureissa ja ottaa huomioon niiden erilaiset vaikutukset ja kehitystarpeet työtehtävässään.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Kansainväliset säädökset osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa ottaa huomioon eri maiden määräykset koskien maksimipainoja, ajonopeuksia ja ajokieltoja sekä niiden vaikutusta kuljetustehtävään.

Kansainväliset sopimukset osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa tullaukseen ja TIR-carnettiin liittyvien asiakirjojen ja toimintojen hallitsemisesta.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa ja noudattaa työturvallisuuteen ja työ ergonomian parantamiseen vaikuttavia tekijöitä. Samoin arvioidaan terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoon liittyvien tekijöiden tuntemusta. Osiossa arvioidaan myös työturvallisuuteen liittyvää ajattelumallia toiminnan kehittämiseksi ja vaarojen tunnistamiseksi sekä ravinnon ja liikunnan vaikutusta oman terveyden ja toimintakyvyn ylläpitävänä tekijänä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö osiossa arvioidaan taitoa ja ymmärrystä asiakkaan kassa vuorovaikutustilanteessa toimimisesta.

Oppiminen ja ongelman ratkaisu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa, soveltaa hankkimaansa tietoa ja ratkaista erilaisia työssään esille tulevia ongelmia.

Ammattietiikassa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia sovittujen toimintamallien kanssa ja taitoa kehittää oman ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan. Samoin arvioidaan taitoa tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet ja kykyä edistää niitä.

Esimerkki tutkintotilaisuudesta

Näyttötutkinnon osa suoritetaan simuloitusti kirjallisilla sekä suullisilla tehtäväkokonaisuuksilla.

Taksikuljetukset

Ammattitaitovaatimus

Tutkinnon suorittaja osaa palvelutehtävässään tiedottaa, neuvoa ja opastaa asiakasta taksiliikenteestä ja toimia erilaisien asiakasryhmien kanssa palvelu- ja vuorovaikutustilanteessa alan eettisten ohjeiden mukaan sekä kuljettaa taksia asiakasystävällisesti.

Hän osaa vastaanottaa ja vastata kutsuun sekä osaa toimia ennakkokutsutilanteessa ja käyttää käytössä olevaa taksamittarijärjestelmää sujuvasti asiakkaan maksaessa eri maksutavoilla ja hallitsee taksiliikenteessä yleisesti käytössä olevien lipputuotteiden käsittelyn ja tehdä tilityksen.

Tutkinnon suorittaja osaa toimittaa löytötavarat asianmukaiseen paikkaan sekä käsitellä ja kuljettaa rahdia taksissa. Hän osaa kuljettaa taksia turvallisesti ja taloudellisesti erilaisissa liikenneympäristöissä ja ajo-olosuhteissa sekä toimia tilanteen mukaisesti ristiriita- ja konfliktitilanteissa.

Hän osaa määritellä taksinkuljettajan työ- ja lepoajat sekä osaa käyttää niihin liittyviä laitteita tai asiakirjoja. Tutkinnon suorittaja osaa kertoa pääpiirteittäin taksiyrityksen tulo- ja menorakenteen ja vaikuttaa omalla toiminnallaan positiivisen tuloksen syntymiseen kuljetustehtävän aikana sekä toimia ajovuorolistojen edellyttämällä tavalla.

Tutkinnon suorittaja suorittaa taksinkuljettajan ajoluvan. Hän osaa toimia annettujen ohjeiden ja säädösten mukaan koululaiskuljetuksissa taksiliikenteessä.

Tutkintotilaisuus

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan valmiudet noudattaa työsuunnitelmaa, sekä arvioida ja kehittää toimintaansa. Työn kokonaisuuden hallinnasta arvioidaan tutkinnon suorittajan suoriutumista kuljetusalan prosesseista ja oman toiminnan kehittämisen arvioinnista sekä kykyä ottaa huomioon toiminnallaan muut työyhteisön jäsenet ja työympäristön. Taloudellinen ja laadukas toiminta osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan toimintaa ja pyrkimyksiä kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Taksin ajoon lähtötarkastus osiossa arvioidaan tutkinnonsuorittajan kykyä tehdä taksin ajoon lähtötarkastus ja tehdä siihen liittyvät korjaukset ja täydennykset asianmukaisesti. Asiakaspalvelu taksiliikenteessä osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia itsenäisesti erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa sekä taitoa tiedottaa, neuvoa ja opastaa eri asiakasryhmiä palvelu- ja vuorovaikutustilanteessa sujuvasti.

Taksamittarin ja taksapäätöksen käyttö osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan tuntemusta taksamittarin käytön, taksapäätöksen ja eri lipputuotteiden osalta. Tavarankuljetus taksiliikenteessä osiossa arvioidaan taitoa kuljettaa rahtia, käyttää rahdinkuljetukseen liittyviä asiakirjoja ja kykyä informoida asiakasta kuljetettavasta rahdista.

Koululaiskuljetukset osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa tunnistaa koululaiskuljetuksiin liittyvät riskit ja kykyä toimia ennakoiden niitä välttämällä, sekä taitoa toimia annettujen säästöjen ja ohjeiden mukaan. Kutsu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa vastaanottaa kutsun ja vastata siihen sekä tunnistaa asiakkaan erityistarpeet. Samoin arvioidaan taitoa toimia ennakkokutsutilanteessa ja kykyä huomioida asiakkaan erityistarpeet.

Turvallinen ja taloudellinen ajo osiossa tutkinnon suorittaja on suorittanut taksinkuljettajan ajoluvan ja osiossa arvioidaan taitoa kuljettaa taksia itsenäisesti, turvallisesti ja taloudellisesti erilaisissa liikenneympäristöissä.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Lainsäädäntö, ohjeet ja määräykset osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan tietämystä annetuista määräyksistä ajo- ja lepoajoista sekä itsenäistä toimintakykyä liikenteessä määräysten ja ohjeiden mukaan. Toiminta konfliktitilanteissa osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia oikein erilaisissa ristiriitatilanteissa sekä heitteillejättöä koskevien säästöjen ja järjestyksen pitämiseen liittyvien toimien tuntemusta.

Taksiliikenteen yrittäjälähtöisyys osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan yrittäjälähtöistä ajattelutapaa ja kykyä toiminnallaan vaikuttaa positiivisesti yrityksen tulokseen.

Koululaiskuljetuksien säädökset osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia LVM:n antaman koululaiskuljetuksia koskeva asetuksen mukaan.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa ja noudattaa työturvallisuuteen ja työ ergonomian parantamiseen vaikuttavia tekijöitä. Samoin arvioidaan terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoon liittyvien tekijöiden tuntemusta.

Vuorovaikutus ja yhteistyö osiossa arvioidaan taitoa ja ymmärrystä asiakkaan kanssa vuorovaikutustilanteissa toimimisesta.

Oppiminen ja ongelman ratkaisu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa, soveltaa hankkimaansa tietoa ja ratkaista erilaisia työssään esille tulevia ongelmia.

Ammattietiikassa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia sovittujen toimintamallien kanssa ja taitoa kehittää oman ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan. Samoin arvioidaan taitoa tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet ja kykyä edistää niitä.

Esimerkki tutkintotilaisuudesta

Näyttötutkinnon suorittajalla on oltava voimassa suoritettu taksinkuljettajan ajolupa.

Elintarvikekuljetukset

Ammattitaitovaatimus

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin ja kuormata ja purkaa kuorma-auton tai ajoneuvoyhdistelmän elintarvikkeilla säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla. Hän osaa kuljettaa kuorma-autoa tai ajoneuvoyhdistelmää säädösten ja määräysten mukaan työtehtävän edellyttämässä olosuhteissa ja suorittaa annetun kuljetustehtävän.

Hän osaa käyttää elintarvikekuljetuksissa kuormaukseen, kuljettamiseen ja purkamiseen tarvittavia lisälaitteita ja välineitä sekä tunnistaa ja erottaa toisistaan eri elintarvikelajit (pakaste, tuoretavara, vihannekset)

Tutkinnon suorittaja osaa käyttää erilaisia lämmönsäätölaitteita sekä tarkastaa ja säätää elintarvikkeiden kuljetus- ja varastointilämpötilat. Hän osaa selvittää elintarvikekuljetukseen liittyvät viranomaiset ja viranomaistoiminnan.

Hän osaa erilaisia kuormaustapoja kuormatessaan eri elintarvikelaatuja samaan kuormatilaan ja osaa käyttää lämmönseurantalaitteiden taltioimislaitteita sekä käyttää työtehtävän edellyttämiä telemaattisia sovelluksia.

Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä sekä ottaa kuljetustehtävässään huomioon terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn

vaikuttavat asiat. Hän noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia sekä osaa toimia asiakaspalvelutilanteissa

Tutkinnon suorittaja suorittaa hygieniapassin edellyttämän koulutuksen.

Tutkintotilaisuus

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan valmiudet noudattaa työsuunnitelmaa, sekä arvioida ja kehittää toimintaansa. Työn kokonaisuuden hallinnasta arvioidaan tutkinnon suorittajan suoriutumista kuljetusalan prosesseista ja oman toiminnan kehittämisen arvioinnista sekä kykyä ottaa huomioon toiminnallaan muut työyhteisön jäsenet ja työympäristön. Taloudellinen ja laadukas toiminta osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan toimintaa ja pyrkimyksiä kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Reittisuunnitteluosiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa suunnitella ja toteuttaa kuljetustehtävään parhaiten soveltuva reitti ja purkupaikat. Kuljetustehtävä osiossa arvioidaan kylmälaitteiden käyttötaito sekä kyky lastata mahdollisimman suuri hyötykuorma erilaisilla elintarvikelajeilla. Osiossa arvioidaan myös taitoa suorittaa elintarvikekuljetustehtävän turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti sekä taitoa selvittää kuorma-auton tai yhdistelmäajoneuvon asiakirjoista säästöjen mukaisen kuormauksen ja kykyä laatia ja tulkita kuljetustehtävän edellyttämiä raportteja.

Lisälaitteet ja välineet osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tarkastaa ja käyttää elintarvikkeiden käsittelyssä ja kuljetuksessa tarvittavia ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä sekä taitoa huomioida olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön.

Asiakaspalvelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan asiakaspalveluosaamista puhelinkäyttötymisen, asianmukaisen pukeutumisen ja aloitteellisuuden osalta. Samoin arvioidaan kykyä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen kuljettaminen osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa valita oikeat kuljetuslämpötilat sekä soveltaa työhön kuuluvia säädöksiä ja fysiikan lakeja erilaisissa työtilanteissa. Osiossa arvioidaan myös ajo- ja lepoaikojen tuntemusta ja kykyä soveltaa niitä omaan työtehtäväänsä. Lisäksi osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa suorittaa oma työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajotavan periaatteita noudattaen.

Lainsäädäntö osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan tietoa ja kykyä noudattaa keskeisiä elintarvikekuljetuksiin liittyviä ohjeita ja säännöksiä sekä laadunvalvonnan periaatteiden tuntemusta.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa ja noudattaa työturvallisuuteen ja työergonomian parantamiseen vaikuttavia tekijöitä. Samoin arvioidaan terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoon liittyvien tekijöiden tuntemusta.

Vuorovaikutus ja yhteistyö osiossa arvioidaan taitoa ja ymmärrystä asiakkaan kanssa vuorovaikutustilanteissa toimimisesta.

Oppiminen ja ongelman ratkaisu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa, soveltaa hankkimaansa tietoa ja ratkaista erilaisia työssään esille tulevia ongelmia.

Ammattietiikassa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia sovittujen toimintamallien kanssa ja taitoa kehittää oman ammatinsa arvostusta omalla toiminnallaan. Samoin arvioidaan taitoa tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet ja kykyä edistää niitä.

Esimerkki tutkintotilaisuudesta

Näyttötutkinnon suorittaja valitsee kuljetustehtävään sopivan kuljetuskaluston. Näyttötutkinnon suorittaja valmistaa kuormatilat elintarvikkeiden lastausta varten hygieniä- sekä omavalvontasäädökset huomioon ottaen.

Näyttötutkinnon suorittaja lastaa ajoneuvon elintarvikkeilla yhteenkuormaus säädökset sekä kuljetusohjeet huomioiden ja hän käyttää sekä valvoo lämmönsäätölaitteiden toimintaa kuljetuksen vaatimusten mukaisesti.

Näyttötutkinnon suorittaja kuljettaa ajoneuvoyhdistelmää tieliikenteen säädökset ja kuljetuksen aikataulut huomioiden.

Näyttötutkinnon suorittaja purkaa lastaamansa kuorman asiakkaan varastotiloihin huomioiden eri elintarvikkeiden vaatimat varastointilämpötilat ja asiakkaan ohjeet.

Massatavarakuljetukset

Ammattitaitovaatimus

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin sekä kuormata ja purkaa kuorma-auton tai yhdistelmäajoneuvon massatavaroilla säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla. Hän osaa kuljettaa kuorma-autoa tai yhdistelmäajoneuvoa säädösten ja määräysten mukaan työtehtävän edellyttämissä erityisolosuhteissa ja suorittaa annetun kuljetustehtävän.

Hän osaa käyttää massatavarakuljetuksissa kuormaukseen, kuljettamiseen ja purkamiseen tarvittavia lisälaitteita ja välineitä sekä tunnistaa ja erottaa toisistaan eri massatavaralajit ja niiden ominaisuudet. Hän osaa käyttää työtehtävän edellyttämiä telemaattisia sovelluksia ja kuormavaakoja ja huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä sekä ottaa kuljetustehtävässään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat.

Tutkinnon suorittaja osaa noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia sekä toimia asiakaspalvelutilanteissa.

Lisäksi tutkinnon suorittaja suorittaa tieturvakoulutuksen

Tutkintotilaisuus

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan valmiudet noudattaa työsuunnitelmaa, sekä arvioida ja kehittää toimintaansa. Työn kokonaisuuden hallinnasta arvioidaan tutkinnon suorittajan suoriutumista kuljetusalan prosesseista ja oman toiminnan kehittämisen arvioinnista sekä kykyä ottaa huomioon toiminnallaan muut työyhteisön jäsenet ja työympäristön. Taloudellinen ja laadukas toiminta osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan toimintaa ja pyrkimyksiä kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Reittisuunnitteluosiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa suunnitella ja toteuttaa kuljetustehtävään parhaiten soveltuva reitti ja purkupaikat.

Kuljetustehtävä osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä kuormata kuorma-auto tai yhdistelmäajoneuvo eri massatavaralajeilla turvallisesti, täsmällisesti ja säädösten mukaan mahdollisimman suurella hyötykuormalla. Osiossa arvioidaan myös taitoa suorittaa massakuljetustehtävä turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti sekä taitoa selvittää kuorma-auton tai yhdistelmäajoneuvon asiakirjoista säädösten mukaisen kuormauksen ja kykyä laatia ja tulkita kuljetustehtävän edellyttämiä raportteja.

Lisälaitteet ja välineet osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tarkastaa ja käyttää massatavaran käsittelyssä ja kuljetuksessa tarvittavia ajoneuvossa olevia laitteita ja työkoneita sekä taitoa huomioida olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön.

Asiakaspalvelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan asiakaspalveluosaamista puhelinkäyttötymisen, asianmukaisen pukeutumisen ja aloitteellisuuden osalta. Samoin arvioidaan kykyä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen kuljettaminen osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa tunnistaa ja erottaa toisistaan eri massatavaralajit ja ottaa huomioon niiden vaikutukset

kuljetustehtävän suoritukseen ja taitoa kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti säädösten edellyttämällä tavalla, sekä soveltaa työhön kuuluvia säädöksiä ja fysiikan lakeja erilaisissa työtilanteissa. Osiossa arvioidaan myös ajo- ja lepoaikojen tuntemusta ja kykyä soveltaa niitä omaan työtehtäväänsä. Lisäksi osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa suorittaa oma työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajotavan periaatteita noudattaen.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa ja noudattaa työturvallisuuteen ja työergonomian parantamiseen vaikuttavia tekijöitä. Samoin arvioidaan terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoon liittyvien tekijöiden tuntemusta.

Vuorovaikutus ja yhteistyö osiossa arvioidaan taitoa ja ymmärrystä asiakkaan kanssa vuorovaikutustilanteessa toimimisesta.

Oppiminen ja ongelman ratkaisu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa, soveltaa hankkimaansa tietoa ja ratkaista erilaisia työssään esille tulevia ongelmia.

Ammattietiikassa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia sovittujen toimintamallien kanssa ja taitoa kehittää oman ammatinsa arvostusta omalla toiminnallaan. Samoin arvioidaan taitoa tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet ja kykyä edistää niitä.

Esimerkki tutkintotilaisuudesta

Näyttötutkinnon suorittaja valitsee kuljetustehtävään sopivan kuljetuskaluston ja tarvittaessa kuormaa ajoneuvoyhdistelmän maksimaaliseen hyötykuormaan massatavaran laadun ja kuormaustavan edellyttämällä työvälineellä.

Näyttötutkinnon suorittaja kuljettaa ajoneuvoyhdistelmää tieliikenteen säädökset ja kuljetuksen aikataulut huomioiden työtehtävän edellyttämässä erityisolosuhteissa.

Näyttötutkinnon suorittaja purkaa lastaamansa kuorman kohteeseen tai asiakkaan varastotiloihin asiakkaan ohjeiden mukaisesti tarvittavin työvälinein.

Ympäristöhuollonkuljetukset

Ammattitaitovaatimus

Tutkinnon suorittaja osaa kuormata ja purkaa kuorma-auton tai yhdistelmäajoneuvon ympäristöhuollossa syntyvillä aineilla säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla ja kuljettaa kuorma-autoa tai yhdistelmäajoneuvoa säädösten ja määräysten mukaan työtehtävän edellyttämässä olosuhteissa sekä suorittaa annetun kuljetustehtävän ajo- ja lepoaika-asetuksen tai työaikalain mukaan. Hän osaa käyttää ympäristöhuollonkuljetuksissa kuormaukseen ja purkamiseen tarvittavia

päällirakenteita ja välineitä ja tunnistaa pneumaattisen ja sähköisen hydrauliiikan ohjausjärjestelmän toiminnot.

Tutkinnon suorittaja osaa tunnistaa ja erottaa toisistaan eri jätejakeet ja osaa käyttää työtehtävän edellyttämiä telemaattisia sovelluksia sekä huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä.

Hän osaa ottaa kuljetustehtävässään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn sekä ympäristön suojeluun vaikuttavat asiat ja noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatuajurjestelmien sekä ympäristölain vaatimuksia sekä osaa toimia asiakaspalvelutilanteissa sopimuksen mukaisesti.

Tutkintotilaisuus

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan valmiudet noudattaa työsuunnitelmaa, sekä arvioida ja kehittää toimintaansa. Työn kokonaisuuden hallinnasta arvioidaan tutkinnon suorittajan suoriutumista kuljetusalan prosesseista ja oman toiminnan kehittämisen arvioinnista sekä kykyä ottaa huomioon toiminnallaan muut työyhteisön jäsenet ja työympäristön. Taloudellinen ja laadukas toiminta osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan toimintaa ja pyrkimyksiä kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Reittitoteutus osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä suunnitella ja suorittaa itsenäisesti työtehtävänsä suunnitellulla reitillä taloudellisesti ja turvallisesti. Kuljetustehtävä osiossa arvioidaan taitoa suorittaa ympäristöhuollon kuljetuksen asiakaspalvelun vaatimusten mukaisesti, turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti sekä taitoa selvittää kuorma-auton asiakirjoista säädösten mukaisen kuormauksen ja kykyä laatia ja tulkita kuljetustehtävän edellyttämiä raportteja.

Päällirakenteet ja välineet osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa käyttää ja huoltaa itsenäisesti ajoneuvossa olevia päällirakenteisiin liittyviä laitteita ja välineitä.

Asiakaspalvelu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan asiakaspalveluosaamista puhelinkäyttötymisen, asianmukaisen pukeutumisen ja aloitteellisuuden osalta. Samoin arvioidaan kykyä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen kuljettaminen osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa tunnistaa ja erottaa toisistaan ei jätejakeet ja ottaa huomioon niiden vaikutukset kuljetustehtävän suoritukseen ja taitoa kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti säädösten edellyttämällä tavalla, sekä soveltaa työhön kuuluvia säädöksiä ja fysiikan lakeja erilaisissa työtilanteissa. Osiossa arvioidaan myös ajo- ja lepoaikojen tuntemusta ja kykyä soveltaa niitä omaan

työtehtäväänsä. Lisäksi osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan taitoa suorittaa oma työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajotavan periaatteita noudattaen.

Hydrauliikan ohjausjärjestelmät osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa sähköisen ja pneumaattisen ohjausjärjestelmän osat toisistaan ja taitoa hallita yhden ohjausjärjestelmän toimintaperiaatteet, sekä kykyä suorittaa hydrauliikan ohjausjärjestelmän tarkastuksen ja koekäytön.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa ja noudattaa työturvallisuuteen ja työ ergonomian parantamiseen vaikuttavia tekijöitä. Samoin arvioidaan terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoon liittyvien tekijöiden tuntemusta.

Vuorovaikutus ja yhteistyö osiossa arvioidaan taitoa ja ymmärrystä asiakkaan kanssa vuorovaikutustilanteessa toimimisesta.

Oppiminen ja ongelman ratkaisu osiossa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä tunnistaa, soveltaa hankkimaansa tietoa ja ratkaista erilaisia työssään esille tulevia ongelmia.

Ammattietiikassa arvioidaan tutkinnon suorittajan kykyä toimia sovittujen toimintamallien kanssa ja taitoa kehittää oman ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan. Samoin arvioidaan taitoa tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet ja kykyä edistää niitä.

Esimerkki tutkintotilaisuudesta

Näyttötutkinnon suorittaja kuormaa ajoneuvoyhdistelmän ympäristöhuollossa syntyvin ainein tarvittavin kuormausvälinein.

Hän käyttää kuormaus tai purkutehtävän aikana koukku-, vaijerivaihtolavalaitetta tai nosturia.

Näyttötutkinnon suorittaja kuljettaa ajoneuvoyhdistelmää tieliikenteen säädökset ja kuljetuksen aikataulut huomioiden. Lisäksi hän huomioi kuormaa koskevat erityisvaatimukset sekä ympäristöturvallisuuden.

6. TUTKINTOSUORITUSTEN ARVIOINTI

6.1 Arvioijien valinta ja arviointiosaamisen ylläpito

Arvioijalla tulee olla edellytykset toimia ammatillisesti tutkintosuoritusten arvioijana. Hänen tulee olla tietoinen omasta ammatillisesta osaamisestaan ja lisäksi hänen tulee olla motivoitunut ja sitoutunut kyseiseen tehtävään. Arvioijilla tulee olla yhtenäinen

käsitys ammattitaidosta, käytettävistä arvioinnin työvälineistä ja menetelmistä. Tätä edesautetaan arvioijien perehdyttämällä sekä arvioijien välisillä keskusteluilla. Arvioijan tulee tiedostaa, miten arviointitilanteessa toimitaan. Hänen tulee olla ohjaava, motivoiva, valikoiva, kriittinen ja kontrolloiva sekä tietenkin tasapuolinen kaikkia tutkinnon suorittajia kohtaan. Arvioijan tulee hallita rakentava ja kannustava palautteen antaminen arviointikeskustelussa.

PIRKO järjestää kaikille arvioijille yhteisiä koulutus- ja tiedotustilaisuuksia yhden päivän mittaisina paketteina. Tilaisuuksien tarkoituksena on perehdyttää arvioijat seuraaviin asioihin:

Yleinen osuus

- Näyttötutkintojärjestelmän esittely
- Näyttötutkinto prosessina
- Tutkintotoimikunta ja sen tehtävät
- Tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit
sekä esimerkit ammattitaidon osoittamistavoista
- Tutkintosuoritusten arviointi prosessina ja arvioijien tehtävät: arviointitiedon kerääminen,
- ammattitaidon arviointi, arvioinnin päätöksenteko, arvioinnin dokumentointi, arvioinnin uusiminen ja oikaisumenettely
- Ammattitaidon arviointi ja arvioitavan kohteen vaatimustasot (tietää, ymmärtää, osaa, soveltaa, hallitsee)
- Millainen tutkintosuoritus on hyväksytty ja millainen hylätty sekä menettelytavat rajatapauksissa
- Muita arviointityöskentelyyn ja tutkintoihin liittyviä ajankohtaisia asioita

Tutkintokohtainen osuus

- Logistiikan perustutkinnon perusteet
- Arvioijien tehtävät ja arvioinnin toteutus
- Alakohtaiset tutkintotilaisuudet, näyttöympäristöt ja tutkinnon suorittaminen aidoissa työtilanteissa
- Alan ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit
- Arviointimenetelmät, itsearviointi, arviointiesitys ja arvioinnin dokumentointi

Arvioijat perehdytetään tutkintotilaisuuden järjestelyihin ja varmistetaan, että tutkinnon suorittamiseen liittyvistä ammattitaitovaatimuksista, arvioinnin kohteista ja kriteereistä on yhteinen näkemys. Myös Opetushallituksen eri paikkakunnilla järjestämiin seminaareihin, kuten työelämälähtöisen arviointityöskentelyn kehittäminen näyttötutkinnoissa, ohjataan arvioijia sekä PIRKOn henkilöstöstä että työelämästä.

Ennen kutakin tutkintotilaisuutta arvioijat perehdytetään näyttöympäristöön, mahdollisesti etukäteen ennakoitaviin ongelmiin, tutkinnon suorittajan ja yrityksen taustoihin sekä kerrataan tutkinnon osan tai osien ydinalueet (ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit sekä ammattitaidon osoittamistavat).

Arviointiryhmän jäsenten esteellisyyskysymykset voidaan ratkaista eri tavoin. Tutkinnon järjestäjä järjestää arvioinnin resursoinnin siten, että arvioinnin jääviysvaatimus täyttyy. Muiden arvioijana toimivien henkilöiden esteellisyys ratkaistaan tilanteen mukaan. Henkilökohtainen konfliktitilanne tutkinnon suorittajan ja arvioijan välillä ovat esimerkkejä esteellisyydestä toimia arvioijana tutkintotilaisuudessa. Myöskään yrityksen kilpailuaseman kannalta sopimattomia arvioijia ei käytetä. Mahdolliset esteellisyys- ja erimielisyyskysymykset tai vastaavat ratkaistaan arvioijien ja tutkinnon suorittajan kesken keskustellen ja neuvotellen.

6.2 Tutkintosuoritusten arviointi

Henna Heinilä kirjoittaa tutkiva oppiminen ja pedagoginen ajattelu kirjassa arvioinnin olevan yksi oppimisen ja opettamisen mielenkiintoisemmista ja haastavimmista ulottuvuuksista, hän toteaa, ettei arviointi voi olla pelkästään oppilaan osaamistason mittaamista vaan hänen koko persoonallisuuden kehittymistä tukevaa vuoropuhelua opettaja ja oppilaan välillä. (Heinilä;Kalli;& Ranne, 2009,134).

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammatillisen osaamisensa käytännön työtoiminnassa. Tätä toimintaa asiantuntijat arvioivat. Myös tutkinnon suorittajan laatimat täydentävät selvitykset, tutkinnon suorittajan laatimat arviointiprosessin yhteenvedot ja itsearviot arvioidaan. Itsearviointi voidaan tehdä vapaamuotoisesti keskustellen. Tutkintotilaisuuden aikana muodostuneet havainnot ja ammattitaidon osoitukset kirjataan arviointilomakkeisiin, jotka arvioijilla on käytössään. Arvioijat dokumentoivat tutkinnon suorittajan toimia tutkintotilaisuuden aikana.

Arviointikeskustelussa arviointiryhmä tekee tarvittaessa täydentäviä lisäkysymyksiä. Keskustelussa arvioidaan näyttötutkinnon suorittajan osoittamaa osaamista tutkintotilaisuudessa ja dokumentoidaan osaaminen suhteessa tutkinnon ammattitaitovaatimukseen, arvioinnin kohteisiin ja kriteereihin.

Arvioineissa kiinnitetään huomioita tutkinnon osasta riippuen erilaisiin ammattitaitovaatimukseen, jossa pääpaino on turvallisen ja taloudellisen liikennöinnin toiminnassa, sekä onnettomuustilanteiden ennalta ehkäisyssä ja niissä toimimisessa. Henkilön ammatillinen osaaminen voidaan kansallisesti ja laadullisesti tunnustaa riippumatta siitä, onko osaaminen saavutettu työkokemuksen, opintojen tai muun toiminnan kautta. Tärkeimmäksi asiaksi nousee ammatin hallinta. (Opetushallitus, 2007,12).

Työprosessin hallinnassa kiinnitetään huomiota taloudelliseen ja laadukkaaseen toimintaan ja työn kokonaisuuden hallintaan.

Ihmiset eivät ole enää riippuvaisia toimenkuvista tai työnjohtajan ohjeista, vaan he työskentelevät yhteistyössä ja yhdessä työkavereiden kanssa ja määrittelevät, mitä he tekevät (Ruohotie, 2005,33).

Työmenetelmien, välineiden ja materiaalien hallinnassa kiinnitetään huomiota ajoneuvon kuormaamisen, kuorman varmistamisen ja kiinnittämisen osaamiseen sekä ajoneuvon liikennekelpoisuuden toteamiseen.

Työn perustana olevan tiedon hallinnassa esiin nousevat logististen järjestelmien tuntemus ja oman toiminnan kehittäminen osana sitä ja kykyä valita erilaisia telemaattisia sovelluksia.

Tietotekniikka liittyy lähes jokaiseen työhön ja tietotekniikan käyttötaito on tietoyhteiskunnan perustaito, joka mahdollistaa osallistumisen ja valinnan vapauden ja ovat näin jokaisen perustaitoja. Osaamisen monipuolisuus tuo joustavuutta sekä ihmisille että työyhteisölle. (Ojala, 1999,10)

Yritysten ja yhteisöjen on panostettava oman ydinosaamisensa kehittämiseen, jolloin kaikissa tehtävissä ja kaikilla tasoilla tarvittava aktiivisuus ja aloitteellisuus toteutuvat elinikäisen oppimisen kautta, jolloin korostuu persoonallisuuden monipuolisuus. (Kalli;Niemi;Sallila;Tuomisto;& Vaherva, 2002,19). Elinikäisen oppimisen avain taidoissa tärkeänä nähdään omasta kunnosta huolehtimisen ja kyvystä nähdä, tunnistaa ja noudattaa työturvallisuuden terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoon liittyviä tekijöitä sekä koko elämänkaarelle ajoittuvaa kykyä tunnistaa ja soveltaa hankkimansa tietoa.

Leenamaja Ojala toteaa kirjassaan osaajana opintilla (Ojala, 1999,11). Jatkuva oppiminen on jatkuvaa työkyvyn ylläpitämistä ja elinikäinen oppiminen on oman koneen huoltamista.

Arviointitilaisuudet eivät ole opetustilanteita, mutta mitä suurimmassa määrin oppimistilanteita. Mielestäni oppilaan jännittäminen tilaisuudessa on tae siitä että siihen satsataan ja pyritään antamaan ja näyttämään se kaikkein paras osaaminen. Tällöin myös identiteetin muokkaaminen on parhaimmillaan. Tavoitteena on että arvioijat noudattaisivat samaa linjaa arviointikriteereissään ja olisivat tarkkoja ja täsmällisiä. Tällä tavoin taataan laatu, että työnantaja palkatessaan logistiikan perustutkinnon käynnyttä henkilöä tietää työntekijän osaamisen.

6.3 Arviointiesityksen tekeminen ja dokumentointi

Kolmikantainen esitys tutkintosuorituksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä laaditaan arvioijien havaintoihin ja kommentteihin pohjautuen sekä arvioijien välisten keskustelujen perusteella. Tarvittaessa arvioijat voivat osaamisen varmistamiseksi vaatia tutkinnon suorittajalta täydentäviä tutkintosuorituksia.

Tutkinnon suorittajan itsearviointi voi vahvistaa arviointiryhmän mielipidettä tutkintosuorituksen hyväksymiseksi tai hylkäämiseksi. Jos tutkinnon suorittajan itsearviointi poikkeaa oleellisesti arviointiryhmän kommentteista taikka päätösehdotuksesta, voi tämä aiheuttaa lisäkysymyksiä ja selvityspyyntöjä tutkinnon suorittajalle kyseiseen tutkintosuoritukseen.

Mahdolliset erimielisyydet arvioinneista ratkaistaan neuvottelemalla arviointiryhmän ja tutkinnon suorittajan välillä. Tarvittaessa voidaan hakea asiantuntemusta arviointiryhmän ulkopuolelta. Arviointiesityksen tulee aina olla yksimielinen. Arvioinnit esitetään tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi tutkintotoimikunnan koontilomakkeella. Arviointitulokset kirjataan tutkinnon osittain PIRKOn käyttämään Primus-oppilashallinta- ja opintojen ohjausjärjestelmään, mistä ne ilmoitetaan Tilastokeskukselle tilastointien yhteydessä.

Tutkinto- ja osatutkintotodistukset kirjoitetaan Opetushallituksen määräyksen mukaisesti. Todistukset toimitetaan tutkintotoimikunnalle allekirjoitettaviksi.

Alkuperäinen tutkintotodistus toimitetaan välittömästi toimikunnan hyväksymisen jälkeen näyttötutkinnon suorittajalle. Tutkinnon suorittaneita muistutetaan mahdollisesta ammattitutkintostipendin hakemisesta.

Kopiot tutkintotodistuksista arkistoidaan PIRKOn pääarkistoon.

6.4 Arvioinnista, oikaisumenettelystä, tutkintosuoritusten uusinnasta ja arviointipäätöksestä tiedottaminen

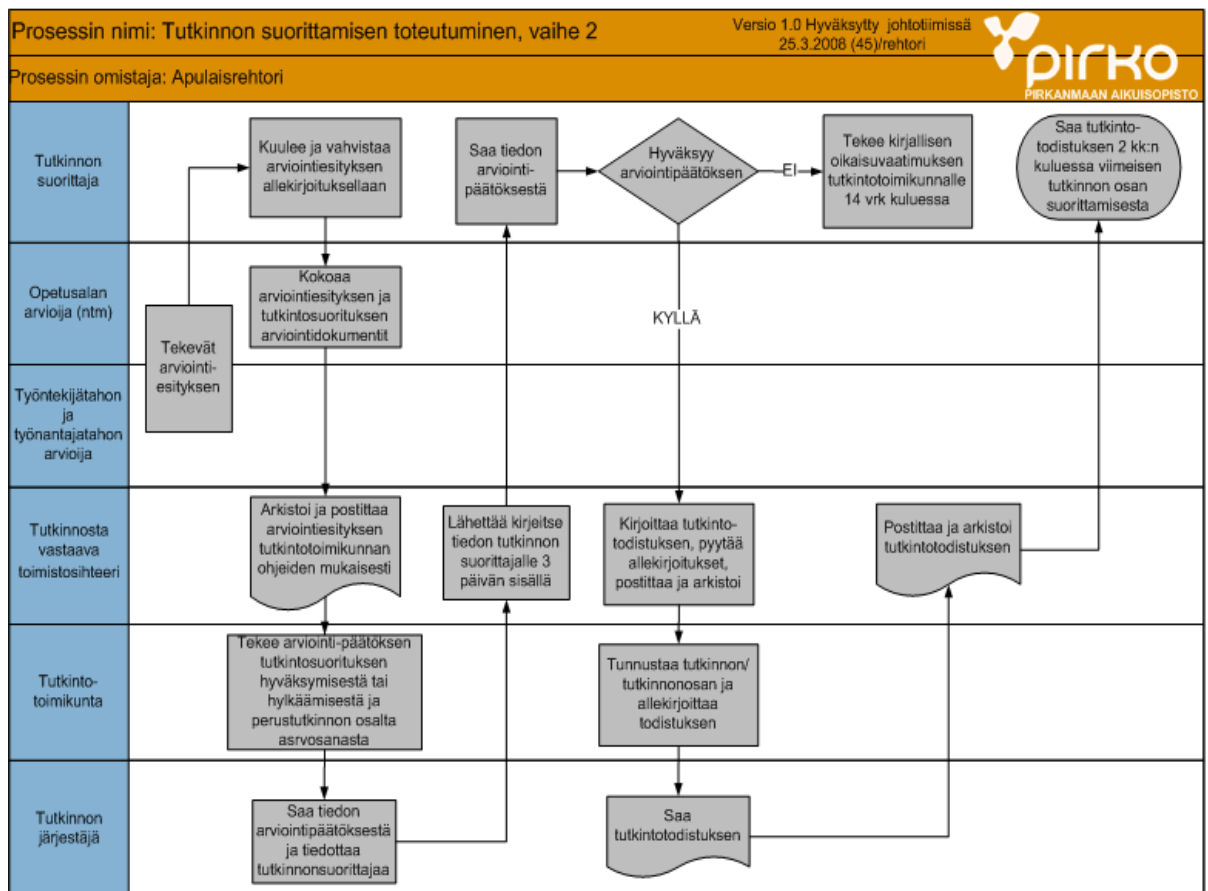
Kun kolmikantainen arviointiryhmä on tehnyt arviointiesityksensä, se tiedottaa tutkinnon suorittajalle esityksensä perusteluineen. Samalla tutkinnon suorittaja vahvistaa allekirjoittamalla suorittajakohdaisen arvioinnin koontilomakkeen, että on saanut tiedon arvioinnista.

Mikäli arvioijat arvioivat suorituksen vaativan täydentämistä, tutkinto keskeytetään ja annetaan tutkinnon suorittajalle selkeät kirjalliset ohjeet täydennystoimenpiteistä sekä sovitaan yhdessä tapauskohtainen täydentämisaikataulu. Tutkinto tai tutkinnon osa katsotaan hylätyksi, ellei se täydennyksen jälkeenkään täytä hyväksytyt suorituksen kriteereitä. Tutkinnon täydentäminen on mahdollista vain sopimalla uusi tutkintotilaisuus tutkinnon järjestäjän kanssa. Tutkintotilaisuuden arvioinnin oikaisumahdollisuudesta informoidaan tutkinnon suorittajaa tutkintoprosessin aikana, myös tutkintopäivänä.

Kun tutkinnon järjestäjä saa tiedon tutkintotoimikunnan päätöksestä, ilmoitetaan siitä tutkinnon suorittajalle. Samalla informoidaan vielä arvioinnin oikaisumahdollisuudesta ja tarvittaessa tutkintotilaisuuden uusintamahdollisuudesta.

Arvioinnin uusimisessa ja oikaisussa noudatetaan lakia ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998, muutos 1013/2005) ja lakia ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 16§ muuttamisesta (602/2005) luku 2 25§:n 1 ja 3 momentin säännöksiä arvioinnista. Koulutuksen ja tutkinnon järjestäjän tulee tiedottaa tutkinnon suorittajalle oikaisumenettelystä sekä tarvittavan ammattitaidon hankkimisen osalta että tutkinnon suorittamisen osalta. Tutkinnon suorittaja voi kahden viikon kuluessa saatuaan tiedon arvioinnista pyytää tutkinnon suorittamista koskevan arvioinnin uusimista. Pyyntö tehdään tutkintotoimikunnan puheenjohtajalle.

Kaavio 2: Tutkinnon suorittamisen toteutuminen (pirko intra)

7 Pohdinta

Olen yllätynyt suuresta työmäärästä jonka työ loppuunsaattaminen on kokonaisuudessaan ottanut. Pelkästään jo henkilökohtaistamiskaavakkeen tai arviointilomakkeen laatiminen olisi ollut kehittämishankkeen arvoinen asia. Tämän jälkeenkin tulee vielä monta asiaa selvittää, kuten ammattipätevyysvastaava ja arvioitsijoiden kokoaminen ja kouluttaminen.

Minulla on ollut mahdollisuus toimia näyttötutkintojen järjestäjänä, sekä arvioitsijana ja saada näistä tilaisuuksista sitä hyvää kokemusperäistä tietoa ja näkemystä mitä tulen tulevaisuudessa hyödyntämään. Seuratessani opiskelijana monia tutkintotilaisuuksia sain sekä hyviä, että huonoja vaikutteita, minkä vuoksi suhtaudun myös kriittisesti muiden tapaan asennoitua näyttötutkinnon vastaanottamiseen.

Näyttötutkintomestarikoulutuksen tarkoituksena on näyttötutkintotoiminnan kehittäminen ja ammatillisen pätevöitymisen määrällinen ja laadullinen lisääminen.

Tavoitteena voidaan pitää, että kaikki noudattaisivat näyttötutkintojärjestelmän toimintaperiaatteita olemalla aktiivisia ja sitoutumalla tehtävään.

Syy laatupoikkeamiin ei ainakaan ole Hämeenlinnan ammattikorkeakoulussa annettu opetuksen. On syytä muistaa, ettei koulutus yksistään tee kenestäkään valmista, vaan työ vaatii aina itsereflektointia sitä mielen mentaalista toimintoa, joka muokkaa tietoaamme ja jäsentää kokemuksiamme. Valmistuttuani näyttötutkintomestariksi 31.3.2010 ja tultuani nimetyksi koulutusorganisaatiomme tutkinnoista vastaavaksi henkilöksi tulen pitämään huolen, siitä että kaikki velvollisuudet mitä tutkinnon järjestäjältä vaaditaan tulevat toteutumaan.

Tämä näyttötutkintojen järjestämissuunnitelma liitteineen on yksi askel kohti sopimusta, jonka jälkeen tulemme suunnittelemaan, järjestämään ja arvioimaan tutkintotilaisuudet yhteistyössä työelämän edustajien kanssa sekä vastaamaan näyttötutkintojen ja niihin valmistavan koulutuksen tiedottamisesta. Tulemme vastaamaan myös asiantuntevien arvioitsijoiden hankkimisesta, kouluttamisesta ja tehtävään perehdyttämisestä samoin kun tulemme vastaamaan oppilaiden henkilökohtaistamisesta ym. tutkintotodistuksista aina dokumentointiin asti. Näyttötutkintojen järjestämissopimuksen synnyllä olisi kokonaisosaamisen lisääntymisen myötä merkittävä etu palvella asiakkaita paremmin myös maakunnallisesti. Lisäksi järjestelyt olisi helppo toteuttaa oman väen kanssa.

Lähteet.

Ansaharju, T. (14. 1 2010). *Arviointi näyttötutkinnoissa*. (Tapani Ansaharju, Esiintyjä) HAMK Hämeenlinnan ammattikorkeakoulu, Hämeenlinna.

Heinilä, H.;Kalli, P.;& Ranne, K. (2009). *Tutkiva oppiminen ja pedagoginen pätevyys*. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy.

Kalli, P.;Niemelä, S.;Sallila, P.;Tuomisto, J.;& Vaherva, T. (2002). *Arkipäivän oppiminen*. Saarijärvi: Gummerrus Kirjapaino Oy.

Kokkonen, M. (2010). *Näyttötutkinnon järjestämisedellytysten arviointi*. (Markku Kokkonen, Esiintyjä) Opetushallitus, Hämeenlinna.

Kyllönen, J. (27. 11 2009). *Henkilökohtaistaminen ja tutkintotoimikunta-työskentely*. (Jouni Kyllönen, Esiintyjä) Elinkeinoelämän koulutuspalvelut, AEL, Hämeenlinna.

Lignell, I. (17. 2 2010). *Erytystä tukea tarvitsevat näyttötutkinnoissa*. (Irmeli Lignell, Esiintyjä) HAMK Hämeenlinnan ammattikorkeakoulu, Hämeenlinna.

Ojanen, S. (2000). *Ohjauksesta oivallukseen-Ohjausteorian kehittäminen*. Joensuu: Varkkojulkaisut.

Opetushallitus. (2007). *Näyttötutkinto-opas*. Sastamala: Vammalan kirjapaino.

Otala, L. (1999). *Osaajana opintieillä*. Porvoo: WSOY Kirjapainoyksikkö.

Ruohotie, P. (2005). *Oppiminen ja ammatillinen kasvu*. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Suoranta, J.;Kauppila, J.;Rekola, H.;Salonen, P.;& Vanhalakka-Ruoho, M. (2008). *Aikuiskasvatuksen risteysasemalla*. Joensuu: Joensuun yliopistopaino.

Vuorinen, O. (18. 2 2010). *Näyttötutkintojen rahoitus, hinnoittelu ja markkinointi*. (Olli Vuorinen, Esiintyjä) Aikuiskoulutuskeskus Timali, Hämeenlinna.

1. HAKEUTUMINEN

Logistiikan perustutkinto, yhdistelmäajoneuvonkuljettaja

TUTKINNON SUORITTAJAN TIEDOT

Nimi: .....

Lähiosoite: .....

Postinumero: .....

Postitoimipaikka: .....

Syntymäaika: .....

Puhelin: .....

Sähköposti: .....

YRITYKSEN TIEDOT

Työnantaja: .....

Lähiosoite: .....

Postinumero: .....

Postitoimipaikka: .....

Puhelin: .....

Faksi: .....

Sähköposti: .....

 Yritys on todettu soveltuvaksi työssäoppimispaikaksi**KOULUTUS** Kansakoulu Peruskoulu Lukio / Yo-tutkinto Ammatillinen peruskoulutus / tutkinto:

koulutus ..... valmistumisvuosi: .....

koulutus ..... valmistumisvuosi: .....

koulutus ..... valmistumisvuosi: .....

 Todistus tutkinnon osan suorittamisesta (osoitettu osaaminen)

tutkinnon osa .....

 Alempi korkeakoulututkinto: ..... valmistumisvuosi: .....
tai entinen keskiaste Ylempi korkeakoulututkinto: ..... valmistumisvuosi: ..... Ei ammatillista koulutusta Kurssit ja muut opinnot:

kurssi: ..... vuosi: .....

kurssi: ..... vuosi: .....

Harrastukset ja erityisosaaminen: .....

.....

ALAN TYÖKOKEMUS (ajallisesti nykyhetkestä taaksepäin)

Työnantaja	Tehtävä / asema	Työsuhteen kesto v/kk
.....	.....	v ..... kk
.....	.....	v ..... kk
.....	.....	v ..... kk
.....	.....	v ..... kk
.....	.....	v ..... kk

Nykyisen työsuhteen kesto: ..... v ..... kk

Kuvaus nykyisistä työtehtävistä: .....

.....

.....

MUUN ALAN TYÖKOKEMUS (ajallisesti nykyhetkestä taaksepäin)

Työnantaja	Tehtävä / asema	Työsuhteen kesto v/kk
.....	.....	v ..... kk
.....	.....	v ..... kk
.....	.....	v ..... kk
.....	.....	v ..... kk

Voimassa olevat kortit (muu osoitettu osaaminen):

Ajokorttiluokka: C (kuorma-auto)   CE (yhdistelmäajoneuvo)   D (linja-auto)

☐ ADR ajolupa (kappaletavara)	voimassaolo (kk/v): .....
☐ ADR ajolupa (kappaletavara + säiliö)	voimassaolo (kk/v): .....
☐ Ensiapu 1 ☐ 2 ☐	voimassaolo (kk/v): .....
☐ Häätäensiapu	voimassaolo (kk/v): .....
☐ Trukkikortti	voimassaolo (kk/v): .....
☐ Työturvallisuuskortti	voimassaolo (kk/v): .....

☐ Tulityökortti	voimassaolo (kk/v): .....
☐ Hygieniapassi	voimassaolo (kk/v): .....
☐ Tieturva, 1 ☐ 2 ☐	voimassaolo (kk/v): .....
☐ Muu, mikä:	voimassaolo (kk/v): .....

OPPIMISVALMIUDET

Tietotekniikkavalmiudet:

Onko mahdollisuus verkko-opiskeluun
(tarvitaan tietokone ja nettiyhteys) Kyllä Ei

Lähtötason selvitys:

Lukiseula	☐ Kyllä, tehty	/	.....	/	.....	☐ Ei
Oppimistyylliselvitys	☐ Kyllä, tehty	/	.....	/	.....	☐ Ei
Suomen kielen tason kartoitus	☐ Kyllä, tehty	/	.....	/	.....	☐ Ei
Maahanmuuttajan kielitaidon tunnistaminen	☐ Kyllä, tehty	/	.....	/	.....	☐ Ei
Muut tutkinnon suorittamiseen vaikuttavat tekijät	☐ Kyllä, tehty	/	.....	/	.....	☐ Ei

Opiskelussa huomioitavat seikat (opiskelumahdollisuudet ja –tottumukset):

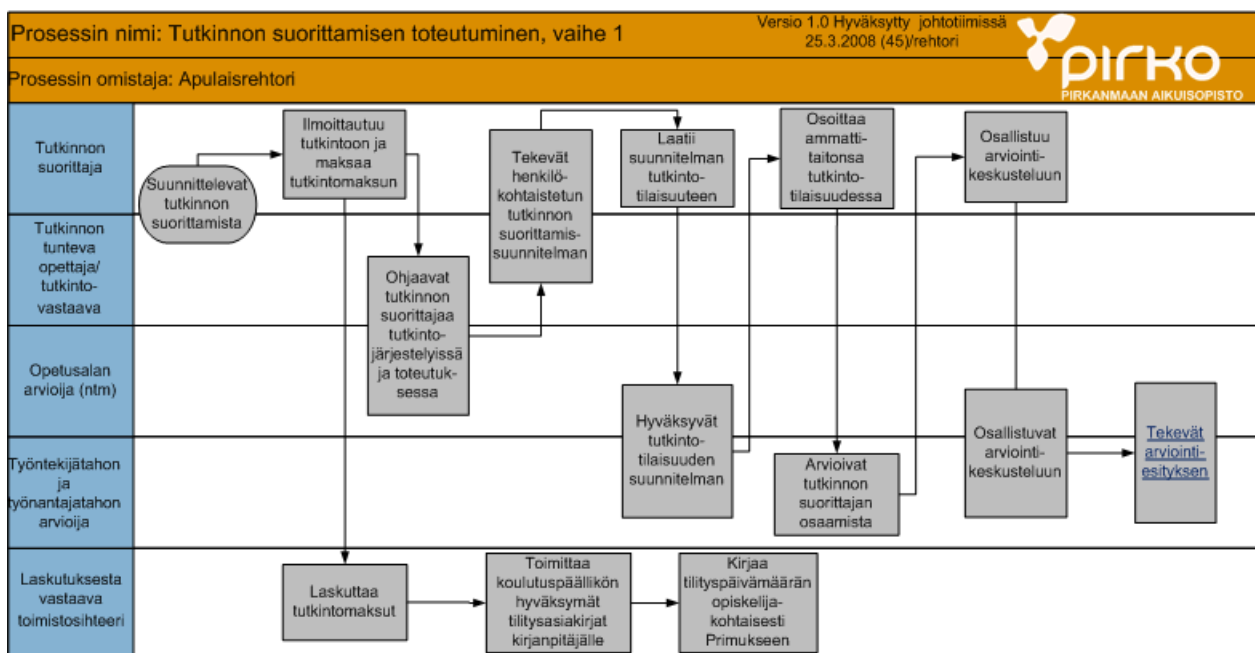

Näyttötutkintoprosessin henkilökohtaistaminen PIRKOssa

Henkilökohtaistamisasiakirjan laatiminen perustuu tutkinnon perusteiden mukaisiin ammattitaitovaatimuksiin ja arvioinnin kohteisiin ja kriteereihin.

Henkilökohtaistamisasiakirjaan dokumentoidaan seuraavat asiat:

- Hakeutumisvaiheessa arvioijien tunnistama osaaminen (osoitettu ja saavutettu)
- Näyttösuunnitelma näyttötutkinnon suorittamiseksi
- Tarvittavan ammattitaidon hankkimissuunnitelma (hankittava osaaminen)

OSAAMISKARTOITUS

Kuljetusalan perustason ammattipätevyys

- Näyttötutkinnon suorittaja suorittaa kuorma- ja linja-auton-kuljettajia koskevan lain 273/2007 ja asetuksen 640/2007 vaatimusten mukaisen kuljetusalan perustason ammattipätevyyskoulutuksen _____¹ tuntia. Koulutus ja teoriakoe suoritetaan lain 273/2007 ja asetuksen 340/2007 vaatimusten mukaisesti. ¹-kohtaan merkitään koulutuksen keston tuntimäärä.
- Näyttötutkinnon suorittaja on suorittanut kuorma- ja linja-auton-kuljettajia koskevan lain 273/2007 ja asetuksen 640/2007 vaatimusten mukaisen kuljetusalan perustason ammattipätevyyskoulutuksen _____¹ tuntia. Koulutus ja teoriakoe on suoritettu lain 273/2007 ja asetuksen 340/2007 vaatimusten mukaisesti. ¹-kohtaan merkitään koulutuksen keston tuntimäärä.
- Näyttötutkinnon suorittajalla on kuorma- ja linja-auton-kuljettajia koskevan lain 273/2007 ja asetuksen 640/2007 vaatimusten mukainen ammattipätevyys ajo-oikeuden perusteella.

Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta

	en osaa	osaan jonkin verran	osaan	Hankitun (saavutetun) osaamisen tunnistaminen, perustelut:	JOHTOPÄÄTÖKSET: Opitaan valmistavassa koulutuksessa (koulutusaihe)	Opitaan työpaikalla (kuvaus työtehtävistä työssäoppimisen suunnitelmassa)
Osaan tehdä perushuoltotoimet kuorma-autolle ja käyttää tarvittavia työvälineitä ja -menetelmiä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Pystyn tunnistamaan kuorma-autoon kuuluvia hydrauliiikan -, sähkötekniikan - ja paineilmalaitteita ja tunnen niiden toimintaperiaatteet	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää sähköpostia, etsiä tietoa internetistä sekä käyttää tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgraafikkaohjelmia	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää logistiikan telemaattisia järjestelmiä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐

Osaan määritellä tarvittaessa työtehtävissäni rahdituspainon	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää yleisimpiä kuljetusasiakirjoja	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan pakata, tulkita ja tehdä yleisimpien pakkausten ja kuljetusyksiköiden merkinnät	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää tavaraterminalissa olevia apu – ja kuormankäsittelylaitteita	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Hallitsen tavarantoimituksen vastaanottoon, varastointiin, säilytykseen, keräämiseen ja lähettämiseen liittyvät toimenpiteet	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan kuormata, varmistaa ja purkaa erilaisia kappaleita säädösten ja määräysten mukaan kuorma-auton kuormatiloissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan ottaa tehtävissäni huomioon terveyden, turvallisuuden ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan noudattaa työssäni yrittäjyyden ja sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatuvaatimuksia	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan toimia asiakaspalvelutilanteissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan tehdä osaltani työsopimuksen ja tunnen alani työturvallisuusohjeet	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Ohjataan suoraan tutkintotilaisuuteen, perustelut: .....

LISÄTIEDOT: .....

Yhdistelmäajoneuvokuljetukset

en osaan
osaan
jonkin verran
osaan

Hankitun (saavutetun) osaamisen tunnistaminen, perustelut:

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Opitaan valmistavassa koulutuksessa (koulutusaihe)

Opitaan työpaikalla (kuvaus työtehtävistä työssäoppimisen)

Osaan suorittaa päivittäiset tarkastukset ja tarvittavat huoltotoimet yhdistelmäajoneuvolle

1 2 3

.....

Osaan kytkeä ja irrottaa kuorma-autoon soveltuvan perävaunun

1 2 3

.....

Osaan käyttää työtehtävässäni tarvittavia asiakirjoja

1 2 3

.....

Osaan suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin

1 2 3

.....

Osaan käyttää kappaletavarakuljetuksissa kuormaukseen, purkamiseen ja kuljettamiseen tarvittavia lisälaitteita ja välineitä

1 2 3

.....

Osaan kuormata ja purkaa yhdistelmäajoneuvon kuorman säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla

1 2 3

.....

Osaan käyttää trukkia turvallisesti työtehtävässäni

1 2 3

.....

Osaan suorittaa annetun kuljetustehtävän sekä jakelu- että runkoliikenteessä

1 2 3

.....

Osaan noudattaa työssäni sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia

1 2 3

.....

Osaan toimia asiakaspalvelutilanteissa

1 2 3

.....

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Ohjataan suoraan tutkintotilaisuuteen, perustelut:

LISÄTIEDOT:

Alan yritystoiminta

	en osaa	osaan jonkin verran	osaan	Hankitun (saavutetun) osaamisen tunnistaminen, perustelut:	Opitaan valmistavassa koulutuksessa (koulutusaihe)	Opitaan työpaikalla (kuvaus työtehtävistä työssäoppimisen suunnitelmassa)
Tiedän vahvuuteni yrityksen perustamiseen liittyvissä asioissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Tiedän markkinoinnin ja asiakaspalvelun merkityksen yritykselle	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Tiedän oma-aloitteisuuden, tunnollisuuden ja työkyvyn merkityksen yrityksen menestymiseen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Tunnen yrityksen taloudelliset tavoitteet	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaat etsiä tietoa oman alani yrityksistä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaat investoinnin, budjetoinnin, kustannuslaskennan ja hinnoittelun perusteita	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Tunnen eri yritysmuodot, niiden vastuut ja velvollisuudet	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaat täyttää eri yritysmuotojen perustamisasiakirjat	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaat kirjapidon perusteet	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Ohjataan suoraan tutkintotilaisuuteen, perustelut:

LISÄTIEDOT:

Työkoneiden käyttö ja huolto

	en osaa	osaan jonkin verran	osaan	Hankitun (saavutetun) osaamisen tunnistaminen, perustelut:	Opitaan valmistavassa koulutuksessa (koulutusaihe)	Opitaan työpaikalla (kuvaus työtehtävistä työssäoppimisen suunnitelmassa)
Osaan tarkistaa käyttämäni työkoneen käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden sekä tehdä tarvittavat toimenpiteet	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan suorittaa päivittäiset huoltotoimet ja tehdä koneen ylläpitohuoltotöitä käyttöohjeen mukaisesti sekä huolehtia koneen siisteydestä ja puhtaudesta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan valita ja kiinnittää työkoneen varusteet työtehtävän mukaisesti	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan yleisimpien ajettavien työkoneiden (kaivukoneet, kuormaajat, traktorit ja kuljetusvälineet) käytön perusasiat	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan työskennellä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä käyttää henkilökohtaisia suojavälineitä ja noudattaa työturvallisuusohjeita	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan suorittaa noston turvallisesti, määrittää taakan painon ja ottaa huomioon kuormattavan kohteen kantavuuden	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan lajitella huollossa syntyvät jätteet ja työtehtävässä esiin tulevat kierrätyskelpoiset materiaalit	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Ohjataan suoraan tutkintotilaisuuteen, perustelut: .....

LISÄTIEDOT:

.....

.....

.....

Kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennus

Näyttötutkinnon suorittajat, jotka laajentavat tai muuttavat toimintaansa harjoittaakseen henkilöliikennettä tai päivävastoin ja joilla on ammattitaitoa osoittava todistus (CAP), vapautetaan perustason ammattipätevyyttä koskevien yhteisten osien suorittamisesta uudelleen ja heidän on suoritettava vain uuden pätevyyden edellyttämät erityiset osat. Tällöin koulutuksen keston on oltava 70 tuntia, joista 5 tuntia on henkilökohtaista ajo-opetusta.

- Suoritan perustason ammattipätevyyden laajennuksen logistiikan perustutkinnon yhteydessä
- Olen suorittanut perustason ammattipätevyyden laajennuksen

Ulkomaanliikenteen kuljetukset

	en osaa	osaan jonkin verran	osaan	Hankitun (saavutetun) osaamisen tunnistaminen, perustelut:	JOHTOPÄÄTÖKSET: Opitaan valmistavassa koulutuksessa (koulutusaihe)	Opitaan työpaikalla (kuvaus työtehtävistä työssäoppimisen suunnitelmassa)
Osaan käyttää työtehtävissäni tarvittavia asiakirjoja ja toimia tullissa säädösten, määräysten ja ohjeiden mukaan	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin ja toimia meri- tai rautatiekuljetuksissa tai molemmissa säädösten ja ajojärjestelyn ohjeiden mukaisesti	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan suorittaa annetun kuljetustehtävän yhdistelmäajoneuvolla kuljetusreitillä olevien maiden säädösten ja määräysten mukaan	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää tarvittaessa englannin kieltä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan noudattaa työssäni sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia ja toimia asiakaspalvelutilanteissa sekä erilaisissa kulttuuriympäristöissä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐

JOHTOPÄÄTÖKSET:

- Ohjataan suoraan tutkintotilaisuuteen, perustelut:

LISÄTIEDOT:

Taksikuljetukset

	en osaa	osaan jonkin verran	osaan	JOHTOPÄÄTÖKSET:		
				Hankitun (saavutetun) osaamisen tunnistaminen, perustelut:	Opitaan valmistavassa koulutuksessa (koulutusaihe)	Opitaan työpaikalla (kuvaus työtehtävistä työssäoppimisen suunnitelmassa)
Osaan palvelutehtävissäni tiedottaa, neuvoa ja opastaa asiakasta taksiliikenteestä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan vastaanottaa ja vastata kutsuun sekä osaa toimia ennakkokutsutilanteessa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan toimia erilaisien asiakasryhmien kanssa palvelu- ja vuorovaikutustilanteessa alan eettisten ohjeiden mukaan ja kuljettaa taksia asiakasystävällisesti	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää käytössä olevaa taksamittarijärjestelmää sujuvasti asiakkaan maksaessa eri maksutavoilla sekä taksiliikenteessä yleisesti käytössä olevien lipputuotteiden käsittelyyn	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan kuljettaa taksia turvallisesti ja taloudellisesti erilaisissa liikenneympäristöissä ja ajo-olosuhteissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan toimia tilanteen mukaisesti ristiriita- ja konfliktitilanteissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan kertoa pääpiirteittäin taksirytyksen tulo- ja menorakenteen sekä vaikuttaa toiminnallani positiivisen tuloksen syntymiseen kuljetustehtävän aikana.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐
Osaan määritellä taksinkuljettajan työ- ja lepoajat sekä osaa käyttää niihin liittyviä laitteita tai asiakirjoja ja kertoa pääpiirteittäin taksirytyksen tulo- ja menorakenteen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	☐	☐	☐

Osaan toimia annettujen ohjeiden ja säädöksen mukaan koululaiskuljetuksissa taksiliikenteessä

1 2 3

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Ohjataan suoraan tutkintotilaisuuteen, perustelut:

LISÄTIEDOT:

Elintarvikekuljetukset

Osaan suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin

1 2 3

Osaan kuormata ja purkaa ajoneuvoyhdistelmän elintarvikkeilla säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla

1 2 3

Osaan käyttää elintarvikekuljetuksissa kuormaukseen, kuljettamiseen ja purkamiseen tarvittavia lisälaitteita ja välineitä

1 2 3

Osaan tunnistaa ja erottaa toisistaan eri elintarvikelajit (pakaste, tuoretavara, vihannekset)

1 2 3

Osaan käyttää erilaisia lämmönsäätölaitteita ja tarkastaa ja säätää elintarvikkeiden kuljetus- ja varastointilämpötilat

1 2 3

Osaan selvittää elintarvikekuljetukseen liittyvät viranomaiset ja viranomaistoiminnan

1 2 3

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Hankitun (saavutetun) osaamisen tunnistaminen, perustelut:

Opitaan valmistavassa koulutuksessa (koulutusaihe)

Opitaan työpaikalla (kuvaus työtehtävistä työssäoppimisen suunnitelmassa)

Hallitsen erilaisia kuormastapoja kuormatessani eri elintarvikelaatuja samaan kuormatilaan

1 2 3

Osaan käyttää lämmönseurantalaitteiden taltioimislaitteita ja työtehtävän edellyttämiä telemaattisia sovelluksia

1 2 3

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Ohjataan suoraan tutkintotilaisuuteen, perustelut:

LISÄTIEDOT:

Massatavarakuljetukset

Osaan suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin

1 2 3

Hankitun (saavutetun) osaamisen tunnistaminen, perustelut:

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Opitaan valmistavassa koulutuksessa (koulutusaihe)

Opitaan työpaikalla (kuvaus työtehtävistä työssäoppimisen suunnitelmassa)

Osaan kuormata ja purkaa ajoneuvoyhdistelmän massatavaroilla säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla

1 2 3

Osaan kuljettaa ajoneuvoyhdistelmää säädösten ja määräysten mukaan työtehtävän edellyttämässä erityisolosuhteissa

1 2 3

Osaan käyttää massatavarakuljetuksissa kuormaukseen, kuljettamiseen ja purkamiseen tarvittavia lisälaitteita ja välineitä

1 2 3

Osaan tunnistaa ja erottaa toisistaan eri massatavaralajit ja niiden ominaisuudet

1 2 3

Osaan käyttää työtehtävän edellyttämiä telemaattisia sovelluksia ja kuormavaakoja

1 2 3

....

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Ohjataan suoraan tutkintotilaisuuteen, perustelut:

LISÄTIEDOT:

Ympäristöhuollonkuljetukset

Osaan kuormata ja purkaa ajoneuvoyhdistelmän ympäristöhuollossa syntyvillä aineilla säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla

1 2 3

Osaan kuljettaa ajoneuvoyhdistelmää säädösten ja määräysten mukaan työtehtävän edellyttämässä olosuhteissa

1 2 3

Osaan suorittaa annetun kuljetustehtävän ajo- ja lepoaika-asetuksen tai työaikalain mukaan

1 2 3

Osaan käyttää ympäristöhuollonkuljetuksissa kuormaukseen ja purkamiseen tarvittavia päällirakenteita ja välineitä

1 2 3

Tunnistan pneumaattisen ja sähköisen hydrauliiikan ohjausjärjestelmän toiminnot

1 2 3

Tunnistan ja erotan toisistaan eri jätejakeet

1 2 3
1 2 3

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Hankitun (saavutetun) osaamisen tunnistaminen, perustelut:

Opitaan valmistavassa koulutuksessa (koulutusaihe)

Opitaan työpaikalla (kuvaus työtehtävistä työssäoppimisen suunnitelmassa)

....

....

....

....

....

....
 ....

Henkilökohtaistamisasiakirja

Osaan käyttää työtehtävän edellyttämiä telemaattisia sovelluksia

Osaan ottaa kuljetustehtävässäni huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn sekä ympäristön suojeluun vaikuttavat asiat

1

2

3

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Ohjataan suoraan tutkintotilaisuuteen, perustelut:

LISÄTIEDOT:

Logistiikan perustutkinto todettu tutkinnon suorittajalle soveltuvaksi

2. NÄYTTÖTUTKINNON SUORITTAMINEN

**Logistiikan perustutkinto, kuljetuspalvelujen osaamisala, yhdistelmäajoneuvonkuljettaja
1.8.2009 alkaen**

Pakolliset tutkinnon osat:

Kuljetusalan perustason ammattipätevyys
Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta
Yhdistelmäajoneuvokuljetukset

Valinnaiset tutkinnon osat (vähintään 20 ov kokonaisuus valittava):

- Alan yritystoiminta 10 ov
- Työkoneiden käyttö ja huolto 10 ov
- Kuljetusalan perustason ammattipätevyuden laajennus 10 ov
- Ulkomaanliikenteen kuljetukset 10 ov
- Taksikuljetukset 10 ov
- Elintarvikekuljetukset 20 ov
- Massatavarankuljetukset 20 ov
- Ympäristöhuollonkuljetukset 10 ov
- Valinnaiset tutkinnon osat ammatillisista tutkinnoista 0 – 10 ov

Näyttöympäristö (yritys): _____

Näyttöympäristö todettu sopivaksi: ____ / ____ / 20____ Näyttötutkinnon järjestäjä: _____

Pakolliset tutkinnon osat:	Missä tutkinto suoritetaan (todellinen työympäristö / oppilaitos)	Milloin tutkinnon osa suoritetaan (kk / vv)	Millä tavoin tutkinto suoritetaan (todelliset työtehtävät / simuloitusti)
Kuljetusalan perustason ammattipätevyys	☐ suoritetaan koulutuksessa ☐ on voimassa suoritettun koulutuksen perusteella ☐ on voimassa ajo-oikeuden perusteella		
Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Yhdistelmäajoneuvokuljetukset			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			

Päivitetty: ____ / ____ / ____			
--------------------------------	--	--	--

Valinnaiset tutkinnon osat:	Missä tutkinto suoritetaan (todellinen työympäristö / oppilaitos)	Milloin tutkinnon osa suoritetaan (kk / vv)	Millä tavoin tutkinto suoritetaan (todelliset työtehtävät / simuloitusti)
Alan yritystoiminta			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Työkoneiden käyttö ja huolto			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Kuljetusalan perustason ammattipätevyden laajennus	☐ suoritetaan koulutuksessa ☐ on voimassa suoritettun koulutuksen perusteella		
Ulkomaanliikenteen kuljetukset			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Taksikuljetukset			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Elintarvikekuljetukset			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Massatavarakuljetukset			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			

Ympäristöhuollonkuljetukset			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Valinnaiset tutkinnon osat ammattillisista tutkinnoista			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			
Päivitetty: ____ / ____ / ____			

3. TARVITTAVAN AMMATTITÄIDON HANKKIMINEN

VALMISTAVAN KOULUTUKSEN AIHEET JA ALUSTAVA AIKATAULU

Tutkinnon osa / koulutusaihe	Alustava aikataulu	lähi	etä	verkko
		(päivien lukumäärä)		
Kuljetusalan perustason ammattipätevyys				
Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta				
Yhdistelmäajoneuvokuljetukset				
Alan yritystoiminta				
Työkoneiden käyttö ja huolto				
Kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennus				
Ulkomaanliikenteen kuljetukset				
Taksikuljetukset				
Elintarvikekuljetukset				
Massatavarakuljetukset				
Ympäristöhuollonkuljetukset				

Valinnaiset tutkinnon osat ammatillisista tutkinnoista

TYÖSSÄOPPIMISEN SUUNNITELMA

Työssä oppimisen tavoitteet:

Tutkinnon osa / keskeisimmät työtehtävät liittyen osaamiskartoituksessa tehtyihin johtopäätöksiin (missä työtehtävissä aiheet opitaan):

Kuljetusalan perustason ammattipätevyys

katso osaamiskartoitus

Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta

Yhdistelmäajoneuvokuljetukset

Alan yritystoiminta

Työkoneiden käyttö ja huolto

Kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennus

katso osaamiskartoitus

Ulkomaanliikenteen kuljetukset

Taksikuljetukset

Elintarvikekuljetukset

Massatavarakuljetukset

HENKILÖKOHTAISTAMISASIAKIRJAN ALLEKIRJOITUKSET:

Aika: _____ / _____ / _____ Paikka: _____

Allekirjoitus: _____

(näyttötutkinnon suorittajan allekirjoitus ja nimen selvennys)

Allekirjoitus: _____

(näyttötutkinnon järjestäjän allekirjoitus ja nimen selvennys)

PÄIVITYKSET:**Päivitykset henkilökohtaistamisasiakirjaan:** _____

Aika: _____ . _____ . _____ Paikka: _____

Allekirjoitukset: _____

Nimen selvennys:

Päivitykset henkilökohtaistamisasiakirjaan: _____

Aika: _____ . _____ . _____ Paikka: _____

Allekirjoitukset: _____

Nimen selvennys:

Henkilökohtaistamisasiakirja

Päivitykset henkilökohtaistamisasiakirjaan: _____

Aika: _____ . _____ . _____ Paikka: _____

Allekirjoitukset: _____

Nimen selvennys:

Päivitykset henkilökohtaistamisasiakirjaan: _____

Aika: _____ . _____ . _____ Paikka: _____

Allekirjoitukset: _____

Nimen selvennys:

Logistiikan perustutkinto, yhdistelmäajoneuvonkuljettaja

Nimi

Osoite

Postitoimipaikka

Kotikunta

Syntymäaika

Puh. no

Kuljetus / muun alan koulutus

Tutkinto

Suoritusvuosi

Kuljetus / (muun) alan työkokemus

Kesto

v

kk

Työtehtävien kuvaus

Kuorma-auto

Yhdistelmä

Linja-auto

Ajojärjestely

Muut tehtävät

Logistiikan perustutkinto, yhdistelmäajoneuvonkuljettaja suoritetaan

Oppisopimuskoulutuksessa

Suoraan tutkintoon ilman koulutusta

Omaehtoisessa koulutuksessa

Työvoimakoulutuksessa

Muulla tavalla, miten

Ajokorttialue

CE

ADR-ajolupa, suoritettu:

Ensiapu 1, suoritettu:

Ensiapu 2, suoritettu:

Hätäensiapu, suoritettu:

Trukkikortti

Tieturva 1 2

Työturvakortti, suoritettu

Hygieniaoppi, suoritettu

Tutkintotilaisuuden toteutus

Kuljetusalan perustason ammattipätevyys

Näyttötutkinnon suorittaja on suorittanut kuorma- ja linja-auton-kuljettajia koskevan lain 273/2007 ja asetuksen 640/2007 vaatimusten mukaisen kuljetusalan perustason ammattipätevyyskoulutuksen. Koulutus ja teoriakoe on suoritettu lain 273/2007 ja asetuksen 340/2007 vaatimusten mukaisesti

Näyttötutkinnon suorittajalla on kuorma- ja linja-auton-kuljettajia koskevan lain 273/2007 ja asetuksen 640/2007 vaatimusten mukainen ammattipätevyys ajo-oikeuden perusteella.

Arvosana-asteikko:

T1,H2, K3, Hyl.

Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta

1. Työprosessin hallinta		
Oman työn suunnittelu		
Työn kokonaisuuden hallinta		
Taloudellinen ja laadukas toiminta		
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta		
Terminaalitoiminnot		
Tavaran käsittely		
Kuormaaminen ja kuorman varmistaminen		
Ajoneuvotekniikka		
Työympäristö		
Tietotekniikka		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta		
Kuljetusyksiköt		
Laatu- ja ympäristöjärjestelmät		
Yrittäjyys		
Riskienhallinta		
Logistiset järjestelmät		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky		
Vuorovaikutus ja yhteistyö		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu		
Ammattietiikka		

Kokonaisarvosana

Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta

Numero

Arvioijat

Allekirjoitus _____

Allekirjoitus _____

Allekirjoitus _____

Saanut tiedoksi

Allekirjoitus _____

tutkinnon suorittaja

Aika ja paikka: _____

Tutkintotilaisuuden toteutus

Arvosana-asteikko: T1,H2, K3, Hyl.

Huomioita ja perusteluja

Alan yritystoiminta

Yritysmuotojen erot		
Yrittäjän ja palkansaajan ero		
Hinnoittelu, hinnan alennukset tai korotukset		
Yrityksen taloudelliset tavoitteet		
Markkinointi ja asiakaspalvelun merkitys yritykselle		
Yrittäjänä toimiminen		

Työkoneiden käyttö ja huolto

Työkoneen käyttökelpoisuus ja turvallisuustarkastus		
Työvälineiden valinta, työkoneen varustelu ja työkoneella työskentely		
Ohjekirjojen käyttö		
Työkoneita ja niiden käyttöä koskeva lainsäädäntö ja määräykset		
Työkoneen varusteet ja lisälaitteet		

Kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennus

 Todettu todistuksen perusteella
Ulkomaanliikenteenkuljettajan tehtävät

Kaluston huolto		
Asiakirjat ja tulli		
Reittisuunnittelu		
Kuljetustehtävä		
Englannin kieli		
Asiakaspalvelu		
Kansainväliset säädökset		
Kansainväliset sopimukset		

Taksikuljetukset

Taksin ajoon lähtötarkastus		
Asiakaspalvelu taksiliikenteessä		
Taksamittarin ja taksapäätöksen käyttö		
Tavarankuljetus taksiliikenteessä		
Koululaiskuljetukset		
Kutsu		
Turvallinen ja taloudellinen ajo		
Lainsäädäntö, ohjeet ja määräykset		
Toiminta konflikti tilanteissa		
Taksiliikenteen yrittäjälähtöisyys		
Koululaiskuljetuksien säädökset		

Kokonaisarvosana

Alan yritystoiminta
Työkoneiden käyttö ja huolto
Kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennus
Ulkomaanliikenteenkuljettajan tehtävät
Taksikuljetukset

Numero

Numero

Suoritettu

Numero

Numero

Arvioijat

Allekirjoitus _____

Allekirjoitus _____

Allekirjoitus _____

Saanut tiedoksi

 Allekirjoitus _____
 tutkinnon suorittaja

Aika ja paikka _____

Tutkintotilaisuuden toteutus

Arvosana-asteikko:

T1,H2, K3, Hyl.

		Huomioita ja perusteluja
Elintarvikekuljetukset		
Reittisuunnittelu		
Kuljetustehtävä		
Lisälaitteet ja välineet		
Asiakaspalvelu		
Turvallinen kuljettaminen		
Lainsäädäntö		
Massatavarakuljetukset		
Reittisuunnittelu		
Kuljetustehtävä		
Lisälaitteet ja välineet		
Asiakaspalvelu		
Turvallinen kuljettaminen		
Ympäristöhuollonkuljetukset		
Reittitoteutus		
Kuljetustehtävä		
Päällirakenteet ja välineet		
Asiakaspalvelu		
Turvallinen kuljettaminen		
Hydrauliikan ohjausjärjestelmät		

Kokonaisarvosana

Elintarvikekuljetukset

Massatavarakuljetukset

Ympäristöhuollonkuljetukset

Numero

Numero

Numero

Arvioijat

Allekirjoitus

_____

Allekirjoitus

_____

Allekirjoitus

_____

Saanut tiedoksi

Allekirjoitus

tutkinnon suorittaja

Aika ja paikka

_____

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS

Koekysymykset

PIRKANMAAN AMMATTIOPISTO

LOGISTIIKAN PERUSTUTKINTO

Kuljetusalan perustason ammattipätevyys kokeen/kokeiden kysymykset

Kokeella mitataan opiskelijoiden tietämystä kuljetusalan perustason ammattipätevyys opintojen opintojakson tai opintokokonaisuuden jälkeen. Kuljetusalan perustason ammattipätevyuden saavuttaakseen on opiskelijan suoritettava hyväksytysti kaikki opintokokonaisuuteen liittyvät kokeet. Kokeen hyväksyntä edellyttää, että kokeen suorittaja saa vähintään 75 % kokeen maksimipistemäärästä. Kokeeseen pääsyn edellytyksenä on, että oppilas on suorittanut vähintään kaikki hankittavaan ammattipätevyyteen kuuluvat oppitunnit. Tarvittava tuntimäärä riippuu suoritettavasta ammattipätevyydestä ja onko kyseessä normaali vai nopeutettu koulutus. Kuljetusalan perustason ammattipätevyyttä suoritettaessa tarvittava tuntimäärä on 280 h ja nopeutetussa koulutuksessa 140 h. Ammattipätevyyden korotus edellyttää suoritettua perustason ammattipätevyyttä ja sen pituus on 70 tuntia tai nopeutetussa koulutuksessa 35 h (koulutuksella hankittu ammattipätevyys). Ammattipätevyyden korotuksessa suoritetaan vain kuorma- tai linja-autonkuljettajia koskevat erikoistumiskysymykset. Kokeen tulee sisältää vähintään yksi kysymys jokaista direktiivissä määriteltyä tavoitetta kohden. Alla olevista direktiivin mukaisten aihealueiden koekysymyksistä kokeen järjestäjä valitsee aina kyseiseen kokeeseen mukaan tulevat kysymykset. Listaa kysymyksistä tullaan päivittämään vuosittain. Mikäli oppilaan todistettu lukihäiriö estää kokeen suorittamisen normaalin käytännön mukaisesti, voidaan tämä koe korvata suullisella.

Oppiaineluettelon osat 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 ja 3.6 ovat pakollisia kaikille kuorma-autonkuljettajan ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyyttä suorittaville, osat 1.4, 2.2 ja 3.7 ovat pakollisia suoritettaessa kuorma-autonkuljettajan ammatti-pätevyyttä, ja osat 1.5, 1.6, 2.3 ja 3.8 ovat pakollisia suoritettaessa linja-auton-kuljettajan ammattipätevyyttä.

Seuraavassa on lista kysymyksiä, joista voidaan valita sopivia kysymyssarjoja kuljetusalan perustason ammattipätevyyttä suorittaville. Kaikkia kysymyksiä ei käytetä yhdessä kokeessa. Kysymykset vastaavat asetuksen tavoitetta, että jokaista kuljetusalan perustason ammattipätevyyden tavoitelausetta kohden kokeessa on vähintään yksi kysymys. Käytännössä kokeessa käytetään kuitenkin useampia kysymyksiä. Jokaisessa kysymyksessä on vain yksi oikea vastaus, josta saa yhden pisteen. Kokeen suorittajan tulee saada minimissään 75 % kokeen maksimipistemäärästä, jotta suoritus olisi hyväksytty.

Kuljetusalan perustason ammattipätevyuden kaikille yhteisten opintojen koekysymykset (oikeat vastaukset lihavoitu).

3.2.23.1.1 Tavoite on tuntea voimansiirron käyttöön liittyvät auton moottorin ominaisuudet voimansiirron käytön optimoimiseksi.

Aihealue 1.1 kysymykset

1. Kuinka moottorin kuormituksen kasvu vaikuttaa polttoaineen kulutukseen?
  - a. kuormituksen kasvaessa moottori toimii tehokkaammin ja vie vähemmän polttoainetta
  - b. kuormituksen kasvaessa myös polttoaineen kulutus kasvaa**
  - c. kuormituksen kasvulla ei ole vaikutusta polttoaineen kulutukseen
2. Kuinka moottorin kierrosluvun kasvattaminen vaikuttaa polttoaineen kulutukseen?
  - a. moottorin kierrosluvun kasvaessa polttoaine palaa tehokkaammin, eli kulutus pienenee
  - b. kierrosluvulla ei ole vaikutusta polttoaineen kulutukseen
  - c. kierrosluvun kasvattaminen nostaa yleensä myös polttoaineen kulutusta**
3. Ajettaessa sinun tulisi valita sellainen vaihde, että moottorin kierroslukumittari on...
  - a. vihreän alueen alapuolella
  - b. vihreällä alueella**
  - c. vihreän alueen yläpuolella
4. Paras vääntömomentti liikkeelle lähdettäessä saavutetaan...
  - a. pienellä vaihteella**
  - b. suurella vaihteella
  - c. suurella ja pienellä vaihteella tiehen välittyvä vääntömomentti on sama
5. Paras tapa säästää raskaan ajoneuvon kytkintä on...
  - a. lähteä liikkeelle mahdollisimman isolla vaihteella
  - b. lähteä liikkeelle ryömintävaihteella
  - c. lähteä liikkeelle kuorman ja maaston edellyttämällä riittävän pienellä vaihteella, jottei kytkintä jouduttaisi tarpeettomasti luistattamaan**

3.2.23.1.2 Tavoite on tuntea hallintalaitteiden tekniset ominaisuudet ja toiminta ajoneuvon hallitsemiseksi, kulumisen minimoimiseksi ja toimintahäiriöiden ehkäisemiseksi.

Aihealue 1.2 kysymykset

1. Ottaessasi ajoneuvon ensimmäistä kertaa käyttöösi, sinun tulee...
  - a. kokeilla kaikkia katkaisijoita ja vipuja, jotta näet mitä niistä tapahtuu
  - b. tutustua ajoneuvon käyttöön sitten kun siihen on riittävästi aikaa
  - c. tutustua ensin ajoneuvon käyttöohjekirjaan, jotta tiedät kuinka ajoneuvoa käytetään turvallisesti ja taloudellisesti**
2. Kun sinulle tulee jokin ongelma ajoneuvon kanssa, niin järkevintä on...
  - a. tilata paikalle hinausauto tai korjaamon edustaja, jotta he voivat todeta vian tai saattaa ajoneuvon korjaamolle
  - b. katsoa ensin käyttöohjekirjasta, mikäli ongelmaan löytyisi ratkaisu**
  - c. pyytää pomoa tuomaan paikalle uusi ajoneuvo, jotta työpäiväsi ei turhaan häiriinny
3. Raskaissa ajoneuvoissa käytetään useimmiten...
  - a. paineilmatehostettuja jarruja**
  - b. nestetoimisia jarruja

4. Kun raskaan ajoneuvon paineilmajärjestelmästä loppuu ilma, niin...
  - a. ajoneuvon jarrut häipyvät
  - b. ajoneuvon jarrut menevät päälle**
  - c. paineilmajärjestelmä ei vaikuta jarruihin
5. Kun näet, että raskaan ajoneuvon paineilmajärjestelmän painemittari alkaa laskea ajon aikana, niin...
  - a. sinun tulee pysähtyä välittömästi, koska paineen liiallinen laskeminen johtaa jarrujen lukkiutumiseen**
  - b. sinun tulee seurata tilannetta, mutta mistään vakavasta viasta ei ole kysymys
  - c. sinun tulee varautua risteyksiä lähestyessäsi, että jarrujen teho voi olla heikentynyt
6. Hidastimen käytöllä...
  - a. voidaan säästää käyttöjarruja**
  - b. ei ole merkitystä ajamisen tai taloudellisuuden kannalta
  - c. ajosta tulee hitaampaa
7. Hidastin toimii tehokkaimmin silloin, kun
  - a. moottorin käyntinopeus on mahdollisimman alhainen
  - b. moottorin käyntinopeus on mahdollisimman korkea, mutta ei kuitenkaan kierroslukumittarin punaisella alueella**
  - c. moottorin käyntinopeus on vihreällä alueella
8. Mikäli hidastinta käytetään liukkaissa olosuhteissa...
  - a. on vaara, että vetävät pyörät pyrkivät lukkiutumaan**
  - b. ajoneuvo pysähtyy huomattavasti paremmin
  - c. olosuhteilla ei ole merkitystä hidastimen käytössä

3.2.23.1.3 Tavoite on osata optimoida polttoaineen käyttö.

Aihealue 1.3 kysymykset

1. Polttoaineen kulutus on pienimmillään kierroslukumittarin...
  - a. keltaisella alueella
  - b. vihreällä alueella**
  - c. punaisella alueella
2. Polttoaineen kulutusta voidaan pienentää...
  - a. tarkastamalla rengaspaineet säännöllisesti**
  - b. pyrkimällä pitämään vauhti mahdollisimman korkeana, koska hitaasti ajossa polttoainetta kuluu hukkaan
  - c. käyttämällä karkeakuvioisia renkaita

3.2.23.2.1 Tavoite on tuntea tieliikenteen sosiaalinen ympäristö ja siihen liittyvä säännöstö.

Aihealue 2.1 kysymykset

1. Mikä on autonkuljettajan pisin yhtäjaksoinen ajo-aika?
  - a. 4,5 h**
  - b. 4 h
  - c. 5,5 h
  - d. 3 h
2. Mikä on autonkuljettajan maksimi ajo-aika vuorokaudessa?
  - a. 8 h
  - b. 9 h**

- c. **10 h**
  - d. 11 h
3. Kuinka paljon autonkuljettaja saa ajaa enintään kahden viikon jaksossa?
- a. 70 h
  - b. 80 h
  - c. **90 h**
  - d. 110 h
4. Kuorma- ja linja-autonkuljettajilta edellytetään tulevaisuudessa voimassa olevaa ammattipätevyyttä. Kuinka ammattipätevyyttä pidetään yllä?
- a. kerran saavutettu ammattipätevyys ei vanhene
  - b. 1 päivä (7 h) ylläpitokoulutusta viiden vuoden jaksossa
  - c. **5 päivää (35 h) ylläpitokoulutusta viiden vuoden jaksossa**
  - d. 5 päivää (35 h) ylläpitokoulutusta kymmenen vuoden jaksossa
5. Mikäli haluat siirtyä kuorma-auton (tai yhdistelmäajoneuvon) kuljettajan tehtävistä ajamaan linja-autoa, niin mitä kaikkea sinulta edellytetään?
- a. **linja-auton kuljettamiseen oikeuttava ajokortti ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyys (ammattipätevyyden laajennus kuorma-autonkuljettajan pätevydestä)**
  - b. linja-auton kuljettamiseen oikeuttava ajokortti
  - c. linja-autonkuljettajan ammattipätevyyskoulutus
6. Kuinka pitkä on ammattipätevyyden laajennukseen tarvittava koulutus?
- a. 30 h (nopeutettuna 15 h)
  - b. 50 h (nopeutettuna 25 h)
  - c. **70 h (nopeutettuna 35 h)**
  - d. 100 h (nopeutettuna 50 h)

3.2.23.3.1 Tavoite on tiedostaa liikenteeseen ja työtapaturmiin liittyvät riskit.

Aihealue 3.1 kysymykset

1. Kuinka monta kuolemaan johtanutta liikenneonnettomuutta Suomessa tapahtui viime vuonna?
  - a. **n. 350**
  - b. n. 100
  - c. n. 1000
2. Kuinka monessa prosentissa kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa oli mukana raskas ajoneuvo (kuorma-auto tai linja-auto)?
  - a. n. 10%
  - b. n. 20%
  - c. **n. 30%**
  - d. n. 50%
3. Mitkä ovat tyypillisiä työtapaturmia kuljetusalalla?
  - a. **kaatumiset, liukastumiset ja putoamiset**
  - b. näköön kohdistuvat tapaturmat
  - c. sähköiskusta johtuvat tapaturmat

3.2.23.3.2 Tavoite on pystyä ehkäisemään ennalta rikollisuus ja salamatkustajien kuljetus.

Aihealue 3.2 kysymykset

1. Miten voit ennaltaehkäistä salamatkustajien kuljetuksen?
  - a. **tarkastamalla ajoneuvon ja sen kuorma sekä säilytystilat ennen liikkeelle lähtöä erityisesti rajaseudulla**
  - b. ajamalla ilman taukoja ja pysähdyksiä
2. Mitä seurauksia kuljettajalle ja kuljetusliikkeelle voi koitua salakuljettamisesta?
  - a. kuljettaja ei ole vastuussa salakuljetuksesta, joten siitä ei ole seurauksia
  - b. **sakkoa tai vankeutta kuljettajalle, mahdollinen kuljetusvälineen takavarikointi**
  - c. aina vankeutta kuljettajalle
3. Missä kuljettajan tulee olla erityisen tarkkana salakuljetuksen (tavaraa tai matkustajia) ehkäisemiseksi?
  - a. paikallisessa jakeluliikenteessä
  - b. kotimaisessa pitkän matkan linjaliikenteessä
  - c. **ulkomaanliikenteessä rajaseutujen läheisyydessä**

3.2.23.3.3 Tavoite on pystyä ehkäisemään ennalta fyysiset riskit.

Aihealue 3.3 kysymykset

1. Jotta selkäsi ei rasittuisi ajamisesta, sinun kannattaa säätää
  - a. penkki mahdollisimman taakse nojaavaan asentoon
  - b. **mahdollisimman suoraan**
2. Kun lopetat ajamisen ja siirryt lastaamaan tai purkamaan kuormaa...
  - a. **on järkevää venytellä ensin, jotta lihaksesi toimisivat normaalisti istumisen jälkeen**
  - b. on syytä aloittaa työt heti, ettei aikaa kulu hukkaan
3. Ajoneuvosta tulisi aina laskeutua...
  - a. kasvot edellä
  - b. **selkä edellä**
  - c. ei ole merkitystä kuinka ajoneuvosta laskeudutaan

3.2.23.3.4 Tavoite on tiedostaa fyysisen ja henkisen suorituskyvyn merkitys.

Aihealue 3.4 kysymykset

1. Terveellisellä ruokavaliolla...
  - a. **voit vaikuttaa fyysiseen hyvinvointiin ja terveyteen**
  - b. ei ole merkitystä, jos työ on muutenkin rasittavaa
  - c. ei saada välttämättä riittävästi energiaa joskus fyysisesti raskaaseen työhön
2. Alkoholin, lääkkeiden tai huumeiden vaikutuksen alaisena ihmisen kyky selviytyä liikenteessä...
  - a. **heikkenee olennaisesti**
  - b. voi tietyissä tapauksissa jopa parantua
  - c. ei muutu olennaisesti
3. Mikäli olet väsynyt ajamisesta, on järkevää
  - a. säätää lämmitys tai ilmastointilaitetta kylmemmälle, koska silloin virkistyy
  - b. **on syytä pitää tauko ja mahdollisesti nukkua vähän**
  - c. laittaa musiikkia kovemmalle, koska silloin ei voi ainakaan nukahtaa

3.2.23.3.5 Tavoite on kyetä arvioimaan hätätilanteita.

Aihealue 3.5 kysymykset

1. Saavut ensimmäisenä onnettomuuspaikalle. Ensimmäiseksi sinun tulee pyrkiä...
  - a. **arvioida tilanne ja ilmoittaa hätäkeskukseen sekä estämään lisäonnettomuuksien syntyminen ja auttamaan mahdollisesti hädässä olevia**
  - b. soittamaan jollekin tutulle ja kertoa mitä olet nähnyt
  - c. katkaisemaan tie kuljettamallasi raskaalla ajoneuvolla, jotta muut eivät aja samaan paikkaan aiheuttamaan lisää vaaraa
2. Säiliöajoneuvo on suistunut ojaan ja säiliöstä valuu jotain nestettä maastoon. Ensimmäisenä sinun tulee...
  - a. pyrkiä sulkemaan vuotokohta, jotta kuorma ei menisi hukkaan
  - b. **ilmoittaa onnettomuudesta hätäkeskukseen, koska et voi tietää mitä myrkyä säiliössä on**

3.2.23.3.6 Tavoite on osata käyttäytyä yrityksen imagoa tukevalla tavalla.

Aihealue 3.6 kysymykset

1. Kuljettaja voi vaikuttaa positiivisesti edustamansa yrityksen imagoon pukeutumalla?
  - a. rentoihin verkkareihin tai salihousuihin, jotta hänestä välittyisi urheilullinen vaikutelma
  - b. **edustamansa kuljetusliikkeen puhtaaseen työasuun**
  - c. trendikkäisiin farkkuihin ja tyylikkääseen takkiin
2. Ketä kuljettaja edustaa toimiessaan kuljettajan työssä?
  - a. itseään
  - b. omaa kuljetusliikettä
  - c. tavarantoimittajaa
  - d. **kaikkia edellä mainittuja**
3. Mikäli asiakkaalla on valitettavaa (reklamoitavaa) saamastaan lähetyksestä, niin kuinka tilanne tulisi hoitaa?
  - a. kerrot asiakkaalle, että muut ihmiset käsittelevät valituksia – itse olet vain tavarantoimittaja
  - b. **kerrot asiakkaalle, että selvität asian heti ja ilmoitat kuinka tilanne voidaan korjata**
  - c. neuvot asiakasta olemaan yhteydessä lähettäjään
4. Sinulle sattuu vahinko kuorman lastauksessa ja yksi lava rikkoutuu osittain. Kuinka toimit tällaisessa tilanteessa?
  - a. yrität korjata lavan, jotta rikkoutumista ei huomattaisi
  - b. et tee mitään, koska on täysin mahdollista, ettei asiakas edes huomaa vahinkoa
  - c. **kerrot asiakkaalle, että lastauksen aikana on tapahtunut vahinko ja mikäli tuotteeseen on tullut jokin vika, niin kuljetusliikkeenne korvaa vahingon**
5. Kuljetusliikkeen yrityskuvaan vaikuttaa positiivisesti, että sen kuljetuskalusto on...
  - a. mahdollisimman tehokasta ja sillä voidaan kuljettaa nopeasti tavarat paikasta toiseen
  - b. **puhdasta ja edustavan näköistä**
  - c. mahdollisimman edullista, jottei asiakkaalle jäisi sellainen kuva, että toiminnasta jäisi liikaa voittoa

Erikoistumisopintojen kysymykset

Kuljetusalan perustason kuorma-autonkuljettajien erikoistumisopinnot kysymykset.

3.2.23.1.4 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti.

Aihealue 1.4 kysymykset

1. Ajoneuvoyhdistelmän kokonaispaino on 60000 kg ja omapaino 20000 kg. Kuinka paljon on ajoneuvoyhdistelmän kantavuus (eli kuinka paljon voit ottaa kuormaa kyytiin)?
  - a. 20000 kg
  - b. 40000 kg**
  - c. 60000 kg
2. Kuorma tulisi sijoittaa ajoneuvoon mahdollisimman...
  - a. tasaisesti**
  - b. mahdollisimman eteen, jottei se pääse liikkumaan
  - c. sijoituksella ei ole merkitystä
3. Ajoneuvo on vakain silloin, kun painopiste on mahdollisimman...
  - a. matalalla**
  - b. korkealla
  - c. painopisteen paikalla ei ole merkitystä isossa ajoneuvossa
4. Mistä näet/tiedät kuinka vahva käyttämäsi sidontaliina on?
  - a. sidontaliinassa olevasta merkinnästä**
  - b. kysymällä kokeneelta kuljettajalta
  - c. sidontaliinan leveydestä ja paksuudesta
5. Mikäli sidontavälineessä on viiltoja tai murtumia,
  - a. sitä on käytettävä harkiten
  - b. ei sitä tulisi käyttää ollenkaan kuorman kiinnitykseen**
  - c. sillä ei ole merkitystä, koska viillot kuuluvat olennaisesti paljon käytössä oleviin sidontavälineisiin
6. Kuorman varmistuksen tulee kestää vähintään seuraavat voimat...
  - a. kuorman paino eteenpäin ja puolet kuorman painosta taakse ja sivuille**
  - b. kuorman paino joka suuntaan
  - c. puolet kuorman painosta eteenpäin ja neljännes kuorman painosta taakse ja sivuille
7. Todella raskaiden ja teräväreunaisten kappaleiden kiinnityksessä...
  - a. on hyvä käyttää useampaa kuin yhtä sidontaliinaa
  - b. on järkevää käyttää sidonta ketjuja, koska niillä saavutetaan useimmiten voimakkaampi sidontalujuus kuin sidontaliinoilla**
8. Mikäli ajo-olosuhteet ovat erittäin vaikeat, niin...
  - a. sinun täytyy olla erittäin tarkka ajoneuvon oikeasta kuormituksesta**
  - b. voit turvallisuuden nimissä joustaa säännöistä, mikäli esim. liikkeellelähtö liukkaalla edellyttää normaalia suurempaa akselipainoa vetoakselilla
  - c. on parempi soittaa isännälle ja perua keikka
9. Raskaan ajoneuvon liikkeellelähtökyky liukkaalla alustalla on paras silloin, kun...
  - a. etupyörillä on mahdollisimman paljon painoa
  - b. takapyörillä on mahdollisimman paljon painoa
  - c. vetävillä pyörillä on mahdollisimman paljon painoa**
10. Kuormattaessa ajoneuvoa sinun tulee huolehtia siitä, että...
  - a. ajoneuvon kuormatilan lattia on puhdas ennen lastausta**

- b. ripotella esim. soraa lavalle talvella, jolloin kuorma ei pääse liikkumaan niin helposti
- c. ehdit pitämään lakisäätöiden tauon kuormauksen aikana, sillä kuormaajat ovat näiden töiden ammattilaisia

3.2.23.2.2 Tavoite on tuntea tavarankuljetusta koskeva säännöstö.

Aihealue 2.2 kysymykset

1. Kuljetettaessa tavaraa maksusta ...
  - a. **tarvitaan tavaraliikennelupa**
  - b. tarvitaan henkilöliikennelupa
  - c. ei tarvita lupaa, mikäli kuljetustoiminta on vähäistä
2. Tavaraa kuljetettaessa kuormasta tulee olla...
  - a. lähetyslista
  - b. **rahtikirja**
  - c. mahdolliset kauppalaskut
3. Mikä seuraavista asiapapereista liittyy EU:n ulkopuolisiin tavarankuljetuksiin
  - a. **TIR-Carnet**
  - b. passi
  - c. kansainvälinen ajokortti
4. Mikä seuraavista kuljetuksista edellyttää ADR-ajolupaa
  - a. puutavarankuljetus
  - b. **räjähdysainekuljetus**
  - c. varapolttoainekansisterin kuljettaminen kuormatilassa
5. Mikäli huomaat kuormaa lastatessasi, että joku kolleista on rikkoutunut, niin sinun tulee...
  - a. olla hiljaa asiasta, jottei lastaus veny tarpeettomasti
  - b. **kertoa asiasta lähettäjälle ja tehdä rahtikirjaan varauma**
  - c. kertoa asiasta vastaanottajalle vasta sitten kun hän saa tavarat, koska silloin kuljetus ei ainakaan viivästy
6. Mikäli vapaaraja ADR-kuljetuksessa ei ylity, niin...
  - a. **voit huoletta ottaa tavarat kuljetettavaksi ilman ADR-ajolupaa**
  - b. et voi ottaa tavaraa kuljetettavaksi, koska kaikki ADR-kuljetukset edellyttävät ADR-ajolupaa
  - c. voin kuljettaa tavarat johtajan erikoisluvalla
7. Kuljetettaessa tavaraa maksua vastaan EU:n alueella, niin yritykseltä edellytetään...
  - a. kotimaan liikennelupaa, sillä Suomi on EU:n jäsenmaa
  - b. **yhteisölupaa**
  - c. maakohtaisia lupia niihin maihin joiden alueella ajetaan
8. Kuljetettaessa tavaraa maksua vastaan EU:n/ETA-alueen ulkopuoliseen maahan, niin ajoneuvolta edellytetään...
  - a. kielitaitoista kuljettajaa
  - b. **maakohtaisia kuljetuslupia**
  - c. mahdollisimman tehokasta moottoria, sillä olosuhteet voivat olla arvaamattomat
9. Rahtikirja on...
  - a. **todiste kuljetussopimuksesta**
  - b. paperi, jota käytetään joskus tavarankuljetusten yhteydessä
  - c. dokumentti, jonka täyttämällä ei ole suurta merkitystä kotimaan liikenteessä
10. Ulkomaanliikenteessä käytettävää rahtikirjaa kutsutaan...
  - a. TIR-Carnetiksi
  - b. **CMR-rahtikirjaksi**

c. Kauppalaskuksi

3.2.23.3.7 Tavoite on tuntee tavarankuljetusten taloudellinen ympäristö ja markkinajärjestelmä.

Aihealue 3.7 kysymykset

1. Mikä tekee maantiekuljetuksista ylivoimaisen suosioltaan?
  - a. **kuljetusten kattavuus (verkosto ja saatavuus)**
  - b. pienet ympäristökuormitukset
  - c. suuret ajoneuvot
2. Mikä seuraavista järjestöistä edustaa autonkuljettajia?
  - a. PAM
  - b. Tehy
  - c. **AKT**
3. Mikä seuraavista järjestöistä edustaa kuljetusalan ammatinharjoittajia?
  - a. SAK
  - b. SAKL
  - c. **SKAL**
4. Kuinka suuri osa tavarankuljetuksista suoritetaan maantiekuljetuksina?
  - a. n. 50%
  - b. **n. 70%**
  - c. n. 80%
5. Mitä tarkoitetaan intermodaalikuljetuksella?
  - a. **tavara kulkee samassa kuljetusyksikössä, (kuten esim. kontissa) vaihtaen välillä kuljetusmuotoa (esim. kuorma-auto ja laiva)**
  - b. kansainvälistä kuljetusta
  - c. jakelukuljetusta
6. Miksi sanotaan kuljetusta, jossa kuljetettava tavara vaihtaa kuljetuksen aikana kuljetusmuotoa (esim. maantie ja juna)?
  - a. hyperkuljetus
  - b. **yhdistetty kuljetus**
  - c. pitkän matkan kuljetus
7. Mikä seuraavista kuljetusmuodoista on ympäristöystävällisin?
  - a. maantiekuljetus
  - b. rautatiekuljetus
  - c. **merikuljetus**
8. Mikä on kansainvälisesti nopeimmin kasvava kuljetusmuoto?
  - a. **intermodaalikuljetus**
  - b. säiliökuljetus
  - c. massatavarankuljetus
9. Tavaraliikenteessä edellytettävän liikenneluvan saamisen edellytyksenä on, että...
  - a. yrityksellä on riittävästi työvoimaa käytössä
  - b. **yrityksellä on liikenteestä vastaava johtaja, joka on suorittanut liikenneluvan hakemisessa edellytettävän kokeen hyväksytysti**
  - c. yritys lupaa toimia pääsääntöisesti kotimaan liikenteessä ns. yrityksen harjoittelujakson aikana
10. Kilpailun ollessa kovaa, on tärkeää, että yritys...
  - a. onnistuu löytämään mahdollisimman halpaa työvoimaa
  - b. **ja sen työntekijät ovat työhönsä sitoutuneita asiakaspalvelijoita**
  - c. onnistuu löytämään keinon, jolla voidaan välttää sosiaalikulustannusten nousu, kuten palkanmaksu kilometri- tai päivärahoina

Kuljetusalan perustason linja-autonkuljettajien erikoistumisopinnot kysymykset.

3.2.23.1.5 Tavoite on pystyä huolehtimaan matkustajien turvallisuudesta ja mukavuudesta.

Aihealue 1.5 kysymykset

1. Millä voit helpottaa matkustajien nousua linja-autoon ja sieltä poistumista?
  - a. **käyttämällä jousituksen niausta**
  - b. valitsemalla sellaisen pysäkin, jolla on katos
  - c. asiaan ei voi vaikuttaa kuljettajan paikalta
2. Mikäli linja-auton akseliväli on erityisen pitkä, niin...
  - a. ajoneuvo on ketterä käsitellä erityisesti kaupungissa
  - b. **ajoneuvo vaatii paljon tilaa kääntyä**
  - c. ajoneuvossa voidaan käyttää normaalia isompaa moottoria
3. Mikäli linja-auton moottori on sijoitettu akseleiden väliin ("mahuri"), niin...
  - a. ajoneuvon takapyörillä ei ole paljon pitoa
  - b. ajoneuvo pyrkii puskemaan helposti suoraan käänöksissä
  - c. **on useimmiten tasapainoinen ajettava erityisesti maantienopeuksissa**
4. Linja-autossa olevan ohjaavan telin päätehtävänä on...
  - a. **helpottaa kääntymistä ja vähentää ajoneuvon puskemista**
  - b. pienentää rengaskustannuksia
  - c. tuoda ajoneuvon vakautta maantienopeuksilla
5. Korkealla ja pitkällä linja-autolla on...
  - a. pienempi riski ohjautua sivutuulen voimasta, koska isossa koossa tuuli ei vaikuta niin paljon
  - b. **suuren pinta-alan vuoksi suurempi riski ohjautua sivutuulen voimasta**
  - c. ihan samat ominaisuudet kuin matalalla linja-autolla tuulisella säällä
6. Tuulisella ilmalla ajoneuvon käyttäytymisen ja turvallisuuden kannalta on eduksi...
  - a. **vähentää ajonopeutta tarvittaessa**
  - b. nostaa ajonopeutta
  - c. pyytää matkustajia siirtymään linja-auton takaosaan, jolloin vetopyörille saadaan paras mahdollinen pito
7. Pienillä ja kapeilla seutu- ja yhdysteillä kuljettajan on tärkeää...
  - a. pitää riittävää ajonopeutta, jotta vauhti ei pääse hidastumaan ylämäissä ja johda kiinnijäämisen liukkaissa ajo-olosuhteissa
  - b. **tiedostaa ajoneuvon paikka ajoradalla, sillä usein joudutaan ajamaan aivan oman ajokaistan reunassa, eikä piennarta usein ole kuin muutama sentti**
  - c. muistaa taloudellisen ajamisen periaatteet, sillä pienillä teillä kulutus saattaa helposti kasvaa
8. Kaistan vaihdossa, kuten ohituksessa on tärkeää...
  - a. tehdä kaistanvaihto mahdollisimman nopeasti
  - b. tehdä kaistanvaihto mahdollisimman hitaasti
  - c. **tehdä kaistanvaihto rauhallisin ohjausliikkein**
9. Kohdattaessa toinen ajoneuvo kapeahkolla tiellä on...
  - a. **parasta suunnata katse hieman kauemmaksi, koska silloin on helpompi pitää haluttu ajolinja**
  - b. parasta katsoa tarkasti linja-auton eteen ja tarkkailla samalla peilejä
  - c. hyvä nostaa hieman nopeutta, jotta kohtaaminen tapahtuisi mahdollisimman nopeasti
10. Renkaiden kulutuspinnan olemattomalla syvyydellä on suurin merkitys...
  - a. lämpimällä kesäilmalla, jolloin renkaat pyrkivät lämpenemään
  - b. **huonoissa ajo-olosuhteissa, kuten vesi- tai lumisateella, jolloin ajoneuvo on vaarassa joutua vesi- tai lumipatjan päälle ja kadottaa ajettavuuden**

- c. poliisin pitämässä ratsiassa
11. Ajonopeuden noustessa...
    - a. **turvavälin tulisi kasvaa samassa suhteessa**
    - b. turvaväli tulisi pyrkiä pitämään riittävän lyhyenä, jottei väliin pääse kiilaamaan muita ajoneuvoja ja näin aiheuta tarvetta jarruttelulle
    - c. kokenut kuljettaja selviää normaalia pienemmällä turvavälillä
  12. Talvien ja lumisen ajorata vaikuttaa linja-auton pysähtymiseen...
    - a. positiivisesti, koska lumi nostaa vierintävastusta ja tämän ansiosta ajoneuvo pysähtyy nopeasti
    - b. **negatiivisesti, koska lumisen ajorata on kuivaa tietä liukkaampi**
    - c. olemattomasti, koska nykyiset ABS/EBS-jarrut hallitsevat keliolosuhteiden muutokset
  13. Talvella pysäkillä tultaessa sinun tulee huomioida erityisesti...
    - a. **pysäkin ja ajoradan liukkaus, koska tie kiillottuu ja muuttuu liukkaammaksi kohdista, joissa tehdään paljon jarrutuksia**
    - b. oikea pysähtymiskohta
    - c. että pysähdyt ainoastaan katettujen pysäkkien kohdalle
  14. Mikä tehtävä on linja-autoon asennetulla hidastimella?
    - a. **vähentää jarrujen käytön tarvetta ja näin pidentää käyttöjarrujen huoltoväliä**
    - b. hidastaa linja-auton ajonopeutta, jolloin sakkujen saamisen riski pienenee
    - c. sillä voidaan korvata perinteiset käyttöjarrut
  15. Mitä sinun tulee huomioida hidastimen käytöstä liukkaalla ajoradalla?
    - a. hidastimen avulla jarrutuksesta tulee pehmeämpi
    - b. **koska hidastin vaikuttaa vain vetäviin pyöriin, niin on riski, että ajoneuvo lähtee luisuun voimakkaassa hidastimen käytössä**
    - c. hidastimen käyttö liukkaalla ajoradalla ei poikkea normaaleista ajo-olosuhteista
  16. Linja-auton kuljettaja on asiakaspalvelija ja asiakaspalvelussa on tärkeää...
    - a. **että asiakas tuntee itsensä tervetulleeksi ja kunnioitetuksi**
    - b. että asiakas voi vaikuttaa osaltaan linja-auton reittiin, mikäli kyse pienistä poikkeamista
    - c. että eri etnisiin ryhmiin suhtaudutaan varauksella

3.2.23.1.6 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti.

Aihealue 1.6 kysymykset

1. Otettaessa linja-autoon matkustajia, on ajettavuuden kannalta hyvä...
  - a. **jos matkustajat (paino) jakautuvat mahdollisimman tasaisesti**
  - b. jos matkustajien täyttö aletaan takaosasta, koska silloin myöhemmin tulevien on helpompi löytää vapaa paikka ja vetopyörillä on maksimaalinen pito
  - c. jos matkustajat sijoittuvat linja-auton etuosaan, koska tällöin auto ohjautuu hyvin
2. Kuormattaessa matkatavaroita linja-auton rahtitilaan sinun tulee huomioida...
  - a. tavaroiden sijoittelu matkustajien kannalta, eli että kunkin matkustajan matkatavarat olisivat mahdollisimman lähellä matkustajaa
  - b. **tavaratilojen kantavuus**
  - c. että arvotavaroiden paras sijoituspaikka on rahtitila, jossa ne eivät kiinnitä huomiota niin helposti
3. Erityisesti 2-akselisessa linja-autossa sinun on tärkeää huomioida, että...
  - a. **linja-auton kokonais- ja akselipainot ylittyvät helposti, mikäli matkustajia ja matkatavaroita on runsaasti**
  - b. kyseisessä linja-autotyypissä on reilusti rahtitilaa, jossa voidaan kuljettaa suuriakin kuormia

- c. pieni ylipaino ei johda seuraamuksiin, joten rahdin kuljettamisessa tulee huomioida ensisijaisesti matkustajien ja mahdollisesti matkahuollon tarpeet
- 4. 3-akselisen linja-auton etuna on, että...
  - a. **sen suuremman kokonaispainon vuoksi rahdin ottaminen ei aiheuta niin helposti ylipainoa**
  - b. yksittäiset akselit kestävät suurempia painoja
  - c. kuorman jakautumisesta ei tarvitse välittää
- 5. Linja-auton kuormittaminen tulee suunnitella...
  - a. matkustajien mukaisesti, jotta takana olevat paikat saataisiin täytettyä ensimmäisenä
  - b. **kokonaisuutena, jossa huomioidaan sekä rahti, että matkustajat ja näiden vaikutus akseli-/kokonaispainoon sekä ajettavuuteen**
  - c. kuljetettavan rahdin mukaisesti
- 6. Kuljettaessa rahtia linja-autolla, niin painavampi rahti tulee sijoittaa ensisijaisesti...
  - a. mahdollisimman ylös, jotta rahdin käsittely helpottuisi
  - b. **mahdollisimman alas, jotta painopiste pysyisi matalalla**
  - c. matkustamoon, jolloin voi aina pyytää matkustajia avuksi rahdin siirtämiseen
- 7. Taloudellisuuden kannalta on eduksi, mikäli moottorin kierrosluku pystytään pitämään koko ajan kierroslukumittarin...
  - a. keltaisella alueella
  - b. punaisella alueella
  - c. **vihreällä alueella**
- 8. Korkeammalla kierrosluvulla ajaminen...
  - a. tuo ajamiseen kaivattua kustannustehokkuutta, koska ajonopeus pystytään pitämään suurempana
  - b. lisää lämmityslaitteen tehoa
  - c. **kuluttaa enemmän polttoainetta**

3.2.23.2.3 Tavoite on tuntea matkustajien kuljetusta koskeva säännöstö.

Aihealue 2.3 kysymykset

1. Näkövammaisen matkustajan matkustuspaikka on...
  - a. linja-auton takaosassa, ettei kepillä huitominen häiritse muita matkustajia
  - b. **linja-auton etuosassa kuljettajan istuimen takana**
  - c. missä tahansa linja-autossa on tilaa
2. Voitko ottaa kyytiin humalaisen matkustajan?
  - a. en
  - b. **voin, mikäli hän ei häiritse muiden matkustajien matkustamista**
  - c. laki kieltää humaltuneen matkustajan ottamisen linja-autoon
3. Mikäli sinun tarvitsee poistaa linja-autosta häiritsevä matkustaja, niin...
  - a. on syytä ottaa luulot pois heti alkuunsa riittävän voimakkaalla uholla ja hyökkäyksellä, ettei häiriköijä ehdi luulla itsestään liikoja
  - b. käytän hyväksi todettuja itsepuolustusotteita ja tainnutan matkustajan ennen kuin muut matkustajat ehtivät häiriintyä
  - c. **varoituksen ja sen noudattamisen jättämättä jättämisen jälkeen voin poistaa matkustajan tai pyytää avuksi toisia matkustajia, jotta matkustajan poistaminen olisi mahdollisimman vaaraton kaikille osapuolille**
4. Voinko poistaa häiriköivän matkustajan linja-autosta, mikäli siitä aiheutuisi hänelle terveydellistä vaaraa?
  - a. **en voi**
  - b. kyllä voin, koska linja-auton kuljettaja on ajoneuvon kapteeni
5. Kuljettajana minulla on oikeus...

- a. **olla ottamatta linja-autoon sellaista päihtynyttä matkustajaa, jolla on ilmeinen riski aiheuttaa häiriötä linja-autossa**
  - b. kouluttaa päihtynyttä matkustajaa jättämällä hänet mahdollisimman etäiselle pysäkillä, mikäli hän on häirinnyt matkan tekemistä
  - c. periä korvauksia häiriköinnistä työaikana
6. Mikäli linja-autosta poistettava matkustaja vastustaa poistamista, niin kuljettajalla ja häntä mahdollisesti auttavalla matkustajalla on oikeus...
- a. **käyttää tilanteeseen nähden kohtuullisina pidettäviä voimakeinoja**
  - b. käyttää sähkölamautinta
  - c. käyttää uhkaavassa tilanteessa omiin nimiin rekisteröityä käsiasetta, mutta muistettava ampua ensin varoituslaukaus
7. Kaupunkiliikenteessä paras tapa selvittää erittäin uhkaavat tilanteet matkustajien kanssa on...
- a. käyttää kerralla riittävästi voimaa, koska kaupungissa terveyspalvelujen saatavuus on hyvä
  - b. välttää puuttumasta asiaan, koska kuljettavat matkat ovat lyhyitä
  - c. **pyytää apuun poliisi, joka ottaa tilanteen hallintaansa**
8. Työssään kuljettajan tulee...
- a. pukeutua mahdollisimman rentoihin vaatteisiin, esim. salihousuihin, koska työpäivä on pitkä
  - b. **pukeutua selvästi tunnistettavaan virka-asuun, jotta hän erottuu kuljettajaksi (lakki/asu)**
  - c. pukeutua mahdollisimman muodikkaasti, jottei jää kuljettajasta jäisi huonoa vaikutelmaa
9. Uhkaavassa tilanteessa, kuten häiriköinti...
- a. **on parasta yrittää ratkaista tilanne puhumalla ja vasta sitten siirtyä vakavampiin toimiin**
  - b. on parasta tehdä häiritsijän täydellisesti yllättävä hyökkäys
  - c. keskittyä omaan ajosuoritukseen 100%:sti, sillä jo kuljettaminen yksissään on vaativaa puuhaa
10. Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen täyttyy, kun yhdensuuntainen matka on yli...
- a. 2 km
  - b. **5 km**
  - c. 15 km
11. Linja-autossa...
- a. **tulee käyttää turvavöitä kaikilla paikoilla, joille ne asennettu**
  - b. ei tarvitse käyttää turvavöitä, mikäli linja-auton nopeus ei yli 80 km/h
  - c. ensimmäisten matkustajien tulee käyttää turvavöitä
12. Linja-autossa, jossa on yli 16 matkustajapaikkaa tulee olla...
- a. 1 ensiapulaukku
  - b. **2 sinetöityä ensiapulaukkuja, joista toinen ajoneuvon etuosassa ja toinen keski-/takaosassa selkeästi merkityllä paikalla**
  - c. vähintään 3 ensiapulaukkuja selvästi merkityillä paikoilla etu-, keski- ja takaosassa

3.2.23.3.8 Tavoite on tuntea matkustajakuljetusten taloudellinen ympäristö ja markkinajärjestelmä.

Aihealue 3.8 kysymykset

1. Linja-autoliikenteen yrittäjien kattojärjestö on...
  - a. SKAL
  - b. LAL**
  - c. PAM
2. Linja-auton kuljettajien ammattijärjestö on
  - a. AKT**
  - b. SAK
  - c. Tehy

LIITE 4

ARVIOIJALUETTELO OPPILAITOS:

Tutkinnon järjestäjä toimittaa järjestämissopimuksen liitteenä tutkintotoimikunnan hyväksyttäväksi luettelon arvioijista. Arvioijilla tulee olla hyvä ammattitaito kyseessä olevan tutkinnon alalta. Tutkinnon järjestäjä toimittaa mahdolliset muutokset arvioijaluettelon tietoihin tutkintotoimikunnalle.

Tutkinnon järjestäjän tulee varautua arvioinnin järjestämiseen myös tilanteessa, jossa suunniteltu arvioija estyy hoitamasta arviointitehtäväänsä. Mikäli on mahdollista ja taloudellisesti järkevää, tutkinnon järjestäjät voivat käyttää myös samoja arvioijia.

Nimi	Yritys	Työkokemus arvioitavalta ammattialalta	Edustaa:	Mitä tutkintoja arvioi:
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat

Päiväys ja allekirjoitus: / _____

Nimi	Yritys	Työkokemus arvioitavalta ammattialalta	Edustaa:	Mitä tutkintoja arvioi:
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat

Nimi	Yritys	Työkokemus arvioitavalta ammattialalta	Edustaa:	Mitä tutkintoja arvioi:
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat

Nimi	Yritys	Työkokemus arvioitavalta ammattialalta	Edustaa:	Mitä tutkintoja arvioi:
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat

Nimi	Yritys	Työkokemus arvioitavalta ammattialalta	Edustaa:	Mitä tutkintoja arvioi:
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat
			☐ Opettaja ☐ Työnantaja ☐ Työntekijä ☐ Näyttötutkintomestari ☐ Saanut arvioijakoulutuksen	☐ Logistiikan pt ☐ Linja-autonkuljettajan at ☐ Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at ☐ Ajojärjestelijän eat

NÄYTTÖTUTKINTOJEN JÄRJESTÄMISSOPIMUKSET 25.3.2010

PERUSTUTKINNOT	
1	Catering –alan pt
2	Elintarvikealan pt
3	Hotelli- ja ravintola-alan pt
4	Kone- ja metallialan pt
5	Nuoriso- ja vapaa ajanohjauksen pt
6	Pintakäsittelyn pt
7	Puhdistuspalvelun pt (toimitilahuoltaja)
8	Rakennusalan pt
9	Sosiaali- ja terveysalan pt, lähihoitaja
10	Suunnitteluassistentin pt
11	Tietojenkäsittelyn pt (datanomi)
AMMATTITUTKINNOT	
1	Kivimiehen at
2	Kondiittorin at
3	Koneistajan at
4	Kotityöpalvelujen at
5	Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan at
6	Koulunkäyntiavustajan at
7	Laitoshuoltajan at
8	Leipurin at
9	Levytekniikan at (yhteistyössä hitsausteknisen yhdistyksen auditoiman oppil. kanssa)
10	Maalarin at
11	Nuohoojan at
12	Perhepäivähoitajan at
13	Puistopuutarhurin at
14	Päihdetyön at

15	Rahoitus- ja vakuutusalan at
16	Suunnitteluassistentin at
17	Suurtalouskokin at
18	Talonrakennusalan at
19	Tietojenkäsittelyn at
20	Yrittäjän at
ERIKOISAMMATTITUTKINNOT	
1	Elintarviketekniikan eat
2	Hotelli- ja ravintola-suurtalousesimiehen eat
3	Koulunkäyntiavustajan eat
4	Nuohoojamestarin eat
5	Psykiatrisen hoidon eat
6	Talonrakennusalan eat
7	Vanhustyön eat

1. TAUSTATIEDOT

Näyttötutkinnon järjestäjä ja yhteystiedot

Pirkanmaan koulutus konserni-kuntayhtymä
Pirkanmaan aikuisopisto
Pyynikintie 2, 33230 Tampere
e-mail: etunimi.sukunimi@pirko.fi
puhelinvaihde (03) 3155 51
faksi (03) 3155 5045
www.paiko.fi

Näyttötutkinto ja tutkinnon osat, joihin järjestämissopimusta haetaan

LOGISTIIKAN PERUSTUTKINTO

Kuljetuspalvelujen osaamisala.
Yhdistelmäajoneuvonkuljettaja (120ov)

Pakolliset tutkinnon osat:

Kuljetusalan perustason ammattipätevyys
Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta
Yhdistelmäajoneuvokuljetukset

Valinnaiset osat (valittava vähintään 20 ov)

Alan yritystoiminta 10 ov
Työkoneiden käyttö ja huolto 10 ov
Kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennus 10 ov
Ulkomaanliikenteen kuljetukset 10 ov
Taksikuljetukset 10 ov
Elintarvikekuljetukset 20 ov
Massatavarakuljetukset 20 ov
Ympäristöhuollon kuljetukset 10 ov
Kaikille valinnaiset tutkinnon osat ammatillisessa peruskoulutuksessa 0-10 ov

Tutkintokieli

Tutkintokielenä on suomi

Näyttötutkinnon vastuhenkilöt, yhteystiedot ja näyttötutkintomestaripätevyys

Logistiikka-alan koulutuspäällikkö:

Jorma Vähäkömi
jorma.vahakomi@pirko.fi
puh: 044 766 4705
Näyttötutkintomestari

Logistiikan perustutkinnon tutkintovastaava:

Juha Ylinen
Kankaantaankatu 4
337100 Nokia
juha.ylinen@pirko.fi
puh: 040 868 7623
Näyttötutkintomestari

Tutkinnosta vastaavat sihteerit:

Heljä Jokinen
Ammattikouluntie 5
35100 Orivesi
helja.jokinen@pirko.fi
Puh: 050 376 0107

Katja Pyykönen
Pyynikintie 2, 33230 Tampere
katja.pyykonen@pirko.fi
Puh: 050 576 1579

Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu

Kiitettävä K3

noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä

Tyydyttävä T1

suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti

Työn kokonaisuuden hallinta

Kiitettävä K3

suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön

Tyydyttävä T1

suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan

Taloudellinen ja laadukas toiminta

Kiitettävä K3

toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Hyvä H2

toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Terminaalitoiminnot

Kiitettävä K3

- rahdittaa itsenäisesti yleisimpiä kuljetettavia tavaroita ja neuvoo asiakasta
- käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja ja tekee tarvittaessa sähköiset kirjaukset

Hyvä H2

- rahdittaa itsenäisesti yleisimpiä kuljetettavia tavaroita
- käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja

Tyydyttävä T1

- punnitsee ohjattuna, kuutioi ja lavametrittää erilaisia tavaroita
- lukee ja ymmärtää kuljetusasiakirjoista keskeiset tiedot

Tavaran käsittely

Kiitettävä K3

- pakkaa tavaran kuljetuksen edellyttämällä tavalla
- vastaanottaa ja sijoittaa tavaran määrättyyn paikkaan
- keräilee tavarat ja sijoittaa ne oikeisiin lähetyspaikkoihin

Hyvä H2

- pakkaa tavarat ja käyttää keskeisiä pakkausmerkintöjä ohjattuna
- vastaanottaa ja sijoittaa tavaran ohjeiden mukaan
- tekee tavaran keräilyn ja valmisteleo tavaran kuljetusta varten ohjeiden mukaan

Tyydyttävä T1

- tekee ohjattuna kestävän pakkauksen
- purkaa ja vastaanottaa tavaran ohjattuna
- tekee tavaran keräilyn ohjattuna

Kuormaaminen ja kuorman varmistaminen

Kiitettävä K3

- tarkastaa ja käyttää kuormansidonta- ja käsittelylaitteita määräysten mukaan sekä huomioi olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön
- kuormaa kuorma-autoon mahdollisimman suuren hyötykuorman oikeassa purkujärjestyksessä
- soveltaa tarvittavia kuorman varmistuksen keinoja määräysten ja ohjeiden mukaisesti

Hyvä H2

- käyttää itsenäisesti kuormansidontavälineitä sekä ohjatusti kuormankäsittelylaitteita määräysten mukaisesti
- kuormaa kuorma-auton kuormatilan kuormauksen peruseriaatteiden mukaisesti käyttäen soveltuvia kuormankäsittelylaitteita
- käyttää kollien sijoittelua ja tuentaa kuorman varmistuksen apukeinona

Tyydyttävä T1

- tarkastaa ohjattuna ja käyttää kuormansidontavälineitä ja haarukkavaunua
- valmisteleo kuorma-auton kuormatilan ja kuormata sen säädösten mukaisesti
- varmistaa yksittäisen kappaleen määräysten mukaisesti

Ajoneuvotekniikka

Kiitettävä K3

- osaa vaihtaa yleisimpiä kulutusosia oikeilla välineillä ja menetelmillä
- tarkastaa ja huoltaa hydraulisia, pneumaattisia ja sähköisiä järjestelmiä erilaisissa ajoneuvoissa ja työlaiteissa

Hyvä H2

- osaa suorittaa voiteluhuollon ympäristövaatimusten mukaisesti oikeilla välineillä
- selvittää hydraulisten, pneumaattisten ja sähköisten järjestelmien toimintaperiaatteet erilaisissa ajoneuvoissa ja työlaiteissa

Tyydyttävä T1

- osaa tunnistaa ajoneuvon huoltokohteet ja käyttää tarvittaviin toimenpiteisiin oikeita työvälineitä
- tunnistaa hydraulisia, pneumaattisia ja sähköisiä järjestelmiä

Työympäristö

Kiitettävä K3

- toteuttaa työssään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia valintoja

Hyvä H2

- lajittelee työssä syntyneet jätteet

Tyydyttävä T1

- pitää tarvittavat työvälineet ja asiakirjat siisteinä ja järjestyksessä sekä osaa siivota työympäristönsä

Tietotekniikka

Kiitettävä K3

- käyttää yhtä oman alansa tietotekniikan sovellusta

Hyvä H2

- tekee yksinkertaisia tehtäviä tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgraafiikkaohjelmilla

Tyydyttävä T1

- lähettää ja vastaanottaa sähköpostia sekä käyttää internetiä oman alansa tiedonhakuun

Asiakaspalvelu

Kiitettävä K3

- on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella

Hyvä H2

- pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla

Tyydyttävä T1

- käyttäytyy ja vastata puhelimeen työtehtävän edellyttämällä tavalla.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Kuljetusyksiköt

Kiitettävä K3

- valitsee erilaisille kappaletavaroille ja kuormatiloille soveltuvat kuljetusyksiköt

Hyvä H2

- tietää erilaisille kappaletavaroille soveltuvat kuljetusyksiköt

Tyydyttävä T1

- tietää yleisimmät kappaletavaroiden kuljetuksessa käytettävät kuljetusyksiköt

Laatu- ja ympäristöjärjestelmät

Kiitettävä K3

- tietää laatu- ja ympäristöjärjestelmien merkityksen yrityksen toiminnassa

Hyvä H2

- selvittää laatu- ja ympäristöjärjestelmien peruseriaatteet

Tyydyttävä T1

- tietää yleisimmät käytössä olevat laatu- ja ympäristöjärjestelmät

Yrittäjyys

Kiitettävä K3

- arvioi ja kehittää työtään yrityksen taloudellisten ja laadullisten tavoitteiden suuntaisesti
- tuntee työ sopimusosapuolten oikeudet ja velvollisuudet työmarkkinajärjestelmän osana

Hyvä H2

- noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita
- selvittää työ sopimuksesta sopijaosapuolten oikeudet ja velvollisuudet

Tyydyttävä T1

- noudattaa ohjattuna työssään taloudellisen työskentelyn periaatteita
- tietää työ sopimuksen solmimisen periaatteet

Riskienhallinta

Kiitettävä K3

- tuntee kuljetus- ja vastuuvakuutusten korvauseriaatteet

- tietää miten toimia onnettomuustilanteessa

Hyvä H2

- tietää säädösten velvoitteet kuljetuksen suorittajalle kuljetusvahinkotapauksissa
- täyttää vahinkoilmoituksen ja antaa hätäensiavun

Tyydyttävä T1

- kartoittaa yksinkertaisin menetelmin kuljetusvahinkojen riskejä
- suorittaa ensiapukoulutuksen

Logistiset järjestelmät

Kiitettävä K3

- arvioi ja soveltaa sekä kehittää omaa toimintaansa erilaisissa logistisissa järjestelmissä
- valitsee ja käyttää tehtävän edellyttämää telemaattista sovellusta

Hyvä H2

- selvittää kuljetuslogistiikan järjestelmän peruseriaatteet
- käyttää yhtä telemaattista sovellusta.

Tyydyttävä T1

- toimii osana työtehtävänsä edellyttämää logistista järjestelmää
- tietää yleisimmät telemaattiset järjestelmät

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Kiitettävä K3

- arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi
- tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Hyvä H2

- tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen

Tyydyttävä T1

- noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita ja tietää työvireyteen vaikuttavat asiat

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Kiitettävä K3

- johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Hyvä H2

- toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa

Tyydyttävä T1

- ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Kiitettävä K3

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Hyvä H2

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla

Tyydyttävä T1

- tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä

Ammattietiikka

Kiitettävä K3

- suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan
- edistää alansa kestävä kehityksen periaatteiden toteutumista.

Hyvä H2

- toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti
- toimii alansa kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Tyydyttävä T1

- noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti
- tunnistaa alansa kestävä kehityksen periaatteet.

Yhdistelmäajoneuvokuljetukset

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu

Kiitettävä K3

- noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä

Tyydyttävä T1

- suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti

Työn kokonaisuuden hallinta

Kiitettävä K3

- suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön

Tyydyttävä T1

- suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan

Taloudellinen ja laadukas toiminta

Kiitettävä K3

- toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Hyvä H2

- toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Yhdistelmäajoneuvon käyttöönotto ja ajon päättäminen

Kiitettävä K3

- seuraa yhdistelmäajoneuvon kuntoa ja informoi vian ilmetessä korjaamohenkilökuntaa
- valitsee työtehtävään soveltuvan perävaunun ja suorittaa kytkennän ja irrotuksen turvallisesti ja säädösten mukaisesti

Hyvä H2

- tekee tarvittavat täydennykset ja toimenpiteet ennen ajoonlähtöä ja ajon päätteeksi
- suorittaa raskaan yhdistelmäajoneuvon perävaunun kytkennän ja irrotuksen turvallisesti ja säädösten mukaan vaativissa olosuhteissa

Tyydyttävä T1

- tarkastaa yhdistelmäajoneuvon liikenneturvallisuuskunnon ennen ajoon lähtöä
- suorittaa raskaan yhdistelmäajoneuvon perävaunun kytkennän ja irrotuksen turvallisesti ja säädösten mukaan

Reittisuunnittelu

Kiitettävä K3

- suunnittelee ja valitsee kuljetustehtävään ja olosuhteisiin soveltuvan taloudellisen ja

turvallisen reitin

Hyvä H2

- suunnittelee ja aikatauluttaa valitsemansa reitin

Tyydyttävä T1

- löytää opastettuna, kartan tai navigaattorin tai molempien avulla oikean määränpään

Kuljetustehtävä

Kiitettävä K3

- kuormaa mahdollisimman suuren hyötykuorman oikeassa purkujärjestyksessä kuljetustehtävän edellyttämään yhdistelmäajoneuvoon
- suorittaa kuljetustehtävän turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti
- laatii laatujärjestelmän edellyttämiä poikkeama- tai vahinkoraportteja

Hyvä H2

- kuormaa, varmistaa ja purkaa kappaletavarakuorman säädösten mukaisesti oikeassa purkujärjestyksessä
- suorittaa kuljetustehtävän turvallisesti ja säädösten mukaisesti
- täyttää kuljetustehtävän edellyttämiä raportteja

Tyydyttävä T1

- kuormaa, varmistaa ja purkaa yhdistelmäajoneuvon kappaletavarakuorman säädösten mukaisesti
- suorittaa kuljetustehtävän säädösten mukaisesti
- selvittää yhdistelmäajoneuvon ja kuorman asiakirjoista säädösten mukaisen kuormauksen

Lisälaitteet ja välineet

Kiitettävä K3

- tarkastaa ja käyttää lämmönsäätölaitteita ja työkoneita määräysten mukaan ja huomioida olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön

Hyvä H2

- käyttää lämmönsäätölaitteita ja kappaletavaran käsittelyssä tarvittavia työkoneita

Tyydyttävä T1

- tietää lämmönsäätölaitteen toimintaperiaatteen ja käyttää kappaletavaran käsittelyssä tarvittavia ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä

Asiakaspalvelu

Kiitettävä K3

- on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

Hyvä H2

- pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.

Tyydyttävä T1

- käyttäytyy ja vastaa puhelimeen ohjeiden mukaisesti.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen kuljettaminen

Kiitettävä K3

- tietää tiekuljetussopimuslain perusasiat ja osaa soveltaa säädöksiä sekä fysiikan lakeja työssään erilaisissa tilanteissa
- suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtävänsä ottaen huomioon ajo- ja lepoaikasäädökset sekä työaikasäädökset
- suorittaa oman työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajon periaatteita noudattaen.

Hyvä H2

- tietää henkilöiden ja tavarain luvanvaraiseen kuljettamiseen ja näihin käytettäviin ajoneuvoihin liittyvät säädökset
- tietää keskeiset ajo- ja lepoaikasäädökset sekä keskeiset työaikasäädökset ja soveltaa niitä työssään
- ymmärtää ennakoivan ajamisen turvallisuusvaikutukset.

Tyydyttävä T1

- kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti säädösten edellyttämällä tavalla ja ottaa huomioon fysiikan lakien vaikutuksen kuljetustehtävän suorittamiseen
- tietää maksimijohdot sekä minimilepoajat vuorokaudessa ja käyttää ajopiirturia oikein
- tunnistaa ennakoivan ajon periaatteet

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Kiitettävä K3

- arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi
- tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Hyvä H2

- tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen

Tyydyttävä T1

- noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita ja tietää työvireyteen vaikuttavat asiat

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Kiitettävä K3

- johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Hyvä H2

- toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa

Tyydyttävä T1

- ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Kiitettävä K3

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Hyvä H2

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla

Tyydyttävä T1

- tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä

Ammattietiikka

Kiitettävä K3

- suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan
- edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Hyvä H2

- toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti
- toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Tyydyttävä T1

- noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisest
- tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.

Alan yritystoiminta

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu

Kiitettävä K3

- noudattaa toteuttamiskelpoista työsuunnitelmaansa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- tekee itsenäisesti työsuunnitelman

Tyydyttävä T1

- suunnittelee ohjattuna omaa työtään

Työn kokonaisuuden hallinta

Kiitettävä K3

- suoriutuu keskeisistä logistiikka-alan tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suorittaa logistiikka-alan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet

Tyydyttävä T1

- suorittaa logistiikka-alan perustehtäviä annettujen ohjeiden mukaan

Taloudellinen ja laadukas toiminta

Kiitettävä K3

- toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Hyvä H2

- toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Yritysmuotojen erot

Kiitettävä K3

- vertailee alalla toimivien yritysten eri yritysmuotojen toimintatapaa ja tietää, miten yritysmuotoja voi vaihtaa

Hyvä H2

- tunnistaa alalla toimivien yritysten eri yritysmuotoja

Tyydyttävä T1

- tunnistaa alalla toimivan yrityksen yritysmuodon

Yrittäjän ja palkansaajan ero

Kiitettävä K3

- tietää yrittäjän vastuun ja ymmärtää hallitun riskioton osana yrittäjyyttä

Hyvä H2

- tietää mitä verotuksellisia eroja on palkansaajan ja yrittäjän välillä.

Tyydyttävä T1

- ymmärtää erot palkansaajan ja yrittäjän välillä

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Hinnoittelu, hinnan alennukset tai korotukset

Kiitettävä K3

- tietää miten hinnanalennukset tai korotukset vaikuttavat yrityksen tulokseen

Hyvä H2

- tietää eri tapoja hinnankorotuksien tekemiseen

Tyydyttävä T1

- tietää eri tapoja hinnanalennusten määrittämiseen

Yrityksen taloudelliset tavoitteet

Kiitettävä K3

- tietää miten budjetointi suoritetaan ja selvittää hinnoittelun vaikutuksia yrityksen talouteen

Hyvä H2

- hallitsee kirjanpidon perusteet ja tietää myös kustannuslaskennan ja hinnoittelun peruseriaatteet

Tyydyttävä T1

- tietää mitä tarkoitetaan yrityksen kirjanpidolla, käyttöomaisuusinvestoinneilla, budjetoinnilla, kustannuslaskennalla ja hinnoittelulla

Markkinointi ja asiakaspalvelun merkitys yritykselle

Kiitettävä K3

- selvittää markkinoinnin ja asiakaspalvelun vaikutuksia yrityksen toimintaan

Hyvä H2

- tietää markkinoinnin ja asiakaspalvelun merkityksen yritykselle

Tyydyttävä T1

- tietää ohjattuna markkinoinnin ja asiakaspalvelun merkityksen yritykselle

Yrittäjänä toimiminen

Kiitettävä K3

- tietää yrittäjyydestä ja yritystoiminnasta ja kertoo keskeisiä yritystoimintaan liittyviä asioita

Hyvä H2

- etsii tietoverkoista tietoa ja tietää yrittäjyydestä sekä oman alan yritystoiminnasta.

Tyydyttävä T1

- etsii tietoa yrittäjyydestä sekä oman alan yritystoiminnasta

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Kiitettävä K3

- arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi
- tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Hyvä H2

- tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen

Tyydyttävä T1

- noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita ja tietää työvireyteen vaikuttavat asiat

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Kiitettävä K3

- toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella

Hyvä H2

- toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa

Tyydyttävä T1

- ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Kiitettävä K3

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Hyvä H2

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla

Tyydyttävä T1

- tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä

Ammattietiikka

Kiitettävä K3

- suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa

- arvostusta omalla toiminnallaan
- edistää alansa kestäväen kehityksen periaatteiden toteutumista.

Hyvä H2

- toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti
- toimii alansa kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Tyydyttävä T1

- noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisest
- tunnistaa alansa kestäväen kehityksen periaatteet.

Työkoneiden käyttö ja huolto

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu

Kiitettävä K3

- noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä

Tyydyttävä T1

- suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti

Työn kokonaisuuden hallinta

Kiitettävä K3

- suoriutuu logistiikka-alan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suorittaa logistiikka-alan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön

Tyydyttävä T1

- suorittaa logistiikka-alan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan

Taloudellinen ja laadukas toiminta

Kiitettävä K3

- toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Hyvä H2

- toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien hallinta

Työkoneen käyttökelpoisuus ja turvallisuustarkastus

Kiitettävä K3

- tekee itsenäisesti käyttökelpoisuustarkastuksen ja korjata havaitsemansa virheet
- tunnistaa tehtävän suorittamisen estävät viat sekä tarkastaa työkoneen ja varusteet tehtävän suorituksen jälkeen
- huolehtii koneen puhdistamisesta ja ennakoivan huollon suorittamisesta olosuhteiden mukaan

Hyvä H2

- tarkastaa työkoneen käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden käyttöohjekirjaa apuna käyttäen
- täydentää nestemäärät käyttöohjeen mukaisesti sekä huomaa selvät viat tai poikkeamat
- puhdistaa koneen ja suorittaa ennakoivaa huoltoa annettujen ohjeiden mukaan

Tyydyttävä T1

- tarkastaa ohjatusti työkoneen käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden
- täydentää nestemäärät ohjeiden mukaan
- puhdistaa koneen ja suorittaa ennakoivaa huoltoa ohjattuna

Työvälineiden valinta, työkoneen varustelu ja työkoneella työskentely

Kiitettävä K3

- vaihtaa, säätää ja käyttää koneen työlaitteita työvaiheiden mukaan
- tekee työkoneella yksinkertaisia tehtäviä itsenäisesti sekä pyrkii esteettisesti hyvään lopputulokseen

Hyvä H2

- vaihtaa ja käyttää koneen työlaitteita annettujen ohjeiden mukaan sekä pyrkii toimimaan siten, että koneelle tai varusteille ei aiheudu vahinkoja
- tekee työkoneella yksinkertaisia tehtäviä ohjeiden mukaisesti pyrkien esteettisesti hyvään lopputulokseen

Tyydyttävä T1

- vaihtaa ja käyttää koneen työlaitteita ohjattuna
- tekee työkoneella ohjatusti yksinkertaisia työtehtäviä helpoissa olosuhteissa.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Ohjekirjojen käyttö

Kiitettävä K3

- paikantaa voitelu- ja huoltokohteet sekä valitsee tarvittavat aineet ja materiaalit käyttöohjekirjan avulla

Hyvä H2

- paikantaa voitelu- ja huoltokohteet käyttöohjekirjan avulla

Tyydyttävä T1

- paikantaa päivittäiset voitelukohteet käyttöohjekirjan avulla

Työkoneita ja niiden käyttöä koskeva lainsäädäntö ja määräykset

Kiitettävä K3

- tuntee työkoneen kuljettamista koskeva lainsäädännön ja suorittaa tarvittaessa työkoneen kuljettamiseen tarvittavan ajo-oikeuden (T-kortti)

Hyvä H2

- tuntee työkoneen kuljettamista koskevan lainsäädännön

Tyydyttävä T1

- tuntee kuljettajaa ja työkoneen liikennekelpoisuutta koskevat määräykset

Työkoneen varusteet ja lisälaitteet

Kiitettävä K3

- valitsee ominaisuuksiltaan soveltuvimman työkoneen ja työlaitteet tehtävän suorittamista varten.

Hyvä H2

- valitsee oikeat työlaitteet ja varusteet työtehtävää varten.

Tyydyttävä T1

- pystyy ohjattuna valitsemaan oikeat työlaitteet tehtävää varten.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveiden turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen

Kiitettävä K3

- kehittää toimintaansa turvallisemmaksi
- havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
- arvioi suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Hyvä H2

- vastaa toimintansa turvallisuudesta

- noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa huomioon työssään työyhteisön muut jäsenet
- varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet

Tyydyttävä T1

- asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään
- noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen
- käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Kiitettävä K3

- määrittää taakan painon ja kuormauskohteen kantavuuden sekä ajoneuvoa kuormattaessa suurimman sallitun kuorman itsenäisesti

Hyvä H2

- määrittää taakan painon ja kuormauskohteen kantavuuden ohjeiden mukaan

Tyydyttävä T1

- määrittää taakan painon ja kuormauskohteen kantavuuden ohjattuna

Itsearviointi

Kiitettävä K3

- arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti

Hyvä H2

- arvioi omaa työtään

Tyydyttävä T1

- arvioi ohjattuna omaa työtään

Kuljetusalan perustason ammattipätevyuden laajennus

Ammattitaitovaatimus

Tavaraliikenteen opiskelijat tutkinnon suorittajat, jotka laajentavat tai muuttavat toimintaansa harjoittaakseen henkilöliikennettä tai päinvastoin ja joilla on ammattitaitoa osoittava todistus (CAP), vapautetaan perustason ammattipätevyyttä koskevien yhteisten osien suorittamisesta uudelleen ja heidän on suoritettava vain uuden pätevyyden edellyttämät erityiset osat. Tällöin koulutuksen keston on oltava 70 tuntia, joista 5 tuntia on henkilökohtaista ajo-opetusta.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa liikennöidä turvallisesti, jotta voi suorittaa ajo-oikeuden lisäyksen tutkinnon vastaanottajan kriteereiden mukaisesti.

Arviointi

Koe suoritetaan, kun säädetty opetus on saatu. Koe saadaan suorittaa vaiheittain kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettussa koulutuksessa tai ammattiosaamisen näytön tai näyttötutkintosuorituksen yhteydessä, kun kysymys on mainitun lain 15 §:n 1 momentin mukaisesti järjestettävästä kokeesta.

Koe on kirjallinen. Koe saadaan järjestää suullisesti ammattiosaamisen näytön tai näyttötutkinnon yhteydessä tai jos se erityisestä syystä, kuten kokelaan lukihäiriön vuoksi, katsotaan tarpeelliseksi. Kokeen on sisällettävä vähintään yksi kysymys oppiaineiden jokaista tavoitetta kohden. Kokeen kaikista kysymyksistä pitää olla yhteensä vähintään 75 % oikein. Kokeen kielet ovat suomi tai ruotsi, jollei opetusministeriön koulutuksen järjestämisluvasta muuta johdu. Kokeen arvioijalla on oltava tehtävän edellyttämä asiantuntemus ja ammattitaito.

Esimerkki tutkintotilaisuudesta

Näyttötutkintotilaisuudessa todetaan näyttötutkinnon suorittajan hyväksytysti suoritettu koe.

Ulkomaanliikenteenkuljettajan tehtävät

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu

Kiitettävä K3

- noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä

Tyydyttävä T1

- suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti

Työn kokonaisuuden hallinta

Kiitettävä K3

- suoriutuu logistiikka-alan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suorittaa logistiikka-alan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön

Tyydyttävä T1

- suorittaa logistiikka-alan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan

Taloudellinen ja laadukas toiminta

Kiitettävä K3

- toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Hyvä H2

- toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien hallinta

Kaluston huolto

Kiitettävä K3

- seuraa aktiivisesti ajoneuvon kuntoa ja sovittaa huolto-ohjelman ja kuljetustehtävät toisiinsa

Hyvä H2

- järjestää tarvittaessa kuljetustehtävän ajanakin ajoneuvon tarvitseman huollon, pesun tai korjauksen

Tyydyttävä T1

- tekee tarvittavat päivittäiset huoltotoimet käytössään olevalle ajoneuvolle

Asiakirjat ja tulli

Kiitettävä K3

- käsittelee, tarkastaa ja arvioi kuljetustehtävän edellyttämiä asiakirjoja eri kuljetustehtävän vaiheissa

Hyvä H2

- tuntee tullipassitusmenettelyt ja toimii niiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- täyttää kuljetusreitillään tarvitsemiaan asiakirjoja säädösten ja määräysten mukaan ja noudattaa kuljetustehtävän edellyttämiä ohjeita

Reittisuunnittelu

Kiitettävä K3

- suunnittelee ja valitsee kuljetustehtävään ja olosuhteisiin soveltuvan taloudellisen ja turvallisen reitin

Hyvä H2

- suunnittelee reitin, huomioida merikuljetuksen tai rautatiekuljetuksen tai molempien vaikutukset aikatauluihin

Tyydyttävä T1

- löytää opastettuna kartan tai navigaattorin tai molempien avulla oikean määränpään sekä huolehtii käyttämänsä ajoneuvon laivaamisesta tai rautatiekuljetuksesta tai molemmista

Kuljetustehtävä

Kiitettävä K3

- hyödyntää joustavasti eri maiden säädöksiä kuljetustehtävässään

Hyvä H2

- huomioi eri maiden ja alueiden työaikojen ja liikenteen vaikutukset kuljetustehtävän suorittamiseen

Tyydyttävä T1

- suorittaa kuljetustehtävän käyttämällään kalustolla siten, että se täyttää kuljetustehtävän vaatimukset ja kauttakulkumaiden sekä määrämaan säädökset

Englannin kieli

Kiitettävä K3

- suoriutuu työtehtävänsä edellyttämistä keskustelutilanteista englannin kielellä erinomaisesti ja ymmärtää englanninkielisten asiakirjojen sisällön hyvin tai käyttää jotakin toista vierasta kieltä kuljetustehtävää suorittaessaan

Hyvä H2

- suoriutuu työtehtävänsä edellyttämistä keskustelutilanteista englannin kielellä hyvin ja ymmärtää englanninkielisten kuljetusasiakirjojen kuljetustehtävää koskevan sisällön

Tyydyttävä T1

- suoriutuu työtehtävänsä edellyttämistä keskustelutilanteista englannin kielellä välttävästi ja ymmärtää englanninkielisten kuljetusasiakirjojen kuormaa ja kuljetusohjeita koskevat tiedot

Asiakaspalvelu

Kiitettävä K3

- on aloitteellinen sekä arvioi saapumisaikansa asiakkaalle ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

Hyvä H2

- ottaa erilaisten kulttuurien vaikutuksen huomioon työtehtävän suunnittelussa ja aikataulussa

Tyydyttävä T1

- käyttäytyy ja toimii eri kulttuureissa asiallisesti ja kohteliaasti

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Kansainväliset säädökset

Kiitettävä K3

- hyödyntää eri maiden kansallisia säädöksiä kuljetustehtävässään

Hyvä H2

- huomioi eri maiden kansallisten säädösten vaikutukset kuljetustehtäväänsä

Tyydyttävä T1

- tuntee kuljetusreitillään olevien maiden maksimipainot, sallitut ajonopeudet ja ajokiellot

Kansainväliset sopimukset

Kiitettävä K3

- tuntee TIR-yleissopimuksen periaatteet ja niiden käytön kuljetustehtävässään

Hyvä H2

- tuntee kuormatilojen sinetöintikelpoisuusvaatimukset ja tullisinetöintiä edellyttävät kuljetukset

Tyydyttävä T1

- osaa käyttää T-dokumenttia ja TIR-carnetia kuljetustehtävässään.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Kiitettävä K3

- arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi
- tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Hyvä H2

- tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen

Tyydyttävä T1

- noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työvireyteen vaikuttavat asiat

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Kiitettävä K3

- johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Hyvä H2

- toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa

Tyydyttävä T1

- ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Kiitettävä K3

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Hyvä H2

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla

Tyydyttävä T1

- tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä

Ammattietiikka

Kiitettävä K3

- suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan
- edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Hyvä H2

- toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti
- toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti
- tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet

Taksikuljetukset

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu

Kiitettävä K3

- noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä

Tyydyttävä T1

- suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti

Työn kokonaisuuden hallinta

Kiitettävä K3

- suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön

Tyydyttävä T1

- suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan

Taloudellinen ja laadukas toiminta

Kiitettävä K3

- toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Hyvä H2

- toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Taksin ajoon lähtötarkastus

Kiitettävä K3

- korjaa tarkastuksessa havaitut puutteet ja tekee tarvittavat täydennykset asianmukaisesti

Hyvä H2

- tekee ajoon lähtötarkastukset itsenäisesti

Tyydyttävä T1

- tarkastaa ennen ajoon lähtöä ohjekirjan mukaan

Asiakaspalvelu taksiliikenteessä

Kiitettävä K3

- tiedottaa, neuvoa ja opastaa eri asiakasryhmiä palvelu- ja vuorovaikutustilanteessa sujuvasti
- jättää asiakkaan turvallisesti ja ohjeiden sekä määräyksien edellyttämällä tavalla

Hyvä H2

- toimii itsenäisesti erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa

Tyydyttävä T1

- toimii perusasiakaspalvelutilanteessa asiallisesti

Taksamittarin ja taksapäätöksen käyttö

Kiitettävä K3

- käyttää oikein ja sujuvasti yleisesti käytössä olevaa taksamittarijärjestelmää sekä myy ja käsittelee erilaisia lipputuotteita

Hyvä H2

- käyttää taksamittaria lähes itsenäisesti ja tunnistaa erilaiset lipputuotteet

Tyydyttävä T1

- hallitsee taksamittarin peruskäytön ja tietää taksapäätöksen sisällön

Tavarankuljetus taksiliikenteessä

Kiitettävä K3

- kuljettaa rahtia ja käyttää niihin kuuluvia asiakirjoja ja informoi asiakasta tavarankuljetuksesta taksissa

Hyvä H2

- kuljettaa lähes itsenäisesti rahtia ja käyttää niihin kuuluvia asiakirjoja

Tyydyttävä T1

- kuljettaa ohjattuna rahtia taksissa

Koululaiskuljetukset

Kiitettävä K3

- toimii koululaiskuljetuksista annettujen säädöksiä ja ohjeiden mukaisesti

Hyvä H2

- toimii ennakoiden ja vaaratilanteita välttäen

Tyydyttävä T1

- tunnistaa koululaiskuljetuksiin liittyvät vaaratilanteet, mutta vaatii opastusta niiden välttämiseksi

Kutsu

Kiitettävä K3

- toimii ennakkokutsutilanteessa ja huomioida asiakkaan erityistarpeet

Hyvä H2

- vastaanottaa kutsun ja vastaa siihen sekä tunnistaa asiakkaan erityistarpeet

Tyydyttävä T1

- vastaanottaa kutsun ja vastaa siihen

Turvallinen ja taloudellinen ajo

Kiitettävä K3

- kuljettaa taksia turvallisesti ja taloudellisesti erilaisissa liikenneympäristöissä

Hyvä H2

- kuljettaa taksia itsenäisesti erilaisissa liikenneympäristöissä.

Tyydyttävä T1

- suorittaa taksinkuljettajan ajoluvan

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Lainsäädäntö, ohjeet ja määräykset

Kiitettävä K3

- toimii itsenäisesti kaikkien määräysten ja ohjeiden mukaisesti liikenteessä sekä toimittaa edelleen löytötavarat

Hyvä H2

- toimii lähes itsenäisesti taksiliikennettä ohjaavien säädösten mukaan liikenteessä

Tyydyttävä T1

- tietää ja noudattaa ajo- ja lepoajoista annettuja määräyksiä

Toiminta konfliktitilanteissa

Kiitettävä K3

- tietää säädökset ja toimii oikein erilaisissa ristiriitatilanteissa taksiliikenteessä

Hyvä H2

- tietää pääosin heitteillejättöä koskevat säädökset ja järjestyksen pitämiseen liittyvät toimet

Tyydyttävä T1

- toimii asiallisesti ristiriita ja reklamaatiotilanteessa

Taksiliikenteen yrittäjälähtöisyys

Kiitettävä K3

- tietää taksiliikenteeseen vaikuttavien tulojen ja kustannuksien perusteet ja pyrkii vaikuttamaan myönteisesti niihin omalla toiminnallaan

Hyvä H2

- toimii myönteistä yrityskuvaa edistäen

Tyydyttävä T1

- pyrkii toimimaan myönteistä yrityskuvaa edistäen

Koululaiskuljetuksien säädökset

Kiitettävä K3

- toimii LVM antaman asetuksen mukaisesti koululaiskuljetuksissa

Hyvä H2

- toimii pääsääntöisesti LVM:n asetuksen mukaisesti, mutta tarvitsee vielä ohjausta.

Tyydyttävä T1

- tietää LVM asetuksen, mutta ei pysty soveltamaan asetusta käytännössä ilman ohjausta.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

- Kiitettävä K3 arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi
- tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Hyvä H2

- tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen

Tyydyttävä T1

- noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työvireyteen vaikuttavat asiat

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Kiitettävä K3

- toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Hyvä H2

- toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa

Tyydyttävä T1

- ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Kiitettävä K

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Hyvä H2

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla

Tyydyttävä T1

- tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä

Ammattietiikka

Kiitettävä K3

- suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan
- edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Hyvä H2

- toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti
- toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti
- tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet

Elintarvikekuljetukset

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu

Kiitettävä K3

- noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä

Tyydyttävä T1

- suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti

Työn kokonaisuuden hallinta

Kiitettävä K3

- suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön

Tyydyttävä T1

- suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan

Taloudellinen ja laadukas toiminta

Kiitettävä K3

- toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Hyvä H2

- toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Reittisuunnittelu

Kiitettävä K3

- suunnittelee ja valitsee kuljetustehtävään ja olosuhteisiin soveltuvan taloudellisen ja turvallisen reitin

Hyvä H2

- suunnittelee valitsemansa reitin ja purkupaikat

Tyydyttävä T1

- löytää opastettuna kartan tai navigaattorin tai molempien avulla oikean määränpään

Kuljetustehtävä

Kiitettävä K3

- kuormaa kuljetustehtävän edellyttämään kuorma-autoon tai yhdistelmäajoneuvoon mahdollisimman suuren hyötykuorman erilaisilla elintarvikelajeilla
- suorittaa elintarvikekuljetustehtävän turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti
- laatii laatujärjestelmän edellyttämiä poikkeama- tai vahinkoraportteja

Hyvä H2

- tekee kylmälaitteille tarvittavat tarkastukset ennen kuormausta
- suorittaa elintarvikekuljetustehtävän turvallisesti ja säädösten mukaisesti
- käyttää kuljetustehtävän edellyttämiä raportteja

Tyydyttävä T1

- tekee kylmälaitteille tarvittavat tarkastukset ohjattuna ennen kuormausta

- suorittaa elintarvikekuljetustehtävän säädösten mukaisesti
- selvittää kuorma-auton tai yhdistelmäajoneuvon asiakirjoista säädösten mukaisen kuormauksen

Lisälaitteet ja välineet

Kiitettävä K3

- tarkastaa ja käyttää ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä määräysten mukaan sekä huomioida olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön

Hyvä H2

- käyttää elintarvikkeiden käsittelyssä ja kuljetuksessa tarvittavia ajoneuvossa olevia erikoislaitteita ja välineitä

Tyydyttävä T1

- käyttää elintarvikkeiden käsittelyssä ja kuljetuksessa tarvittavia ajoneuvossa olevia peruslaitteita ja välineitä

Asiakaspalvelu

Kiitettävä K3

- on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella

Hyvä H2

- pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.

Tyydyttävä T1

- käyttäytyy ja vastaa puhelimeen ohjeiden mukaisesti.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen kuljettaminen

Kiitettävä K3

- valitsee oikeat kuljetuslämpötilat sekä soveltaa työhön kuuluvia säädöksiä ja fysiikan lakeja erilaisissa työtilanteissa
- suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtävänsä ottaen huomioon ajo- ja lepoaikasäädökset sekä työaikasäädökset
- suorittaa oman työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajon periaatteita noudattaen

Hyvä H2

- tietää elintarvikelajien kuljettamiseen ja näihin käytettäviin ajoneuvoihin liittyvät säädökset
- tietää keskeiset ajo- ja lepoaikasäädökset sekä keskeiset työaikasäädökset ja soveltaa niitä työssään
- ymmärtää ennakoivan ajamisen turvallisuusvaikutukset

Tyydyttävä T1

- kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti säädösten edellyttämällä tavalla ja ottaa huomioon elintarvikelajien vaikutuksen kuljetustehtävän suorittamiseen
- tietää maksimijaoajat sekä minimilepoajat vuorokaudessa ja käyttää ajopiirturia oikein
- tunnistaa ennakoivan ajon periaatteet

Lainsäädäntö

Kiitettävä K3

- tietää elintarvikekuljetukseen liittyvät viranomaiset ja viranomaistoiminnan (esim. laadunvalvonnan velvoitteet).

Hyvä H2

- noudattaa työssään lainsäädännön ohjeita ja määräyksiä.

Tyydyttävä T1

- tietää kuljetusta koskevan elintarvikelainsäädännön.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Kiitettävä K3

- arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi
- tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Hyvä H2

- tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen

Tyydyttävä T1

- noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työvireyteen vaikuttavat asiat

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Kiitettävä K3

- johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Hyvä H2

- toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa

Tyydyttävä T1

- ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Kiitettävä K3

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Hyvä H2

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla

Tyydyttävä T1

- tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä

Ammattietiikka

Kiitettävä K3

- suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan
- edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Hyvä H2

- toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti
- toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti
- tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet

Massatavarakuljetukset

Arviointi

1.Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu

Kiitettävä K3

- noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä

Tyydyttävä T1

- suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti

Työn kokonaisuuden hallinta

Kiitettävä K3

- suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön

Tyydyttävä T1

- suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan

Taloudellinen ja laadukas toiminta

Kiitettävä K3

- toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Hyvä H2

- toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Reittisuunnittelu

Kiitettävä K3

- suunnittelee ja valitsee kuljetustehtävään ja olosuhteisiin soveltuvan taloudellisen ja turvallisen reitin

Hyvä H2

- suunnittelee valitsemansa reitin ja purkupaikat

Tyydyttävä T1

- löytää opastettuna kartan tai navigaattorin tai molempien avulla oikean määränpään

Kuljetustehtävä

Kiitettävä K3

- kuormaa kuljetustehtävän edellyttämään kuorma-autoon tai yhdistelmäajoneuvoon mahdollisimman suuren hyötykuorman erilaisilla massalajeilla
- suorittaa massakuljetustehtävän turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti
- laatia laatujärjestelmän edellyttämiä poikkeama- tai vahinkoraportteja

Hyvä H2

- kuormaa, varmistaa ja purkaa kuorma-auton tai yhdistelmäajoneuvon turvallisesti ja täsmällisesti
- suorittaa massakuljetustehtävän turvallisesti ja säädösten mukaisesti
- käyttää kuljetustehtävän edellyttämiä raportteja

Tyydyttävä T1

- kuormaa, varmistaa ja purkaa kuorma-auton tai yhdistelmäajoneuvon massatavarakuorman säädösten mukaisesti
- suorittaa massakuljetustehtävän säädösten mukaisesti
- selvittää kuorma-auton tai ajoneuvoyhdistelmän asiakirjoista säädösten mukaisen kuormauksen

Lisälaitteet ja välineet

Kiitettävä K3

- tarkastaa ja käyttää ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä sekä työkoneita määräysten mukaan ja huomioida olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön

Hyvä H2

- käyttää massatavaran käsittelyssä tarvittavia työkoneita ja laitteita

Tyydyttävä T1

- käyttää massatavaran käsittelyssä ja kuljetuksessa tarvittavia ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä

Asiakaspalvelu

Kiitettävä K3

- on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

Hyvä H2

- pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla

Tyydyttävä T1

- käyttäytyy ja vastata puhelimeen ohjeiden mukaisesti

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen kuljettaminen

Kiitettävä K3

- tunnistaa ja erottaa toisistaan eri massatavaralajit ja niiden ominaisuudet ja osaa soveltaa säädöksiä sekä fysiikan lakeja työssään erilaisissa tilanteissa
- suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtävänsä ottaen huomioon ajo- ja lepoaikasäädökset sekä työaikasäädökset
- suorittaa oman työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajon periaatteita noudattaen.

Hyvä H2

- tietää massatavaran kuljettamiseen ja näihin käytettäviin ajoneuvoihin liittyvät säädökset
- tietää keskeiset ajo- ja lepoaikasäädökset sekä keskeiset työaikasäädökset ja soveltaa niitä työssään
- ymmärtää ennakoivan ajamisen turvallisuusvaikutukset.

Tyydyttävä T1

- kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti säädösten edellyttämällä tavalla ja ottaa huomioon massatavaralajien vaikutuksen kuljetustehtävän suorittamiseen
- tietää maksimajoajat sekä minimilepoajat vuorokaudessa ja käyttää ajopiirturia oikein
- tunnistaa ennakoivan ajon periaatteet

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Kiitettävä K3

- arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi
- tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Hyvä H2

- tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen

Tyydyttävä T1

- noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työvireyteen vaikuttavat asiat

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Kiitettävä K3

- johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Hyvä H2

- toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa

Tyydyttävä T1

- ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Kiitettävä K3

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Hyvä H2

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla

Tyydyttävä T1

- tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä

Ammattietiikka

Kiitettävä K3

- suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan
- edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Hyvä H2

- toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti
- toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti
- tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet

Ympäristöhuollonkuljetukset

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu

Kiitettävä K3

- noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä

Tyydyttävä T1

- suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti

Työn kokonaisuuden hallinta

Kiitettävä K3

- suoriutuu ympäristöhuollon prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Hyvä H2

- suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön

Tyydyttävä T1

- suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan

Taloudellinen ja laadukas toiminta

Kiitettävä K3

- toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Hyvä H2

- toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Reittitoteutus

Kiitettävä K3

- pystyy toteuttamaan itsenäisesti suunnitelman mukaisen reittikeräilyn taloudellisesti ja turvallisesti

Hyvä H2

- suorittaa työtehtävän suunnitellulla reitillä

Tyydyttävä T1

- selviytyy opastettuna kartan tai navigaattorin tai molempien avulla oikeaan määränpään

Kuljetustehtävä

Kiitettävä K3

- suorittaa ympäristöhuollon kuljetuksen asiakaspalvelun vaatimusten mukaisesti turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti
- laatii laatu järjestelmän edellyttämiä poikkeama- tai vahinkoraportteja

Hyvä H2

- suorittaa ympäristöhuollon kuljetuksen turvallisesti ja säädösten mukaisesti
- täyttää kuljetustehtävän edellyttämiä raportteja

Tyydyttävä T1

- selviytyy ohjatusti ympäristöhuollon kuljetuksesta säädösten mukaisesti
- selvittää kuorma-auton tai yhdistelmäajoneuvon asiakirjoista säädösten mukaisen kuormauksen

Päällirakenteet ja välineet

Kiitettävä K3

- käyttää ja tarkastaa ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä määräysten mukaan sekä suorittaa päivittäisen tarkastuksen ja huollon

Hyvä H2

- käyttää itsenäisesti käyttä ympäristöhuollossa käytettävissä ajoneuvoissa olevia laitteita ja välineitä

Tyydyttävä T1

- käyttää ohjatusti ympäristönhuollossa käytettävissä ajoneuvoissa olevia laitteita ja välineitä

Asiakaspalvelu

Kiitettävä K3

- on itsenäinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

Hyvä H2

- pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla

Tyydyttävä T1

- käyttäytyy ja vastata puhelimeen ohjeiden mukaisesti.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen kuljettaminen

Kiitettävä K3

- tunnistaa ja erottaa toisistaan eri jätejakeet ja niiden ominaisuudet sekä soveltaa oman toimintansa erilaisiin tilanteisiin
- suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtävänsä ottaen huomioon ajo- ja lepoaikasäädökset tai työaikasäädökset
- suorittaa oman työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajon periaatteita noudattaen

Hyvä H2

- tietää ympäristönhuollon kuljetuksiin liittyvät säädökset
- tietää ajo- ja lepoaikasäädökset sekä keskeiset työaikasäädökset ja soveltaa niitä työssään
- ymmärtää ennakoivan ajamisen turvallisuusvaikutukset

Tyydyttävä T1

- kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti ja säädösten mukaisesti
- tunnistaa ajo- ja lepoaikalain sekä työaikalain eroavaisuudet
- tunnistaa ennakoivan ajon periaatteet

Hydrauliikan ohjausjärjestelmät

Kiitettävä K3

- suorittaa itsenäisesti hydrauliikan ohjausjärjestelmän tarkastuksen ja koekäytön.

Hyvä H2

- hallitsee yhden ohjausjärjestelmän toimintaperiaatteen

Tyydyttävä T1

- erottelee sähköisen ja pneumaattisen ohjausjärjestelmän toisistaan.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Kiitettävä K3

- arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi
- tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Hyvä H2

- tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen

Tyydyttävä T1

- noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työvireyteen vaikuttavat asiat

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Kiitettävä K3

- toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä osaa johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Hyvä H2

- toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa

Tyydyttävä T1

- ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
-

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Kiitettävä K3

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Hyvä H2

- ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla

Tyydyttävä T1

- tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä

Ammattietiikka

Kiitettävä K3

- suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan
- edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Hyvä H2

- toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti
- toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Tyydyttävä T1

- noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti
- tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet